

157/10

ЗНАДОБИ

ДО

СЛОВАРЯ ЮЖНОРУСКОГО.

Написав

ИВАН ВЕРХРАТСКИЙ.

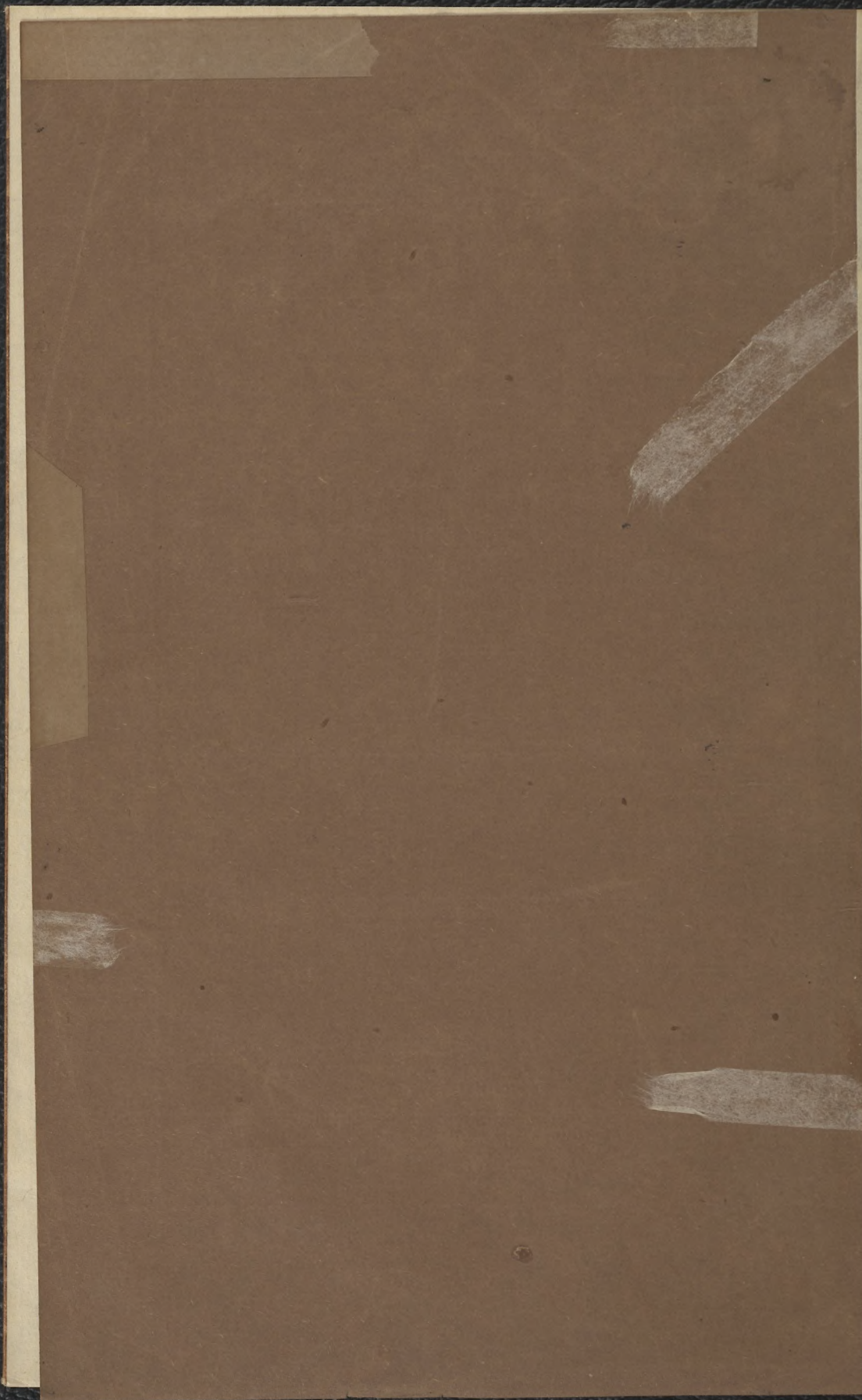
Цѣна примѣришка 80 ц. а. в.

У ЛЬВОВІ.

З печатні Товариства имен. Шевченка.

під зарядом Фр. Сарлицького.

1877.

ЗНАДОБИ

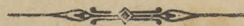
до

СЛОВАРЯ ЮЖНОРУСКОГО.

Написав

ИВАН ВЕРХРАТСКИЙ.

I.

У ЛЬВОВІ.

З печатні Товариства имен. Шевченка.

під зрядом Фр. Сарницького.

1877.

II 96.157

Абих (Ж.) абн. Кобих знав hätte ich gewusst. Якбих видів-
würde ich gesehen haben. Абих так жила! so wahr ich lebe! (soll ich
so leben!) [Слово о п'яцьох Игоревъ. Къзлеа'ткй господине, мою
ладос къ мнѣ, а быхъ не слала къ немос слезъ на море рано.]

Адзимка (Сян) Гадзимка, паланиця з неквашеного тіста. (Жимос
ungesäuert.)

Ажень (С.) аж, erst. [Pronom. Wurz. а + же = ѓе + Pronom.
Wurz. нъ = нь.]

А-ек! (Ж.) а-є! так! ja! so ist es!

Айно! (Самб.) так! ja! so ist es!

Аниця (Кол.) **Аничка** Anna (Taufname.)

Антаба, Антаба (Самб.) Handhabe.

Антипо, Антипцѣ, (К. Др.) після повіря дідько, котрому раз
затріснувши дверми обірвано п'яти; тому він тепер ходить без п'ят и
кулявіє. Ein Teufel, dem man einst, der Volkssage nach die Fersen mit
schnell zufallenden Thüren abgeschlagen.

Афини, Гафини, Яфини (Стр.) Heidelbeeren кор. jabh, oscitare,
edere рівно як у слови яблоко; абини=апини=афини=essbare Beeren.]

Ба (Самб. гори.) ја. Підеш до міста? — Ба! — Wirst du in die
Stadt gehen? — Ja! — In anderen Gegenden Galiziens bedeutet „ба“
ja sogar.

Бавка (Хотинь зрив. укр. балка), корито давне ріки.

Багор (plur. багри Сян.) звін колеса, Radefelge.

Бага (Шол. С.) омачка, сок з чубука, Tunche. *чубуковий пропис*

Баганьчи (Кал. sing. баганьча) бачкори, берлачі, Birlatschen.

Байбарак (Мик) короткий сирак.

Байтала (Жовк.) plumper Kerl, Rhinocerus (als Schimpfwort)

Байталоватий ungeschickt, plump.

Балда (Д.), **Балта** (Д.) велика сокира до зрубованя и лупаня
дров (шайтурів), grössere Holzhacke. **Балту** зовуть теж „баненкою“
т. є. сокирою з Бані угорекіи.

Балец (Сян.) коровай, великий хліб, що печуть на весіле.

Балта (Ж. зрівнай болото=греч. βάλτον Koth, бовтати, beltacé, місце
„де прогрєзь, де шапєта потапають“ plur. **балти** - durch starke Regen-
güsse auf Waldwegen entstandene Lachen; durch welche man nicht im
Stande ist mit den Pferden zu fahren.

Банка (Ж.) Gulden-Banknote. Шість банок. = sechs Gulden.

Бантовати (С.) будити, перешкаджати, stören. anstossen [старосл.
банѣтовати offendere e magy.]

Бануш (Ж) колеса на сметані варена (На Буковині мають го-
ворити: „бальмошь“)

Бар (Стр.) місце межи горбками, звичайно підмоче.

Бараболиско (Зак.) ein Feld, auf welchem Kartoffeln angebaut
waren.

Барашкувати (Самб.) nichts thun nur plaudern. Жиди не роблят
нічого, от стоять на улици и барашкують.

Барда (К. Др.) breite Axt, grosse Holzhacke. (Зр. бардаш, балда, балта, блат, булат.) Streitaxt.

Барішивник (Самб.) фактор, Mäkler.

Барішивне (Самб.) факторне, Mäklerlohn.

Барівка, Берівка (Стр.) Fass; vielleicht mit dem griech. βαρύς=schwer verwandt. Тяжкий як барила, schwer wie ein Fass.

Басаман (Кол.) Streif, Band. Спіднице в басамани.

Беговатий (Кол.) нападистий, brummig, auffahrend; aufbrausend, grob.

Бейкати (С.) **Гулюкати** (С.) кричати на звіра (на вовка.) Нагулював на него, як на вовка, як на пса.

Белендіти (Кал.) небилчити, dummes Zeug vorschwatzen.

Бездітник (Самб.) kinderloser Mann. — **Бездітниця** (Самб.) kinderlose Frau

Белега (Ж.) **Балега** (Ж.) гівняк коровячий, коровяк, Kuhmist, Kothballen.

Безпечити (Ж.), bürgen, versichern, garantiren.

Бемкати (Бор.) sich hin und her werfen, sich hin und her wälzen. Я ударив ужа по голові, а він еще бемкає=ich schlug die Natter auf den Kopf und sie zuckt noch.

Бендюги (Д.) друки у колісниці. гл. Биидюги

Бер (Кол) кладка, лавка (Крс), що кладут через потік, ріку и пр Steig, Fusssteig.

Бер! бер! (Ж.) interiect. кличуть так вівці. So werden Schafe gerufen. **Бирки, Берульки**-Lämmer, зрив. словацк. и чешк. beran руск. баран, турецк. bere. **Ці-ці** (Ж.) кличка до кіз.

Бердо (Ж. plur. берда зрив старосл. врьдо, βουός, clivus. сербске брдо) - пропасть, Abgrund. [зрив. нім. Berme-ein schmaler Gang am Fusse des Walles unten am Graben.]

Бербениця (Кол.) Варбаниця (Терн. ein kleines, längliches Fass, wo Brinse, Käse oder Butter aufbewahrt wird. В бербениці два дна, В горішнім дні є дірка, так звана „воронка“ (radix вр. врькти fervere bullire слов. vranj Sprund) котра затикає ся кілком „грід“.

Бервеню (Яворів) грубий, обтятий з галузя пень; трам. Ein dicker Baumstamm ohne Aeste, Balken, Tram.

Бервене (Мик.) collectiv. бервена, лім, що наносить вода. [старосл. врьвкно] Baumstämme. Treibholz, vom Wasser ans Ufer getriebenes Holz.

Берфело (Ж. und Берфелю scheint mit бервено zusammenzuhängen) деревляна клюба, на котрій спускає ся кітлик або и більший котел над ватру. (Ватра = angeschürtes Feuer. cf. Zd. átar Feuer; scr. hu sacrificare.)

Бесекур* (Д.) зіле помічне, „як зіпре ся утік“ т. е. як наматеризує) eine Pflanzenart.

Бесіжник* (Д.) eine Pflanzenart. Бесіжник огородний Malva.

Бетега (Мик.) Krankheit. **Бетежний** (Д. Мик.) krank.

Биговатий (Ж.) - беговатий.

*) Растини звідкою одмічені знані мені лише по назві. Ласкаві читателі зводять мені их, ели зможуть, прислати до здетермінованя. И. В.

Бигар, Бѣгар (Кал.) Stock, Knotenstock. (зр. угорск. bog = Knoten, Knorren; bogas = knotig, knorrig) **Бѣга** (С.) = джаган, чекан.

Бидзькавки (Ж. sing. бидзькавка) eigentl. Bremse, Oestrus, dann auch Hippobosca equina, Pferdelausfliege.

Бизівно (Ж.)-безпечно, sicher, zweifelsohne. **Бизую** (Ж.)-ручу ся ich bürge.

Биндюги (Д.) два колики вбиті на колісници для піддержування бербениць.

Биндюк (Ж.) Биндюг (Ж.) Биндек (Ж.) Hummel, Erdhummel Bombus.

Бирфи (угорско-руск. statt берви?) щєблі або „бильці“ у драбини Leitersprossen.

Бисаги (Ж.) Бесаги Doppelsack, Quersack, сакви, bisaccium.

Бичівник (Самб.) у воза патик, до котрого присилений третій кінь. **Кінь на бичівнику**-Beirferd.

Бишва (У) прилад кушнірекий до виправлювання шкір; именно есть то кадка с продовженими середними дугами, в котрих в горішнім кінці є продовбп, через котрі пересилена жердь а на ту вішають вимочену шкіру cf. б'яч'ва dolium.

Бишига (Д.) „що вікине міхурка сина“; — що иншого рожа котра може бути „біла і голуба.“ — **Бешєги** (Кал.) ansteckende Krankheitsstoffe. Заніє бешєги до нашого села.

Бігун (С. plur. бігуни) Thürangel.

Бігун (Бор.)-сальцесон, geräucherte Wurst, saucisson.

Бідолак (Печєніжин)-ein armer Schlucker.

Бізовати ся (Самб. угорск. bizony доказ, biz-справді) підніматися. Я не бізуюся-не піднімаюся. Бізовати = im Stande sein., bürgen.

Біловерба (Д.) Weisse Weide, Salix alba L.

Білогруд (Ж.) Sterna, Seeschwalbe.

Білогрудец. Білогрудчик. Білогрудик. (Ж.)-item.

Білиця (Печєніжин) Eichhorn.

Білошка (К. Льв. scherzhaft). weisser Kaffee. Засолодити Вам білошку?

Білявка (Самб. Jungfrau, Maid,

Близити ся (Ж) sich nähern. **Ближте ся!** kommt heran! nähert euch! Близит ся вовк der Wolf nähert sich. **Наближати ся** наближувати ся frequent. sich annähern.

Блиндá (Ж.) сильна висипка по веім тілі, ein starker Hautausschlag,

Блискавка (Ж.) Zehnkreuzerstück. **Двійка** (Ж.) silbernes Zwanzigkreuzerstück (zwei Sechserl.)

Блюзнути (Мик.) в очи=бризнути, spritzen; auch leicht ausglitschen entfallen. z. B. Блюзнула дитина при породі (зрив. Укр. блягузкати польск. bluzgać.)

Бовгарь (Ж.) Rindhirt, Ochsenhirt.

Бовгарька (Ж.) „кошєра на воли“.

Бовтиці (Д.) пуговиці, Metallknöpfe.

Бодня (Угр.) ein grosses Fass. Бодєнка (Л.) Бодєнча (Л.) Fässchen.

Божок свинний або **Пірначка свинна** (Ж.) Schweinsmagen.

Бойє? (Самб.)-ей-же? на правду?

Боіти (Кол.) пр. **молоко боіт** die Milch siedet.

Боклаг (Ж.) берівочка на воду або (звичайно) на горівку татарск. buklak, Wasserschlauch, Branntweinfässchen.

Боклажки (Д.) яблика озимі, винні, кругленькі як боклаги.

Болá (Ж.) Geschwür; eine (schwere) Krankheit.

Болботливий (Крс.) undeutlich sprechend; plapperhaft.

Болботати (Крс.) undeutlich sprechen; plappern, belkotac.

Боржі (Стр.) борше, schneller. **Пізнi** (Стан.) пізнійше, später.

Борлак (Крс.) **Борланка** (Д.) Kehlkopf.

Бормотало (Самб.) **Бормотун** (Самб.) **Бурмак** (Самб.) **Бурмія** **Бурмילו** (Самб.) Murrkopf, mürrischer Mensch.

Бородáй (Підл.) ein bärtiger Mann, бородач.

Борозда (С.) борозна (Терн.) Furche.

Борозний кiнь (Зак.) „що в борозні ходить при вірці з правої сторони гетьта!“ — **підручний кiнь** (Зак.) запряжений з лівої сторони

Борт (Шеп.) Bienenstock im hohlen Baume.

Боршевка* (Ж. Д.) eine Pflanzenart.

Ботюк (Крс.) трам, дерево 3—4⁰ довге, звозят на пилу.

Брай (Ж.) рід толока з смереки „**Браями**“ бють бриндзу. У пунину дають будзи а відтак соли тай бють „браями. [зрив руск. брага, старосл. прага (χιδρον geröstete Weizengraupen) нім. Bröhe, brauen.; такожъ: φρύγω, frigo, sanscr. bhrđž, prägeln, brägeln.

Брати ся (о барвах Ж.) пр. слiпец як мосеж берет ся — die Blindschleiche ist von messingbrauner Farbe.

Бредулéць, Брезулéць (Крс.) Sumpfporst, Ledum palustre L.

Брила (С.) Klumpen. Брила леду, грудка землі, грудка каші.

Бриндзя (Стр. Кол. Стат.) Schafskäse, Schmierkäse (волоск. brénzé)

Бриндзити (Ж.) бриндзю бити, Brinse machen.

Бритванник (Ж.) Trollblume.

Бритвати (Стр.) rasiren. **Брич** Rasirmesser.

Бродок (С.) малий брiд; малий поточок, котрого мож перебрести.

Брусле (gen. fem. Камiнка, Ямiнниця в Стр.) Короткий кожушок без рукавiв [гл. слов. Миклосича **броусна** f. pars. quaedam corporis. **броусны єго внаѡ8 сини ѡко и со8кно.** Книга степенная.)

Буба (Ж.) **Бубачка** (Крс.) Geschwür. Бубачка ми ся вчинила. — Ich hab ein Geschwür bekommen.

Будити (С. Кол.) räuchern, польск. wędzić. **Буджениця** (Кол.) geräuchertes Fleisch.

Будь кому (Д.) кому будь, wem immer.

Букорія (Кол.) ремінний пасок жіночий, на кінцях гузиками набиваний.

Бульбуки, Бульбучки (Д.) eine Pflanzenart.

Бульвяниця (Кал.)-бульбиско; поле, де вже вибрано бульбу, котре справляють під засiв збижа.

Бурачинка (Д.) борщ бураковий заправлений кукурузянов муков.

Бурдюг (Ж.) dem. **Бурдюжок** ein Schlauch (gewöhnlich aus Kalbsleder gefertigt.)

Бурлак (Ж.) борлак, Kehlkopf.

Борж = талы
Бриндзя = талы
Брич = талы

Бутея (Ж.) 10 або більше штук товару. Zehn oder mehr Stück Rindvieh.

Бутина (Ж.) **Бутин** (Ж.) ein dicker, abgeschälter Baumstamm; auch die ganze Waldpartie, wo das Holz gefällt wird, also: Holzschlag-Роблят в бутині — sie arbeiten im Holzschlag. Бутиники вибирають собі старшого „сукманича“. Зрубані „ботюки“ „ризами“ спускають в долину, з відки наручійше звести на поріччя, а відтак женуть на сплав в Черемош.

Бутуки (Д.) **Ботюки** (Мик.) дерево грубе, обчімхане з галузя и з кори облуплене, звичайно 3^о довге зрів. **Ботюки**.

В праер. in der Bedeutung „nach“ mit dem Accusativ; z. B. підете в Бистрєц Ihr werdet nach Bystrètz gehen; піду в Делетин ich werde nach Delatyn gehen.

Ваговати ся (Корш.) zweifeln.

Вадитися (Кол.) zanken. Звадливий (Кол. Стр.) zänkisch.

Вакарь (Д.) пастир, що корови пасе, Kuhhirt, [зрів лат. vassa. die Kuh.]

Вал або **Ручка** (Кал.) ряд скошеної трави, покіс. Скосив два вали або дві ручки. **Вал** (Д.) пр. вал сукна, полотна = сувій.

Валів (Угр. gen. валова) — корито (К. Льв.) Trog. — Натягни води до валова.

Валовина (К. Льв.) полотно на міхи, Sackleinwand. Тонше від валовини „полотно **гребінне**“, тонше від гребінного „**коніне**“, від конічного „**поскіне**“. — Коло Калуща одмічають: 1. валовину 2. зріби (згріби, полотно гребінне львівських сторін) 3. **загальницю** (загальниця полотно помішане з грубого и тоншого прядива;) 4. кужільне полотно (яко найтонше). в. С. одм. 1. валовину 2. полотно миканичне або клочне 3. повісняне.

Валовитий (Кол.) schwerfällig.

Валочний (Сян.) удалий, здібний, gewandt (cf. waleczny, tapfer.)

Варит або **пріє** (Кре.) припікає, es ist sehr heiss.

Варійник (Кол.) Kochtopf.

Варко (Кал.) **Варкось** (Кал.) vielleicht, warscheinlich. Варкось не прийде нині warscheinlich wird er heute nicht kommen.

Варовати се (С.) sich hüten. Варуйте се = стережіт ся. Варуй = пильнуй, бережи. [старосл. **варовати се** sавere.]

Васні (gen. васни С.) Zank, Zwist. Zu bemerken das kurze i am Ende des Wortes statt wasнь.

Вартарне (Д.) Wårterbude.

Ватаг (Ж. Д.) Senne, Oberhirt. Старший в стаї (в халашу, салашу, колибі) має під собою **пастирей**: **вівчерей** (Schafhirten), **козарей** (Ziegenhirten) **бовгарей** (Rindviehhirten). За завідомство дістає від **домарей** гуртом 6—8 бербениць бриндзі.

Ватажок dem v. ватаг.

Ватуйка (Кол.) Коза найбистрійша, що в череді перед веде.

Вбиральник (У.) прилад до обираня шкіри з шерсти. Обирають шкіру на кобильниці.

В-дармицю (Самб.) frustra, umsonst, vergebens.

Вдобарити (Ясеника К. Льв.) зрозуміти, второпати.

- Ведро** (коло Велдіжа). = véreма, Wetter. [старосл. **вѣдро** serenitas]
- Велике зілля*** (Д.) eine Pflanzenart.
- Велит** (Східниця К. Др.) Riese, великан.
- Веліти** (С.) auftragen, befehlen. Може пан велют принести [старосл. **вѣлѣти** velle; **повѣлѣти** iubere.]
- Велицький** (Ж.) in der Aussprache das weiche **чь** sehr ausgeprägt deminut. v. великий, gross.
- Верг** Гонтів (Д.) верства пяти Гонтів eine Schichte von fünf Schindeln; два верги, пять вергів.
- Вербляниця** (Зак.) час весняний, коли верби цвітуть. Die Vorfrühlingszeit, wann die Weiden (верби) blühen. Вербляниця — то ще не весна: и сніг припада і крупи идуть...
- Вере, Варе** (Кол.) als Einschießel gebraucht, wie das deutsche halt. Чи ти вере косив нині? — Також дивуючись кажуть вере. Вуйко програв справу! = Вере! (= але unmöglich! wahrlich?)
- Вередити ся** (С.) хвалити ся, бундім старшувати, stolziren; hoffärtig sein. Як се вередит богацький син: убрав се, як пан. В Укр. **вередувати** за ніс водити пр. жінка вередує. **Вередливий**, що вередує, launenhaft. (cf. **врѣдити** laedere).
- Вереме** (Ж.) günstige Witterung, schönes Wetter; Wetter.
- Верія** (К. Кал.) Thürpfoste (зрив. чек. veřeje, dveřeje).
- Версть** (Ж.) Schichte; Geschlecht; Stamm; Zeitgenossen.
- Вертиголов** (Угр.) що вертить головою.
- Вертипорох** (К. Льв.) **Гонивітер** (К. Льв.) Sausewind чек. větroplach, pudivitr польск. pędziwiatr.
- Верхнина** (Славско) сметана, Rahm.
- Верхолити** (Стр.) **Вархолити** (Стр.) ворохобити, aufreizen; zanken; forren. [Зрив. польск. warcholić]. **Верхолі** (Угр.) Affaire, Handel. Верхоли паробив (Угр.)
- Вершек** (Ж) Gipfel.
- Весіла** (коло Кс.) **Веселиця** або **Чесний поєс** (Криворівня) **Весівка** (С.) **Веселичка** (Л.) Regenbogen.
- Ветошній** (Мик.) veraltet, alt. [старосл. **вѣтошьнѣ** vetus.]
- Вечерничити** (Ж.) вечерниці справляти; по вечерничах гуляти. Abendfeste feiern; lustig leben.
- Взаводи** (Ж.) кінь біжит на-в-за-води das Pferd galoppirt.
- Взлити ся** (Сян.) розлютити ся, böse werden, zornig werden.
- Взяти ся** (Зак.) eintreten; як зимно ся возьме wann die Kälte eintritt.
- Виворнениця** (Ж.) sieh **вівернениця**.
- Вигинистий** (Корш.) biegsam.
- Вигляд** (Сян) Fenster.
- Вид** (Бор.) Aussicht. На два види (Бор.) der Ausgang (das Resultat) ist ungewiss. Покличуг до війська — идеш, то все на два види — або возьмут або и ні.
- Видрустити ся** (Самб.) виспати ся.
- Вижен** (коло Солотвини) пр. пішов на вижен = пішов жати.
- Вигільовати** (Стр.) **Виглейдовати** (С.) видати (пр. збіже)
- Виланє** (С.) вила желізні до гною.

Вимітка (Самб.) після повіря єсть то мара, що каже ся на плечах з села до села переносити.

Виннюха (Кес.) винне яблуко.

Випаздерити (К. Др.) остягати патином, щоб аж паздери летіли, вибити.

Виполоч (С.) ausgespülte Stelle; Lache, баюра (С.)

Висвідчити (С.) вияснити, erklären.

Висікати ся (Самб.) вишмаркати ся.

Висмотрити (Янів к. Льв.) виглядіти, ausspähen. Висмотрити грошій = роздобути.

Виступка (С.) покритка (бо виступає, мов, з дівок.)

Витка (У.) Ужевка. **Витка** (Самб. від вити, звивати) обруч з молодіи ялиці або ліски, котрий набивають на бочку.

Виточний (У) abgetragen, detrit, schäbig sieh **Ветошний**.

Вифурдіти (Угр.) пр. вифурділо в печи = вигоріло и вивіяло. Вифурділо молоко = вибігло.

Вівериця (Тростянець, Кол.) Eichhorn, sciurus.

Віверниця (Ж.) Rahne.

Вівсик (У.) Windhafer.

Вівчерити (Ж.) вівчаром бути, ein Schafhirt sein, als Schafhirt beschäftigt sein. **козарити** (Ж.) ein Ziegenhirt sein, **скотарити** (Самб.) ein Rindviehhirt sein, **воларити** ein Ochsenhirt sein. **Пекарити** (Самб.) das Bäckergeschäft betreiben, ein Bäcker sein.

Вівчерь (Ж.) Schafhirt (das рь in der Aussprache der Huzulen sehr deutlich).

Вівця (Ж.) Schaf. Баран яловий-скоп. Schöps; **Єгниця** „вівця, що має один рік“. **Єловега** „двулітна а не має єгнет“. **Єгнета**-ягнята, Lämmer. **Єрчета**-ярчата, молоденькі вівці, річнички; **єрчук**-баран ярий.

Відав (Корш.) либонь (Корш.) відай (Чортк. Б.) wahrscheinlich.

Відвідний час (Ворохта) час, що відкладаним бути може, Zeit welche verschoben werden kann.

Відлига (Підл. и Укр. von ли-нути, lunaé verwandt mit ринути ринжти. **Відельга** (Підл.)-odwilż, Thauwetter.

Відліж (Угр.) „коли в зимі відлігає (відлягає)“ Thauwetter.

Відмастка, Підмастка (Самб.) омащене корму для корови.

Віднога або **Гіль** (С.) Ast. *Урешен. Гиль = Гиль*

Відобріти [С. одьобріти; обріти, **свр'ксти** invenire.] втратити зароблене; сгратити.

Відсісти ся (К. Льв.) = відстати. Хліб відсівся = у зле випеченого хліба відстала шкірка.

Відстеречи се (С.) sich in Hut nehmen.

Відцеркнути се (Кол.) auffahren (cf. відсаркнути.)

Вій (Самб. від ви-ти, ви-ъ, вой, вій) верста плота, Zaunschichte. Пліт маєш городити на сім воів.

Вікочелати (Ж. зрівняй котити, викочувати), herauswälzen. Вікочелает тісто.

Вікутати (Мик.) вихлопотати, erwirken.

Віник (Чорт.) Besen, **Віничє** мітличина Besenkraut.

Вінчети (Ж.) trauen. Повінчев их свещеник. (Ж.) Піп их вінчует
(Ж.) **Вінчене** (Ж.) шлюб, Trauung, von вінец, Kranz.

Випучувати (Шеп. зрівняй пук, пукастий, пучнявий, пучнявіти) herausdrücken. Уграки у худоби випучуються aus den Dasselbeulen (beim Vieh) werden die darin wohnenden Larven herausgedrückt. In der Samborer Umgegend випучити ausweiden, eventrer, étripper, vuider. Випучити рибу.

Вісник (Терн. У.) орудє до стругання. Schnitzmesser ніж вісний (С.)

Вісьтак (У.) палиця до вивертюваня шкір.

Війце (Л.) Gabeldeichsel beim Pflug, woran Ochsen gespannt werden.

Віткнути (Д.) verrenken. Віткнув або звихнув ногу.

Вічинети се (Кал.) притворяти ся; гримасовати. Не вічиней се! nie grymasuj.

Віщий чому (Кол.) vorhersehen. Коб я віщий такому Hätt' ich solches vorausgesehen.

Віхрамати ся (Ж.) храмати (hinken) тай подужати, храмати, тай „виходити ся.“ От коза віхрамала ся — die Ziege hiukte — jezt ist sie gesund.

Віячка (Самб.) **Війка** (Л.) лопата до перевіюваня збіжя.

Вкрівля (Ж.) Bahrendecke (eigentl. Decke überhaupt.)

Вкучити ся (Зар.) Langeweile haben. Вкучит ми ся ich langweile mich. Вкучно ми item.

Внимати ся (Д.) sich schämen. Внимаю ся = стыдаю ся.

Вовківня (Шеп.) Wolfslager, aber auch Wolfsgrube.

Водова вовна (Ж.) Wasserfaden, conferva.

Воловина (С.) або **Яловечина** (С. К. Льв. Укр.) Ochsenfleisch.

Волок (плур. волокн к. Ж.) колода, дерево непоколене на поліна.

Волосити ся (Стан.) sich in die Haare greifen. Поволосився с Иванком er hat sich mit Hans bei den Haaren gerauft.

Волоснуватися (У) за волося сипатися, Діти волоснуються.

Вораль (С.) воларь. Ochsenhirt.

Воробечка (Лан.) Sperlingsdreck. **Псечка** Hundsreck. **Котечка** Katzendreck.

Вороза. Ворозка (Кол.) Schleife (bei der Peitsche).

Ворозкий (Ж.) пр.ворозкий кінь = бистрий кінь ein feuriges Ross. [врѣгати, врѣгнѣти, врѣзати = iacere épten].

Впаде ся (К. Др.) як ся впаде wie es sich trifft.

Вугнотати (С.) угнотати „в ніс говорити“. **Вугнотавий** = угनावий. **Угнавка** (С.) жєнщина, котра говорить в ніс.

Везальник (Корш. и пр.) Garbenbinder.

Вчинити ся (Ж.) werden. Горячо ся вчинило es ist heiss geworden.

Вуйко, Вуйна (Ж.) Oheim, Mutter Bruders Frau. Auch wird jeder ältere Wirth mit вуйко, jede ältere Weibsperson mit вуйна betitelt.

Вурда (Ж.) **Гурда** (С.) = юрда „в жєнщину сиплет ся молока и варит — тай стаєт вурда“.

Вурдені пироги (К. Льв.) „Макух розтирають, потім збирають на сито, з чого постає ніби сыр. До того додають трюшки круп, помастят олієм и завивають пироги „вурдені“.

Поміщені тут знадоби до словаря южноруского обіймають слова и вираженя з ріжних сторон Галичини; також декотрі вирази з Руси угорскої, Буковини и України. Слова и реченя з уст людових приведені так, як их люд дотичних сторон виголошує, тому: брусле=брусла, вартарне=вартарня, обирают=обирають, варовати се=варовати ся и пр. При кождім слові означена місцевость, де уживане. Те виділо ся мені потрібним именно за-для того, щоби указати, де слова — більшою частю рідші, місцеві — уживають ся, а також тому, що иноді тое саме слово в ріжних сторонах має значіне одмінне. И так пр. називають в Коломийщині в горах „плаями“ стежки; в Калущині же коло Угринова „плай“ означає ряд, верству (сношів). „Штола“ в Коломийщині значить — діра в камені; в Станиславівщині камінь и пр. Иноді навіть в тім самім селі на одну річ кілька найде ся одмінних виразів. Те именно лучає ся в селах гірських, де хати далеко одна від одної по узгірях розкинуті. У таких селах не раз доведе ся чути в одному куті села вираз, котрого не зрозуміє жителя тогож села, але з иншої закутини. Яко примір може послужити многоименність звірятка лучаючого ся в лісах Чорногорських (гл. Чертіж *Myoxus nitela*). Алеж бо и розкинуті ті села. Схочеш, приміром, поговорити з людьми та при добрій нагоді записати або утямити яку там долю слів и пр., та спитаєш, де хата того або сего газди. „Генденьки, за ріков!“ дають тобі одвіт. Але до тої „генденьки“ стоячої хати махай добру годину. То еще нічого. Бо може бути хата и „не дэлеко“ а до такої, сли з дому вийдеш рано, то в полудень може прийдеш. Скажуть тобі, що газда, з котрим хочеш бесідувати, сидить „в верху,“ то итимеш до него трохи чи не цілу днину. Та віддаленість садиб а також и ся обетавина, що села гірські колонизовались пришельцями з ріжних сторон, здає ся, причинилась до великої різноцітності бесіди сторон гірських. Все-ж таки бесіда гірників заховала нам не один вираз древній, старинний. Збирає таких виразів самої більшої ваги — бо нігде правди діти — они чим раз більше уступають, чим раз більше витісняють ся словами загальнішими. И так пр. Гуцули уживають слова „даві“ еще досить часто. У Бойків же „даві“ минає ся, тож и подавали мені его, яко „забобонне слово.“ Слово „пан“ (польск. pan, литовск. ponas, старосл. **гос-подь**) удомашнило ся скрізь на южнорускій землі и виперло слово „господь господин“ (в старопольск. *gospodyn*), котре лишилось еще в виразах „господар, господиня.“ И у Гуцулів уживають скрізь „пан“. Мимо те один Гуцул Жабівських сторон промовляв до мене „Господе!“ — Як все на світі, так и бесіда людска заедно підлягає змінам, заедно, хоть поволи и незначно, переобразує ся. Переображеня ті не обмежають ся лише на самі слова, але також дотикають виголошуваня, граматичних форм, зворотів и пр., дотикають всего, що становить истоту языка.

При декотрих словах цікавих помістив я також вирази одвітні з старословенського або инших языків славянських або порівнював слова рускі з виразами других языків, именно латиньского, грецкого, німецкого... иноді також санскритского; з послідного приведені для порівняня найчастійше лиш коріні. Порівнане з язиками славянськими а

именно з старословенським здалось мені важним не лише з становища наукового: може не одно слово здобуде собі у читателів більшого значіння, коли побачуть, що є подібний вираз також и в других славянських языках, що є и у старословенщині, що уживав ся вже нашими предками. Не завжди, правда, вираз тепер у нас уживаний тоє самое значить, що у старословенщині або у других языках славянських; найчастійше однак має значіне посвоячене. — Порівнюване з иншими языками, а именно з санскритским або староиндийским вельми поучне и указуюче на близьке свояцтво всіх языків индогерманських. Хоть за-для браку місця порівнюване обмежитись мусіло, як в горі згадано, лише на декотрі слова — предеї кілька подробиостей подано, котрі можуть заинтересовати. И так пр. Гуцули Жабівські зовуть сніг, піх „зима“, в санскр. hima = сніг; „колокіл“ tintinnabulum, санскр. кор. kal sonare, kalakalas sonus levis; в Самбірщині „ушиек“ pars iungens, санскр. кор. si iungere и пр. — Для науки старословенського языка, для зрозуміння давних пам'ятників славянських збиране слів людювих южноруских не без ваги. Пам'ятники ті по більшій часті писані Русинами, на Южній Русі, тож дух в них руский, слова и форми по полам рускі (именно в п. пізнійших.) Порівнюючи слова людові з старословенськими и старорускими подаю тут толковане слів досі ніким не об'яснених, як пр. **вдоула** *pirus, pirum*, дуля; **вочити са** *irasci succensere, graviter ferre*; **жальдица** *glacies lubrica*, ожеледь, ожеледа; **канина** (в Слові о повку Игоря) *scirpus, phragmites, caespes*, канка, каниця (cf. pol. kanianka cuscuta); **кошера** *corbis ex libro arboris texta*, кошіль, кошевка; **соуровница** *lorum ex crudo corio factum* сировець, сирниця. Декотрі слова южнорускі упевняють більше догадку учених зглядом значіння подібних слів старословенських (пр. ченера, чьпръ). Декуда подаю від себе догадку, як би слідовало толковати слова старослов. або старорускі як: **веденица**, **пеноуда**, **потоука**, **потычь**, **порада** и пр. В толкованю других слів старословенських держав ся я Мікросіча, знаної в світі науковим поваги.

Часть слів взятих з чужих языків в южнорускім невеличка. В тім збірнику найбільший пай припадає на слова з мадирского взяті, що найчастійше и одмічено.

Шановний Читатель стрінесь тут також не з одним виводом слівновим або одмінним од виводів подаваних в книжках других. И так пр. Линде уважає польск. *uprzejmu*, російське *упрямый* яко само одно виводячи оба слова з кор. **им**; я же одношу польск. *uprzejmu* до кор. **им** (яти, приятель, приязний) — російське же *упрямый*, укр. *упрямый*, гуцульське *упремий* до кор. **пр** (перги, пря; зр. *упір*, упорливий). Чи у всіх виводах я щасливий, те рішати не до мене належить. В кождім разі тішити мене буде, если моя праця в де-чому причинить ся до науки, и если Публика руска прийме первопочинок той з такою сердечностию, з яким залюбованем я працював коло него.

Випуск другий обійматиме головню руску терминологию ремісничу и господареку.

У Львові 25. Листопада 1876.

И. Верхратский.

Габá (Ж.) Welle. Габá бьет. (зр. угорске hab = Woge, Welle. Коринь, здає ся, jabh, ab = oscitare; відтак габа = hians, das Gährende, Wasserschlund, Woge.)

Габлина (К. Льв. sing. tantum) **Габлі** (К. Льв. plur. tant.) мясо ялівника, Fleisch junger Rinder. [кор. аб (jabh.) = edere; also Габлина das zum Essen Dienende, das Essbare.] **Габелёк** (Угр. plur. габельки) junges Rind, Kalb (verächtlich) Ей ти габельку!

Гаджуга (Ж.) **Гачуга** (Д.) молода смерека, junge Rothtanne [смерека od. смерек Abies excelsa Lam. (Pinus abies L.) gemeine Fichte od. Rothtanne]. **Смеріч** (Ж.) collect. Rothtannen cf. **сморьчъ**.

Гадовище (Самб.) Aufenthaltsort der Schlangen.

Гáдра (Д.) schlechte, zanksüchtige Weibsperson, Furie [зр. польск. hadrowaé; сорабске hadrowasch; hadra; старогорнон. hadara (Hader) грецк. *κότος, κατάρη* руск. котора.]

Гадюк (коло Кут) = гадина, гадюка, Kreuzotter.

Гадечий чеснок (Ж.) Schlangenknolauch.

Гаити (Ясенів, Жабе, Ворохта) пусто займати місце, (unnöthiger Weise) Platz einnehmen. Давиці тії хату гаит = die Bänke da nehmen viel Platz in der Hütte ein. [rad. га claudere.]

Гайний (Мик.) не спірний. Гайна робота, saumselige Arbeit.

Гайник (Самб.) Hegebereiter, в польск. gajowy в чеськ. hajný, hajník.

Гайнувати (Самб. Стр.) vergeuden.

Гайтувати (Ж.) полёвати особливо з гончаком, besonders mit Jagdhunden jagen. Гляба гайтувати з каповими по гаджугах за трусником (коло Білоберезки) es ist unmöglich dem Hasen mit Jagdhunden auf einem mit (jungen) Fichten bewachsenen Terrain nachzujagen. (зр. угорск. *hajtók* ловці; *hajtogat* = гонит, полюйте.)

Галабута (К. Др.) Uebermuth зривн. бута, польск. buta. [зрив. бурда (пр. счинили бурду (К. Льв.) — *wurawili burde*) и галабурда Händel, Streit.]

Галамбець (Стр.) з вівсяної муки замішка. *Hand. straba.*

Галунка (Самб.) писанка, gemaltes Osterei.

Гамів (С.) гальма (Чортк.) **Путо** (угорско-руск.) Radesperre, Hemmkette в Галич. путо (пр. на коня) = Fessel.

Ганца (Ж. verächtlich) — шкана, Mähre, Schindmähre. **Генцинатий кінь** — наровитий к. ein stöckisches, störriges Pferd.

Гарабакати (Самб.) mit roher Stimme sprechen od. singen; Kaunderwälsch sprechen.

Гарасівка або **Політичка** (Угр.) eine rothe schmale Binde. (гарасівка = гарусная лента; гарус, в польск. aras, haras, в нім. Rasch, Harasch, рід легкої матерії вовняної, названої від міста французского Arras.)

Гарасіковати ся (С.) zanken, streiten.

Гаргара (Др. verächtlich) ein grosses, schlecht eingerichtetes Zimmer.

Гармасарь (Кол.) Hengst.

Гарукати ся (Зак. onomatopoeetisch vergl. гаркати ся. od. statt гадрукати ся, hadrowaé, дерти ся, сварити ся, zanken mit Worten streiten. **Гарука** subst. Streitmaul, ein zanksüchtiger Mensch.

Гарче (Д.) gen. neutr. Kreuzotter.

Гарч (Євірник к. Мик. gen masc.) чорна гадина, Höllennatter.

Гашка (Кол.) Krenzotter (vgl. γάστω gähnen, klaffen.) In Volkssagen werden die Schlangen mit weit aufgesperrtem (gähnendem) Rachen geschildert.

Гварити (Л.) говорити, гуторити.

Гевгати (К.) в зад цофати воли. Гевгни воли.

Гей сми! oder **Гей бри!** (Корш. Ж. Яс.) als Aufruf gebraucht, etwa wie im Deutschen „na!“ Гей сми! братчіку, пішовбис с паном на Маршеску! Гей хло! (statt хлопе) мемо вечерничити!

Гендечки, Гендоньки, Гендена (Ж.) оттам. [ка Pronominalwurzel къ, sanskr. ka ebenso in нинька, ниньки, (jetzt) днеська, (heute) тутка (hier), тудіка, тудийка (hierdurch.) Ген = **инъ** + де + ка].

Генто, Гентова (Самб.) позавчера; недавно, оногда. Sieh: понеже.

Гентовашний, Гентоватішний (Л.) оногдашний.

Гергев (Кол.) горнець до вареня колеші, колешеник, колешіриник.

Гидний (Ж.) ekelhaft.

Гидувати чимось (Кол.) vor etwas Eckel haben, etwas verabscheuen. Ми тим не гидуємо.

Гикати (Ж.) stottern; schlucksen. чешк. zajkátise. Він гичит ег schluckst. Гикавий, јаклиwy, stotternd. Гикавец, Гикало — Stotterer.

Гимбіль (Ж.) Handel. **Гимблєвати** Handel führen, handeln. **На великий гимбіль** — на велику скалю.

Гиней (Зак.) иней, Reif.

Гискра (Каменка волоска) искра, Funke.

Гитала (Др.) рід гречаних круп.

Гитина (Ж.) **Гивер** (Зак. plur. гивері) Spleisse. Гитина = Колотвиця.

Гінний (Л. statt гідний; Д assimilirt) würdig; gut; tauglich; tüchtig що годиться (здається) до чого. Гінна галуза.

Гія (Мик.) гайка, Zeitvertrieb, Zeitverlust, Müssiggang; Saumseligkeit

Гіяба (Яблониця) leider; umsonst, vergebens. In der Umgebung soll „гляба“ gesprochen und in der Bedeutung unmöglich gebraucht werden. (Угорске: hiába).

Гладити (Кол. Самб. и пр.) ласкати, glaskać; гладким чинити, streicheln; glätten.

Гладуец, Гладущик (Зак.) ein rösserer Topf, wo gewöhnlich Milch aufbewahrt wird.

Глаза (С.) або **Логазга** (С.) Gerstengraupen. *вони не зриває, а зриває зривати*

Глаити (Угр.) besänftigen, beruhigen. Заглай дитину.

Глембеі (Ж.) menstruatio, місячне, monatliche Reinigung.

Гливий (Зак. зрив. лат. gilvus, нім. gelb) rothgelb.

Глинєнка (С.) яма, де коплють глину.

Глипіти (Кал.) eigentl. blinzen. Старий ледве еще глипит — ледве лупає очима, ледве жие.

Глитаня (Самб.) Schlund, Rachen (зр. чешк. hlтан укр. глитати, проглотити, ковтати, проковтнути гал. хланути, захланути, захланний, старосл. **ГЛЪТИТИ** glutire, польск. chłonać, російск. поглотить чешк. pohliti, polknouti. нім. schlucken, Schlund.

Глоба́ (Ж. зрівн. злоба) Kummer, Gram, Sorge: Angriff, Zank. — **Глобува́ти когось** jemanden kränken, jemanden ungerechter Weise heruntersetzen, auszanken. Він мене глобує er kränkt mich, er sekirt mich [старосл. глоба, multa, Geldstrafe].

Глуха́чка (Крс.) Typhus.

Гматати́ (Самб. зрів. польск. gmatwać, чек. hmatati, kneten, wäl-gern. **Гматкий** (Самб.) was sich kneten lässt, knetbar; biegsam.

Гніди́ти ся (Корш.) sich bräunen. Хліб в печі вже гніди́т ся das Brod in dem Ofen bekommt schon eine braune Färbung.

Гнійник (Угр.) Rosskäfer.

Говедо́ (на Угорській граници), маржина, Vieh. [старосл. **ГОВАДО** bos.]

Гоголь (Укр.) **Gegavka** (Гал.) Anas clangula L. Klangente, Dickkopf (від голосу назва; гогати, gegати; польск. gagol; gegać schnattern cf. serb. gagula, gagalica, gagati. Vergleich. Stammbildungslehre der slav. Sprachen v. Fr. Miklosich S. 112.)

Гойкати́ (Стр. Самб.) голосно викликувати. Вигойкує коломийку (зр. сербеке гой gaudium).

Голіна́тий (Чортк. Стр. eigentl. mit langen Schienbeinen == з довгими голенями) langfüssig [старосл. голѣнать еδσκαλής mit guten, starken Schenkeln].

Голобриш (Л.) Gauner; Schelm; Proletarier.

Голович (Ж.) **Головиця** (Ясенів) **Головатиця** (Ж.) Lachsforelle; Huch, Salmo hucho (?)

Головник (Вор.) Todtschläger, Mörder. **Головництво** Todtschlag, Mordverbrechen. [гл. **Правда рсськама. ѿ оубійствѣ. Котора ли врьвь начнеть платити дикою вироѿ, колико лѣтъ заплататъ тоѿ вироѿ, занеже безъ головника имѣ платити, вѣдетъ ли головникѣ нхѣ въ вьрви, то зане къ нимѣ прикладываеть, тогоже дѣла имѣ помагати головникоѿ, любо си дикою вироѿ.]**

Головниця (Ж.) Діра в камені, з відки вода бє. Die Oeffnung im Gestein, woraus das Wasser quillt.

Головосіки (Ж.) усічені голови св. Івана.

Гололедиця (Зак.) гололідь, Glatteis.

Голоморозе (Крс. Зак. Ж.) **Голоморозиця** (Зак.) **Голомороза** (Зак.) Glatteis.

Голопузета (Крс. голий == nackt; пузо Unterleib, Bauch) == **галапуи** (Терн. галапуцета) noch nackte Nestvögel. figürl. галапуи (eigentl. mit dem nackten Nabel, пуп), == armer Schlucker, ein Mensch ohne Vermögen.

Голотіч (Чортк.) adv. unter freiem Himmel.

Гомілка (Д.) **Гомівка** (Ж.) tibia, Schienbein. (cf. humerus Schulter).

Гонити ся з розумом (Зар.) erwägen. Він ся з розумом гонит, що робити.

Гонити ся (Л.) пр. вода ся гонит в місці, як рухати; в колобани, у ставі (коли вітер дме) и пр.

Гониці (Ж. gewöhn. im Plural: sing. гониця.) Tauselkäfer, Rad-schläger, Gyrimus natator F. — **Горазд** (Л.) гаразд, богато.

Горгачь (Д.) eine Art essbarer Schwämme.

Горовитий (Ж.) gebirgig.

Горошок потечий (Ж.) eine Art Vicia.

Грань (Ж.) **Границя** (Ж.) Isländisches Moos. Tartschenflechte *Cetraria islandica* L.

Грань (Самб.) тлінь, glühende Kohlen.

Грайка (К. Льв.) Spielen, Spielpartie. Ходіт до мене на грайку kommen Sie zu mir auf eine Spielpartie. Ние und da werden mit dem Namen „грайки“ auch einige im Fluge stark summende oder biesende Fliegen bezeichnet.

Гребінка (Д.) гребінь деревляний, котрим беруть афини и gogози. Ein aus Holz verfertigtes, kammartiges Werkzeug, womit man Heidel- und Preisselbeeren sammelt.

Греблиця (Сян.) **Гребло** (Стр. кор. греб.) Striegel.

Гребінне полотно (К. Льв.), zgrzebne plótno, grobe Leinwand.

Гречиско (Зак.) ein Feld, worauf Buchweizen (гречка) angebaut wurde.

Гри! (Ж.) verkürzt statt **Грицю!**

Гриди (Кол. гради) два бальки вистаючі зі стіни над печею, одна недалеко другої, на котрі звичайно вішають начине, корига (нецьки) и пр. Zwei über dem Ofen hervorstehende Balken, worauf Gefässe, Mulden u. dgl. aufgehängt werden.

Грозá (Л.) ungeheuer Grosses. Корова гроза = страшенно велика.

Громовиця (Зак.) Donnerwetter.

Громовиця (Ж. Д.) Donnerkeil, Belemnites.

Груздінь (Д.) eine Schwammart.

Гружавина (К. Льв.) Untiefe.

Гугніти (Ж.) einen eigenthümlichen, girrenden Ton von sich geben. Голубец гугнит.

Гукля (Ж.) eine unordentliche Weibsperson, meretrix.

Гузери, Гузір (Гал.) **Узеровине** (С.) той кінець снопа, де звязано.

Гурба (Бор.) = **юрба** (Укр.), **гурма** (Чортк.). Haufe, Schaar, turba. Птахи летят гурбами. **Горба** (Л.) купа. Горба збіжя.

Гуркало (Самб. Стр.) що багато гуркає, der viel Gepolter macht, Poltergeist, Schwätzer, Tumbler; — auch ein kleiner Wasserfall.

Гурманка (Ж.) великий будз (**Будз** — бундз, grosser Ballen zusammengekneteten Käses, namentl. Schafkäses.)

Гурний (Л.) гордий stolz; hoffärtig.

Гуртова (Л.) міра. Гуртова горівки.

Гусетник (Кол.) пастух, що пасе гусята, гуси.

Гусленка (Ж.) варене молоко скисле. [густий (гуслий, загуслий) dick (v. Flüssigkeiten) загуснути — dick werden; гуслъ + янка.]

Гутіти (Ж.) brausen. Іхали з паном через Дземброню — то так вам над селом погано гутіло. Wir ritten mit dem Herrn durch Dzembronja — unterdess brauste es gewaltig in den über dem Dorf hängenden Wolken — auch (vom Auerhuhn) ein eigenthümliches Geräusch von sich geben. Готур здоймаєся, тріпотит крилами, гутит der Auerhahn fährt auf, zittert mit den Schwingen, lässt den Ruf „da hätt, da hätt!“ erschallen.

Гучати (Л.) schreien.

Гушавник (Зар.) Gebüsch, (зр. руск. густий, гуш, гуща, гушавина; Укр. куш, кушавник, російск. кустъ.)

Гаврати (Угр.) верещати, sehr laut schreien. Ото розпустив гавру.

Габи, Габи (sing. габ, габ К. Льв.) Teichmuscheln [rad. аб. jabh = oscitare, оттак **габ** = animal hians; cf. **жаба** = rana; — **жабра** = branchiae, Kiemen].

Гавзун (Кал.) grosser Topf.

Гаджала (Терн.) Knöchel (зрив польск. giza, gízela, giczel.) Зберу ты по гаджалах = ударю ты по ногах.

Гаджалагати (Корш.) Kauderwälsch sprechen; unverständlich sprechen. Волохи гаджалагають.

Гаджело (Угр.) Качело (С.) бақ, Kräusel, фуркало (С.), фуркавка, фрикавка.

Гадзуля (Бистр.) scarabaeus, Rosssäfer (зр. козулька гл. Початки до уложеня номенкл. и терминолог. природопис. народ. II. 27.)

Гайда (Ж.) Hund (verächtlich) пустий пес.

Гайда (Самб.) eine Art Hirtenflöte. Hie und da **гайди** dasselbe was **дуда**, Dudelsack, (в чешк. kejdu, словацк. gajdi).

Гайдарь (Самб.) по на гайдах грае, дудкарь, кобзарь, чешк. kejdoš, kejdař моравск. kajdoš.] **Гайдиця** (Самб.) Гайдичка eine Art Hirtenflöte.

Галамагати (Самб.) Kauderwälsch sprechen. Zu bemerken das doppelte g in den Ausdrücken für „Kauderwälsch sprechen.“ Die Ruthenen entbehren bekanntlich des Lautes g; nur in einigen Wörtern wird dieser Laut gefunden; wo er theils statt **к** oder **г** steht, theils aus fremden Sprachen sammt den Ausdrücken, in welchen er sich findet, genommen wird.)

Галка (Бистр.) = галка, Dohle. (зр. **Слово о плъкоу Игоревъ**, „Галици стады вѣжаты къ Доноу великому.“ Галка, Галка, Калка oder Кавка (in Liedern ей ви галойки, ей ви калойки!) — (cf. γῆρυξ, garrire, garrulus, gallus; — and. gala = canere; asl. глаголати = loqui; sanskr. kal sonare).

Галиця (Ж.) **Галюга** (Ж.) Kreuzotter.

Ганя права (Д.) каня, Gabelweihe, milvus, санскр. gâ canere; слав. га, гати crocitare; — гания = ein schreiender Vogel.

Ганч (Зар. ганити tadeln; **ган-чь**) Fehler. Я не можу того вола купити, бо мае в ногах великий ганч.

Гензура (Мик.) Gentiana.

Герега (Зар.) колієня, колієнятко до граня, фуркало (С.)

Гирланка (Д. зривний горло, горланка) = гортанка. **Барланка** item.

Gogá (Ж.) Kreuzotter.

Гомбичка (Сян.) Knopf. [угорск. gomb, гузик].

Гондозяк (Чортк.) Guz, Knoten; Beule [кор. вяз, — санскр. angh (angh); до того коріня також **гузик** (жзъ + икъ) = Knopf, das zum Knüpfen Dienende] Співвають: „Ой дівчино, дівчинонько, яка ти файненька: На личеньку **гондозяки** як ріпа дрібненька.

Горган (Мик.) mit diesem Namen werden viele Berggipfel benannt z. B. горган Турачівский и пр.

Грегорний (Сян) моторний.

Грунь (Кре. Ж.) Грун (Л.) Anhöhe, Hügel. Идіт цим грунем gehen Sie über diese Anhöhe. [зрив. слов. hrudnatý; босяцк. grumenast, grumentit.; угорек. görgnyös.] **Груник** (Ж.) **Грунок** (С.) малий грун; від „грунків“ менші **гірки** (С.)

Гуджулайки (Ж. sing. **гуджулайка**, Mistkäfer, Dungkäfer, **гуджулай** чорний od. **гуджулей** чорний Rosskäfer. — **гуджуля**, **гуджулька**, **гуджулейка** (Ж.) item. зривн. **козулька** (Початки до ул. поменкл. II. 27.)

Гугля (Мик.) плащ гуцульський з капішоном.

Даві (Ж. С. зрив. слов. davi, лат. diu,) рано, нинька рано, heute in der Früh.) **Слово о пльккоу Игоревк. Что ми шѣмить, что ми звенить давеча рано предъ зорями.** Після вид. Максимовича: что ми звенить давк и пр.

Дай его кату! (Ж.) **Дей его кату!** (Чортк. eigentl. übergib ihn dem Henker; hol' ihn der Henker — wird in dem Sinne gebraucht, wie das deutsche „hol' ihn der Teufel, hol' ihn der Kuckuck!“

Дана-ж моя дана! (Корш.) in der slav. Mythologie Дівония, Діванна, Дана = Namen der Wassergöttinnen. In den Liedern oft als Refrain oder Schaltvers: данаж моя дана! Die Bedeutung des Ausdruckes „дана“ ist dem Volke jetzt gänzlich unbekannt. „Дана-ж моя дана, дана! любка моя файна. Любив ем те, не взев ем те, не зволила мама!“

Дарабів (Л.) **Дарабчик** (Л.) кусень, кусник. **Дарабчик хліба** (угорек. darab Stück, Klumpen).

Двійнета (Самб.) eigentl. Zwillinge. — Zwillingstopf; zwei Töpfe zusammen verbunden.

Двіліток (Ж.) двулітний віл.

Дебрянець (Самб.) потік пливучий по під дебру.

Девеносто (Бистр. С.) девятьдесять, neunzig.

Дѣгнути (Ж.) einen Stoss geben, stechen. Дѣгнуло в серце

Делѣна (Ж.) ein schönes Fräulein (vergl. ital. bella donna).

Денцівка (Ж.) або **Сопівка** (Ж. par excellence) пищавка з денцем, gedeckte Pfeife.

Дергівка (Ж.) прилад до дерганя повісма.

Деревище (Ж.) Sarg.

Деркій (Підл. radix. др. asper, rauh.

Дешевий (Ксс.) таній, туній, wohlfeil.

Джеджора (Свірник коло Мик.) Eichelhäher, Corvus glandarius L.

Джінджура (Ж.) Gentiana.

Джонва (Дел.) Specht.

Джоя (Дел.) **Джойка** (Заріче коло Д.) Eichelhäher, Corvus glandarius L.

Джугля (Ж.) зимова шапка.

Дзѣбенька (Д.) ташка з вовни.

Дзѣбленя (Ясенів) дзѣбенька.

Дзер (Кол.) видій, Ausmelken; Melke.

Дзіндзора (Д.) Enzian, Gentiana.

Диндиліндати (Б.) телепати ся.

Дитинє (Кал.) Kind. Вже дитинє заковезло das Kind erstarrte bereits. Vgl. die Formen вовчине, котине, песине, медвеженє u. and.

Дихи (Зак.) місце запале межі клубами (у худоби).

Дзігерай (коло Мик.) смотолока, нежить, Katarrh.

Дзябканистий (Самб. Стр.) getüpfelt, scheekig.

Дівочька (Ж.) дівонька. Mädchen, Maid (in schmeichelhafter Anrede.) Чемна дівочька artiges Mädchen.

Дігнати комусь (Чортк.) Jemandem zusetzen. Дігнав мені до живих печінок er hat mich sehr geärgert, er hat mir hart zusetzt.

Дійнарька (Ж.) „кошера, де доят вівці, кози и корови.“

Ділати (Стр.) thun. **Зділати** = зробити. **Зділав** = зробив. — **Ділай** (Сян. Стр.) скоро, борзо, schnell.

Дільниця (Ж.) плит з лому. Eine Einfriedigung oder Umzäunung aus sogenanntem Windbruch d. i. aus vom Sturmwinde umgestürzten Bäumen, meist Rothtannen (Fichten.)

Діло (Ж.) Interesse, Geschäft. Якое Вам діло до того, по що тое пишете? Was für ein Interesse haben Sie daran, wozu schreiben Sie das auf?

Дітвак (Л.) **Дітвачча** (Л.) Aufschössling.

Днесь, **Днеська**, **Днеськи** (по під Беськидом) heute [старосл. дньськ hodie].

Днина dem. **Днинка** Tag. [Поли. собр. русск. летопис. Т. II. Игоря Святославича похід на Половців. И тако виша са крѣпко тоу дниноу до вечера и мнози ранени и мертви кыша въ полкоухъ Рускихъ].

Добрійший (Бистр. Укр.) besser, comp. v. добрий. Добрійший пан (Бистр.) ein sehr guter Herr. гл. Глібова: Вовк та кіт. Котусю — братусю: скажіть мені скорійше, Хто из хазяишів оттут уеіх добрійший. [psl. доврѣки, доврѣкшиши, доврѣкшише].

Добро (Ж.) adv. = добре gut. Аби добро сидіти um gut zu sitzen. Добро у Вас? geht es Ihnen wohl? Дякувать, добро! А ек у Вас? поміч росте? Ich danke gut. Und wie geht es Ihnen? Wachsen Ihre Kinder (поміч = Hülfe; hier Kinder) heran?

Добро́кзаска (Л.) яблуко винне.

Довбенька (Д.) **Довбня мала** Keilhacke zum Zertrümmern der Steine; Steinhammer.

Довбенька (Зак. Самб.) eine Art Klapper. В Закомарі уживають в великій піст, коли не звонить ся, до колатаня „**тарахкалон, довбеньк и деркачів**“ Калатавки тиі одмінний видають рахкіт: Тарахкалками калаткають, довбеньками дуднять стукаючи о плит и т. п. пр., деркачами трескотять.

Довговічний (Мик.) langjährig.

До-вічно (к. Льв.) = до очій. Скажу довічно.

Доля (зривн. нім. Theil). Theil, Antheil. На тебе виходить десята доля, du bekommst den zehnten Theil. — Schicksal, Verhängniss. Така нам доля, solches Loos ist uns zu Theil geworden, solches Loos ist uns beschieden. **Доля щербата**, unglückliches Schicksal.

Домарь (Ж.) газда, що віддає вівці и другий скот ватазі до випасу.

Дорá (Ж.) покрайне свячене. (cf. psl. дора ѡгнѣдорю).

Диви (Самб.) Ketten.

Диминець (к. Др.) Rauchfang.

До-раз (Л.) до разу, auf ein Mal; mit einem Male.

Драниці (Кол. и п. кор. др, дерти, драти) дошки колени; — дошки різані = тертиці.

Драпцёвати (Стр.) утікати. **Драпцем** побіг = дав драпака, драпнув, удер на втікача, пішов на втіки; дуже скоро побіг.

Драти або **Дерти** eigentl. reissen. **Ріпу драти** або **дерти** (Д.) бульби копати, галухи порпати (Ляшки королівські) Kartoffelknollen ausgraben. — Де нене? — На грунику ріпу дре (Д.) = Wo ist die Mutter? — Auf dem Hügel gräbt sie Kartoffelknollen aus. — Ріпу класти (Д.) бульбу садити Kartoffeln setzen, pflanzen.

Дратувати (Ж.) дерти; сміятися з кого. Дратував з него = nachsah sich z niego.

Дрегли, Драгли (Зар. дригли, дрогли rad. дрѣг дрожати, дрижати, zittern). **Дриженець** (С.) = **Гижки** (Садк.), **Студенина, Студенець** (к. Льв.) Sülze.

Дрисливці (Д.) eine Varietät Pflaumen.

Дрижифіст (Ж.) Phoenicurus, Rothschwänzchen; — anderswo auch: Motacilla, Bachstelze (von дрижати, дрожати und фіст, хвіст — vrgl. Wippstierz, ein mit dem Schwanze (Sterze) wippender Vogel.

Дрібняки (Самб.) дрібняк kleines Geld.

Дрібку (Др.) ein Bischen, etwas. Дрібку постояти и поговорити.

Дріці (Др.) дрожжі, Trug, Trester. Дайте мені дріщей (Др.)

Другати (Л.) фремію ушлітають „другають“ в руках межі пальцями.

Друлити (К. Др.) трутити. **Друлети** = тручати.

Друхніти, трухніти (К. Др.) modern.

Дубнити (Ж.) Дубонити (С.) Дубкати (С.) ein Getöse verursachen, traben. Кінъ дубнить ногами.

Дудва (Д.) Schierling Conium maculatum L. auch Kälberkropf, Chaerophyllum (зр. угорск. dudva Unkraut.)

Дудніти (Д.) ein eigenthümliches, dumpfes Geräusch von sich geben, wie es z. B. der Auerhahn beim Balzen thut. Gotур дуднит. — Віз дуднит = der Wagen rollt.

Дужати ся (Л.) бороти ся, хто кого перемаже, ringen.

Дудурити ся (Л.) sich sträuben; vor Schreck zittern; erschrocken zurückfahren. Задудурили ся коні, коль медведя побачили. [зрив. угорск. dudorog, didereg vor Kälte zittern.]

Дужинь (Угр.) Stärke; ein starker Mann.

Дуймом (Угр.) flugs. Подути = sehr schnell gehen oder laufen. Подув = побіг дуже скоро.

Дуля (Гал. и Укр.) oder **Гдуля** Birne (namentlich grossfrüchtige Varietäten) в старосл. бдоула. — и въсадн миханль маслинж, а гавриль пелько, а рафанль бдоулаж.

Дурноха (Д.) Дурнечка (Кол.) Nervenfeber, Typhus.

Дуснати бульбу (Суд. В.) дусити бульбу, мяздати (мяскати) бульбу, Kartoffeln quetschen. Дускают бульбу з маком. **Давити б.** (С.) Подавлені бульби.

Дучка, Дучей, Дучійка (Угр.) дірка в камені жорневім, через котру силе ся збіже. **Дучейка** (С.) в бочці дірка, через котру пускає ся пиво.

- Духотá** (Зак.) задуха, подуха (Терн.) erstickende Luft, Dunst.
Деде (Ксс.) Vater. In einigen Ortschaften der Czortkower Umgegend: *gege* ausgesprochen. **Душенина** (С.) Gollaschfleisch (gulyás hús).
Жаркий (Самб.) heiss; glühend.
Жбир (Сян.) сіножать поросла корчами (в горах).
Жевра (Кол. Schwerlich dem türkischen *giaur* entlehnt; wahrscheinlicher statt *жирва*) Hund (verächtlich).
Жэнавий (Кол.) **Побігуций** (Др.) що гонить собою. lebhaft, rührig.
Женепин (Ж.) женепир *Juniperus nana* Willd. Zwerg-Wachholder.
Жентичник (Д.) той, що пье жентицю. Badegast. [жентиця = Molke, Käsewasser, в угорек. *zsendicze*].
Жереп (Мик.) *Juniperus communis* Sm. Gemeiner Wachholder.
Жереп (Ж. gen. жерепу), джереп Krummholzkiefer, Alpenfichte, *Pinus mughus* Wahlberg. З жерепу роблят ручки до кісе (кісе = держек коси).
Жерепник (Ж.) mit Krummholzkiefer bewachsene Stellen in den Gebirgen (5000' über d. Meeresoberfläche).
Жесати (Самб. Кол.) schrecken, Furcht einjagen. **Жес** gen. **жесу** Furcht, Schrecken. *жесути* = настрашити.
Жевкий (Ж. живкий) lebhaft, rasch handelnd.
Жевко (живко) прудко, живо, хутко, schnell.
Жесний (коло Ж.) страшний.
Жигало (Ж.) протичка желізна, котру розпалюють и відтак прожигают нею „чубук.“
Жимоїдник (Терн.) Vielfresser.
Жирований топорец (Ж. франц. *à jour*) = писаний.
Жировиця (Ж. нем. sing. жировиця) Uferfliege, Perla. Жировицу намкне ся на удку и ловит петруги.
Житниско (Зак.) ein Feld, wo Roggen angebaut wurde.
Жихлий (Кол.) ähnlich, assimilis.
Жмурки (Л.) blinde Kuh (Kinderspiel). Жмурки грати.
Жовтілиця (Кре.) слабість: „як жовч упаде“ Gelbsucht.
Жовтогрудка (Ланчин коло Коломи) Goldammer.
Жовтек (Бистр.) Menschenkoth.
Жоломіга (Ж. насмішливо) das weibliche Schamglied.
Жонва писана (Ж.) Buntspecht.
Жубелице (Д.) Rosskäfer, *Scarabaeus stercorarius* L. Manche andere, namentlich in Mist sich aufhaltende Käfer, werden „жубелички“ genannt (vergl. altsl. *жоупелица*).
Жура, Журка, Журиця (Самб.) Kummer, Sorge.
Забарити ся (Ж.) забавити ся. Не забарис! Halte dich nicht lange auf (Укр. барити ся).
Забегачький (Ясенів) was sich zusammenlegen lässt, zusammenlegbar н. пр. забегачький ніж = ніж, що ся забегает, (зрівнай: бгати, бiegen), складаний ніж.
Забігати — **Най ти язик не забігає** (к. Льв.) schwätze kein dummes Zeug zusammen.
Забияка (Кре.) Raufkerl, ein fester, stämmiger Bursche.
Заборсати (Яс.) zuschnüren, umschnallen. **оборсати** item. **Оборсай** ко мені постолы Schnall' mir meine „postoly“ (eine Art Schuhe) um.

Забочений (Угр.) нагнівканий, *zadáşany*. **Бочитись** zürnen; eigentl. sich abwenden, sich ferne halten cf. psl. *лице бочить се и прить* Miklosich, lex. 748.

Забундючити ся (к. Перем.) захмарити ся.

Завала (Л.) Gewitterwolken; Sturm. Від **запад-сонця** прийшла завала (Л.) vom Westen zogen Gewitterwolken heran (zog ein Sturm heran).

Заварка (Ж.) „в жентицу дают трішки сира або вурди и варят.“

Заватра (Кол.) другий огонь.

Завбачінем (Л.) вибачайте! etwa: mit Erlaubniss!

Заваровати (Самб. Стр.) **Поваровати** (Стр. Самб.) стеречи. Бог поваровав.

За-в-довжки (Зар.) in die Länge. **За-в-вишки** in die Höhe. **За-в-ширшки** in die Breite.

Завербник* (Л.) **Заверба*** (Л.) eine Art Weide (salix).

Завертепити (С.) завархолити, напасти шукати. Handel suchen. eine Affaire machen. **Вертепити** (Л.) доказувати бравури.

Завертка (У.) Riegel.

Завід пр. ані на завід (Л.) ані трохи. Нема и заводу (Укр.) = нічого нема.

Завглубшки (Губяча К. Др.) der Tiefe nach, in die Tiefe.

Завгрубшки (Губ.) der Dicke nach.

Завитка (Терн. У.) покритка.

Завити огонь (Л.) зашпортати жар (приск) у попіл.

Завзетокъ (Б.) Groll. Має на мене завзеток.

Завіса (Д.) ein dünner Querbalken zum Aufhängen der Wäsche; поперечка до вішання шматя.

Завісь (gen. fem. Ж.) **Завіс** (gen. masc. Ж.) steiler Abhang, überhängender Fels; steiler, überhängender Ufertheil.

Завірити ся (Кал.) завирити ся, угнівати ся, угнівкати ся, erzürnen, böse werden, *zadáşac sie*. Такий завірений ходить (rad. *вр. врѣти* [сѣв. fervere]).

Завічати (Л.) (лихо) предсказовати, (Unglück) vorhersagen. [psl. *вѣштати, loqui*.]

Заводити (Л.) wehklagen. **Заводити ся** (Чортк.) sich beschäftigen. Коло чого або з чим заводитись.

Заворсений (Л.) захмурений, захмарений. **Заворсило ся** на дворі (Л.) der Himmel ist trübe geworden. **Ворсити ся** mürrisch werden, zürnen. [rad. *вр. fervere, bullire*.]

Завонити ся (Ж.) засмердіти ся, stinkend werden. „Коза обїла ся омеги тай здохла. А иди, та облупи, щоб не завонила ся.“ (Облупити = den Balg herunterziehen, die Haut abstreifen, schinden).

Загаити (Ж.) заставити. Загаили стаю бербеницями die Sennenhütte ist mit Berbenitzen (Fässern) voll gestopft. (rad. *га claudere*; *гай nemus*).

Загартка (Л.) загортка, Ueberzieher, Oberkleid.

Загарь (С. gen. masc. v. fem.) Kohlendunst, чад. Великий або велика загарь.

Загибок (Чортк.) запропачене, загиб. Tod, Untergang.

Загирити (Бор.) запропачити, verlieren, vergeuden. Загирив масток.

Загінчай (Л.) погонич; той, що при вірці коло волів ходить.

Заглотити (Криве поле) забрати місце; витіснути. **Заглотит** лісом поле.

Загнетиця (Зар.) волокно, Nagelgeschwür.

Загова (Самб.) завчасу.

Загладити, Згладити (Самб.) vertilgen. **Загладь, Загледа** (Л.) згледа, Untergang.

Загурити ся (С.) забути ся, забавити ся. **Загуряти** (Л.) забавляти. Загури дитину = забав дитину так, щоб забула плакати.

Загуснути (Др.) dick werden. Молоко загусло = стало густим.

Загутати ся (К. Др. Мик.) забути ся, загариć się. Загутав ся, як таку красоту побачив (Мик.).

Задарь (Л.) даром, umsonst, vergebens.

Задівати ся (Ж.) verloren gehen. Як тим посмаровати, гуска (лишай у людей) задіваєт ся.

Заднити, Заденати (Ж.) засунути дном. Заденай бербеницу.

Зазоріти, Зазаріти (Самб.) anbrechen (vom Tage).

Зазуванці (Др.) так роблені чоботи, що дають ся хоч на праву хоч на ліву ногу зазувати.

Задавлячка (Ямне) angina, Halsbräune.

Задуха (Терн. Самб.) Asthma, Engbrüstigkeit.

Зак (Зар.) заки, bis.

Закичний (Ж. місто затічний radix тек. або в звязи з санскр. kak superbire, болгарек. kiči ornare; сербек. kičeljiv superbus) заміжний, vermögend, wohlhabend.

Закін (Кол.) причасте. Законити ся = причащати ся.

Заколєсник (Ж.) протичка, що притикають снасть за колесом, щоби не спало; чеськ. zákolník, Radnagel.

Закрутка (Л.) накривка, що закручуєть в горішнім дні дійниці.

Залєвчик (угорскоруск.) **Сторожка** (Крс.) або лєник, лєнець, Radlöhne, Radnagel.

Залива (Л.) Fluthregen.

Залижник (Самб.), полицка, де кладуть лижки.

Заминка (Мик.) така страва: воду и муку „замне се“ в Угр. роблять „заминку“ для кур. Hühnerfutter cf. russ. мятиво.

Замітниця (Ж.) довге и тонке дерево, що сплавляють.

Замнєток (С.) **Заминка** (С.) нєлад, заворушене. Unordnung, Wirrwarr.

Заморока (Зак.) Betäubung. Замороки на него упали er wurde betäubt. **Заморочити** (Брод. Терн.) betäuben.

Замочи (Угр.) bewältigen können, noch im Stande sein. Може бис заміг ще одну ручку скосити.

Занадити (Терн. Чорт. У.) **Занутити** (У.) verlocken; польск. znęćić.

Заневидніти (Самб.) затемніти ся dunkel werden, sich verdüstern.

Занездоровіти (Ж.) занедужати, erkranken. Занездоровів, es ist ihm unwohl geworden, er erkrankte.

Занив (Ур.) толока за нивами.

Занісно (Л.) пр. в млині дуже занісно = завізно (Укр.) поназно-сили (поназвозили) багато збіжя.

Заодіти ся (К. Др.) sich ankleiden. **Роз'юдіти ся** (К. Др.) sich auskleiden.

Запал в горлі (Ж.) Halsentzündung.

Запам'ятати (Кол.) vergessen; zapomnać.

Запечатати гріб (Ж.) ein Grab schliessen. **Запечатати** begraben. Піч запечатав дитину.

Запір (Крс.) eigentl. Hemme. Вчинив ся запір на ріці.

Заплавець (Л.) або **Заволока** (Л.) Landstreicher; Eingewandeter; Hergelaufener.

Запливанці (Кал.) постолі.

Запорати (Ж.) in der Bedeutung: zurecht machen. Піч файно запорайте.

Запоряд (Др.) **Запорядок** (Др.) лад, Ordnung. **Запорядок за-порядити** = Verordnung treffen.

Запохмурений (С.) завірений, засуплений, mürrisch, trübe, erzürnt.

Запрагати (Др.) vgl. pol. pragnąć, verlangen. Що тобі ся запрагає.

Запрітити (Яричів к. Льв.) запрети́ти. Я запрічаю ich verbiete v. запрічати. (cf. ps. запрі́тити, запрі́штати).

Запуст (Терн.) Hecke.

Запутарайкати (Самб.) задіти, загубити, пропутати.

Заредка (Кол.) сметана, Sahne, „бо нев зареджує ся страву.“

Заслуженина (к. Льв.) verdientes Geld, Verdienst (verächtlich).

Засобок (Б.) Hintertheil beim Hemd, tyłek u koszuli.

Заспіль (Л.) сполом, gemeinschaftlich, zusammen.

Застягнути ся (Чортк.) засті́гнути ся, зап'яти ся.

Засува (Л.) де засунуло беріг, провал. **Бороло** (Сян.) пропасть, засува. Schlucht, Felsengeklüft (cf. psl. забрало propugnaculum).

Засупружити (Ж.) in Zwist gerathen, in einen Conflict gerathen, hadern. [съпружѣти = conjungere, intendere].

Затарасовати (Кол.) verrammen.

Затиле (Чорт. Терн.) Hintergebäude, Officin.

Затинити, **Тинити** (Ур.) плотом (тином) обгородити, umzäunen.

Затички (Кол.) Zierblumen, die gewöhnlich von Mädchen ins Haar geflochten werden.

Засилка (Л. засивка) клябка, через котру засиляють шнур; силка.

Заторочити світ (Л.) завязати.

Зашубортати (Кал.) зашолопати, Geräusch machen, poltern.

Захолода (Пдл.) В заході im Kühlen.

Зачерети (Самб.) зачерпнути.

Зацінка (Самб. К.) зап'яти ся. **Зацінка** (Л. К.) шнурки до зацінканя. Не зацінканий = не застебнений, не зацеплений.

Заєчка (Ж.) Nasenweibchen.

Захлинути ся (Ж.) захлиснути ся, sich verschlucken.

Збіглене (Кол.) зронена дитина.

Збоя (ви; з'бити; Стебник — вираз гірницький) проруб в „шкалі“ на дві стопи глубокий.

Збур (Ж.) Tripper.

Збуток пр. на збуток (Д.) zum Verkauf, zum Veräussern, do zbycia.

Зваловитий (Кол.) schwerfällig, ohne Energie, Зваловитий кінь.

Зведениця (Ж.) зведена дівка, що мала дитину від любаса — die ein uneheliches Kind gehabt. [vgl. altsl. веденица. бисть іємоу жєнь веденица седмь сьть. — meiner Meinung nach веденица = наложниця, concubina].

Звести пр. звіз го бегарем по плечах (Кал.) = стягнув, ударив.

Звѣдини (Зар.) потягане до наочної розправи; Confrontation; староруск. свѣдѣ. [Vgl. Правда Руськая. Я оже вѣдѣть во единомѣ городѣ, то нти истьцю до конца того свѣда, вѣдѣть ли сѣводѣ по земламѣ, то нти іємоу до третяго свѣда].

Звільна (К. Др.) langsam.

Зверушити ся (Кол.) Unruhig werden. Дрібета зворушили ся — Die Schafe sind unruhig geworden. **Ворохобник** Aufwiegler. **Ворохобня** Aufstand.

Згарище (Л.) Погарь (Самб.) ліс випалений.

Зглотити се (к. Льв.) sich zusammenrotten. Зглотили се люде.

Зглотá Zusammenlauf. **Глотá** тиск, Gedränge.

Згриза (Сян) **Угриза** (Кол.) **Грижа** (Кол.) Sorge, Kummer, Gram.

Здавiшня (Кол.) зраня, in der Frühe. **Давiшний** (Стр.) = ранишний. [vgl. Слово о плъкоу Игоревѣ. Что ми шоумить, что ми звєнить давєчи od. давѣк предѣ зорями. Давєчи рано od. давѣк рано in unserem Heldengedicht wäre, nach meiner Meinung, pleonastisch].

Здохлина (Кол.) здохлятина, мерша, пададь, Aas.

Згонини (Зак.) счинки, отрясини з збіжя.

Згористий (Зак.) abschüssig.

Згучати се (С.) напудити ся. Кінь згучав се та пішов у розвижки = настрашив ся и пішов вибриком.

Згарда (Кол.) гарда, срібні гроши на ланцюшку навiшані, рід мониста.

Згоя (Ж. Ксс.) Eichelhäher, Corvus glandarius L. (зр. сербе. гој gaudium, also згоя, ein munterer, schwatzender Vogel).

Здiб (Зак.) Gestalt, Habitus. Жовтка на такий здiб, що и козѣдрист (скорозриет) — die Frühlingsblume ist von der Gestalt des Schneeglöckleins.

Здоровкати (С.) **Поздоровкати** (С.) жичити здоровля при витаню, при частованю горівкою и пр. **Заздоровкати се** присягати на здоровле. **Забiгмити ся** (Терн.) присягати на Бога, кленутись: Біг ме!

Здрѣчковатий (С.) kurzsichtig.

Зелѣпуш (Ксс.) unreife Kirsch- od. Weichselfrucht (Укр. зелепочок = grüne Knospe почка = пучок, Knospe).

Земленка (коло Бучача) Kartoffel.

Земня (Ж.) земля. Erde. В земни лежит.

Зеріпати (С.) кричати, schreien.

Зимá (Ж. зрiв. санскр. hima = nix) Schnee. Зима иде es schneit.

Зима (С. Л.) Fieber. Зима бє = фебра трясє.

Зимарька (Кол.) зимівка, хата на зиму. Бiльше „закiчний“ Гуцул має окрiм хати в селi, ще кiлька „зимарок“ на сiножатах, де ему вiдно ще за лiта спрятати сiно. В зимi переносить ся з зимарки до

зимарки; именно сидить в одній зимарці так довго, як довго худобі вистане там зібраний запас сіна.

Зимец (Д.) Dachgiebel (an Huzulenhäusern), Dachkamm. [rad. им. **съ+им+ьць** = das Zusammenhaltende, der Giebel].

Зільник (Д.) цибрик, в котрім золять шмате.

Зільник (Кол.) квітник, Blumengarten.

Зімлість (Оп.) Ohnmacht, Schwäche.

Зіпати (Кол.) nach Athem schnappen. Куретко туй-туй здохне; от еще зпає ледви das Hühnlein wird bald sterben, in den letzten Zügen schnappt es kaum nach Athem [rad. **зи** = hiare cf. pol. zierać. ukr. зіпати = schreien].

Зірвати бики (з вія від воза Д.) die Ochsen vom Joch befreien, ausspan-

Злагода (Д.) пр. в добрій злагоді im guten Einvernehmen. [nen.

Злива (Зак.) Platzregen.

Змарнити (Брод.) vergeuden, verschwenden, elend machen; змарнувати. Змарнив худобу.

Змастити ся (Самб.) спорзнити ся; оскоромити ся.

Змендіати (Ж.) збурити, zerknittern, zermudeln (зрив. кроатско muditi, zamuditi = impedire).

Змиївонна* (Ж.) eine Pflanzenart.

Змінне (Гал.) Wechselgeld. Від сотки треба жидови дати тільки а тільки змінного.

Змітки (С.) старі ходаки.

Змядзгати (к. Др.) на мяску здусити.

Знаком (к. Льв.) **Значно** (Крс.) Es ist sichtbar, Man sieht. Знаком, що ліпше.

Знизити (Ж.) herablassen. Знизити котелок над ватру lasse den Kessel ueber's Feuer herab.

Знівертувати (Ж.) sehr stark reissen, wühlen. Знівертував биль.

Знеділі (Зар.) **Назнеділі** (Зар.) auf die andere Woche.

Знімати, Зняти (Др.) здімати (Терн.) здоймити (Терн.) herunternehmen; abziehen. Знімаю шапку.

Зомплати (Кал.) schluchzen [wahrscheinlich statt соплати cf. сопіль (соппель), сопти, сопіти].

Зошибти, Зошибнути (Л.) загарбати, здохабити для себе (Л.)

Зпорснути (Ж.) herabfallen. Зпорснув oder зпорс з конє er fiel vom Pferde herab.

Зрадник (Д.) eine Pflanzenart.

Зраз (У.) форма (до шиття пришв и підшов) Schnitt. р'кз secare.

Зсіле молоко (Др.) Sauermilch.

З-часта (к. Льв.) з-густа, oft.

Зшумати (С.) зібрати піну (шумовине) з росолу, abschäumen.

Зябло (Зак.) kühl.

Зебле (Пуб.) Winterbrache. На зиму спокладане, мілко зборане поле.

Зебра (Криве поле) Kiemen, branchiae. Укр. жабра.

Зїжа (Стр.) Frass; Essen in grösserer Quantität; auch ein viel-essender Mensch, Vielfresser.

Зїоднали (Сян.) звідки [зр. старосл. оттолк, дотолє].

Зїумати (Ж.) wahnsinnig werden.

Зъумити ся (Корш.) sich verwundern.

Ид, Д. (Ж.) zu, in. Д' мині zu mir. Иди д'хаті geh' in die Hütte (nach Haus); ид хаті иде er geht nach Haus.

Извергнути (Ж.) скинути, abwerfen, niederwerfen. Кóбис извергла сестричко тїи бесарї! Schwesterchen, möchtest du diesen Doppelsack (bisaccium) abwerfen!

Инакий (Мик.) anderer. Инакий лист ein anderes Blatt.

Инчий буває великий (к. Льв.) einige sind gross.

Ист (Ж.) **Истина** (Ж.) Kapital.

Іжний (Ж.) essbar, edulis.

Кáбата пійти (Л.) purzeln, Purzelbäume schlagen. Пострілений заяць кáбата пійшов = перекичав ся, пішов перекиць.

Кабзувати (Ж.) показити; лаяти; verderben; schmähen [угорск. kábaság, Thorheit, Dummheit].

Кавзовати (Терн. Стр.) **Гавзовати** (Стр.) відказовати, ремствовати; sich beklagen; seine Unzufriedenheit kund geben; verläumden. За мене кавзує. Кавзує мене межи люди; — ausmachen. Я его добре ви-кавзовав (зр. лат. causa).

Кадивай (Сян.) **Каді** (Сян.) куди, куда. **Тадивай** (Сян.) **Тади** (Сян.) туди, туда. **Де-кадивай** (Сян.) де куди.

Казити (Самб.) verderben, zerbrechen. Сказив горнець, сказив шибу = стовк.

'Кажіт сюда! (Др.) = покажіть сюда! Weist her! Her damit!
'кажи сюда zeig her.

Кайлаки (Дел.) ломаче, суче, криваки и тим подобне дерево. Abfall (im Walde), vermoderte Stücke Holz, knorrige nur als Brennholz kaum noch verwendbare Holzstücke [угорск. kajla = abwärts gebogen].

Каламанна (Ж.) Branntwein (verächtlich).

Каландек (Стр.) полукипок.

Калениця (Стр.) ein Gefäß, wo Lehm hereitet wird.

Калічина (Л.) Krüppel, Lahme (er), Ой, ти калічино.

Калічки (С.) іжні губи; ростуть по під ліскові корчі.

Калюхи (Ж.) Gedärme, namentl. Mastdarm (калюх).

Кам раз (Самб.) чим раз **Кам далі** (Л.) чим дальше. (Гл. Gramatica Slavoruthena ed. M. Lutskaу. Budaе 1830. стор. 159. Кам дале до лѣса, тым болше дров = чим дальше в ліс, тим більше дров).

Канка (З. vgl. κάνη, κάνη Rohr, κάνη Rohrkorb, κάνης Matte von Rohr) **Банка** (З.) Scirpus lacustris L. Teichbinse (гляди Початки до ул. ном. I, 12). **Каниця** (Крч. Оп.) Chrysanthemum leucanthemum L. Weisse Wucherblume (гл. Початки до ул. ном. IV. 14). [Слово о плькоу Игоревѣ. И на каниноу зеленоу паполомоу постла hier канина зелена = grünes Schilfgras, mit Schilf bedecktes Ufer od. überhaupt grüner Rasen, муравник].

Канка (Самб.) Kopfreif (bei Bäuerinen) cf. psl. каноура amuleti genus каноури и шольки на главоу свою и на व्यю възлагають.

Канцуре (Кал. gen. neutr. collect.) канцури, Lumpen, Fetzen (зр. угорск. konczol, zerstückelt).

Капак (Стр. місто копак?) ein Pflug „пflug, що борозду ломит, котрим се паренує, під зиму підкладає.“ **Ламак** (зр. ст.-сл. лемешь ага-

- trum; rad. лем, польск. lemić frangere, руск. ломити; леміш Pflugschar)
 item „пруг, що курту поличку має, тому ломить борозду.“
- Капарати** (Мик.) kaparzuć, elend das Leben zubringen.
Капестра (Кол.) **Капартства** (Кол.) Halfter; capistrum.
Капиці (Угр.) вершок хати (зр. лат. caput, copula).
Капустянка (Л.) поле, на котрім зрубано капусту.
Капканистий (Шеп.) getüpfelt.
Капові пси (Ж.) гончаки, Jagdhunde.
Капровокий (Шол.) **Каправий** (Др. Шол.) triefäugig [r. kap stillare].
Капчури (Ж.) eine Art Winterhosen, welche die Huzulinen tragen.
Карабушка (Ж.) коробка, aus Baumrinde verfertigte Büchse.
Каралуш (Д.) клин, котрим спюють плоть, Keil zum Verbinden der Flösse.
Карапавка (Мик. Дел. Шеп.) **Коропавка** (Ж.) **Рапавка**, **Ропавка** (Ксс.) Kröte, Bufo походить від рапавий, ропавий, хрпавий rauh; ко або ка єсть приставкою. **Ко+ропавь+ька**.
Карачковатий (Зак.) широко розложений auseinander gespreizt (cf. крок).
Катафійка (угоркоруск.) **Кантар**, **Кантарка** (С.) ремінна узда.
Катервак (Д.) Tetrao tatrix L. Birkhahn (зр. лит. tetervas гр. τέτραξ. тетрaξ) **Ціцвирь** (к. Бр. зрив. санскр. tittiri).
Катран, **Картан** (Сян. Самб.) Kattun. Фартух картановий.
Кауш (Ксс. коуш, Укр. ківш, ковшик, в російск. кувшинъ) Becher, Schöpfkelle. Набери повний кауш води [cf. psl. коувьць vas quoddam].
Кашавец (Д.) **Кашавок** (Ж.) Siebenschläfer.
Качуля (Ж.) **Качулка** (Рознов.) головка. Качулєя маку Mohnkopf.
Кацабурка (коло Д.) **Кацабірка** (Шеп.) **Коцобирка** (Княж-Двір к. Кол.) Eichhörchen.
Квадровий (Луч.) quadratisch. Квадрова риба ein Fisch von quadratischer Gestalt.
Квака (Сян.) бруков. Kohlrübe (зрив. чesk. kvaка).
Квасенина (к. Льв.) мокляк, на котрім квасна трава росте, Sumpfboden, Morast.
Кваснина (Л.) **Дзера** (Л.) квасна жентиця.
Квацяти (Терн.) beschmieren, schmutzig machen. Обквацѣв ся як по-росе (oder паце) er beschmutzte sich wie ein Ferkel. **Квач** das zum An-schmieren Dienende, der Tüchpinsel, Quast.
Кваша (к. Льв.) „Берут гречаної муки и пшеничної (часом и ячмінної) и горячов водов запарюють. Щоб кваша була винна, додають дубової тріски.
Кедзі-кедзі! (С.) кличка до кіз.
Кедруше (Дел.) Nusshäher, Corvus caryocatactes L.
Кедь, **Кед** (угр.-рус. Сян.) da, als, wenn (vgl. vëdisch kad Wurzel къ).
Келтувати (Ж.) [begierig] hinunterschlucken. Зрив. Укр. глитати, проглити, ковгати, проковтнути російск. поглотить, поглощать.
Келюхи (Д.) Gedärme sieh Калюхи.
Кепелюх (Крч.) капелюх, Hut.
Керине (Ж.) нечисть, Unrath, Kehrlicht. **Керинниця** (Ж.) шапличок на помні.

Корвянка, Кровянка (Л.) Blut. Тільки му ся кровянки льяло.

Кидати ся (У.) пр. гриби кидают ся die Pilze kommen hie und da zum Vorschein.

Кидик (Гал.) kleiner Mensch; Plempe; Aschenbrödel.

Киндириця (Стр. Сян.) **Генгериця** (Л.) **Тендериця** (Сян.) Kukurutz, Mais (cf. mag. teneri Mais).

Киптарь (Ж.) dem. **Киптарик** (Ж.) короткий кожушок без рукавів сафьяновими обшивками и волочков вишиваний.

Кила (Крс.) Bruch, ruptura. „З здвигу вийдуть кишки“ [зр. греч. κήλη = Geschwulst, Kropf, Bruch].

Кимак (Др. Стр.) кімак, колода, ковбенька, ковбан, ковбанка, патик. — Дубовий кимак. **Кимачина, Кимачиня, Кимачок** колодиця. **Кимачище, Кимачиско** колодище, патичище. **Кимачє** = колоде collect. [гр. κήραξ (genit. κήρακος) jedes Lange Stück Holz, Stange, Latte, Pfahl].

Китайка (Л.) кутас на кучмі або на карбачи. Китайка ми ся прирвала (cf. кить, китиця, Quaste, Strauss).

Кислек (Тростянец к. Кол.) кисле молоко, Sauermilch.

Китиці соломи (С.) kleine Bündel Stroh.

Кицка (Стан.) грудка пр. землі (угорек. koczka, Stein, Würfel).

Кичера, Кичірка (Л.) строма гірка обросла лісом.

Кицетко (Кал.) **Кицине** (Стр.) мацінча (Л.), маленьке горнетко, kleiner Topf [угорек. kicsiny, kicsike, klein, wenig].

Кияки (Мик.) Rohrkolben, Tupa.

Кізли або **Крокви** (Крс.) Sparren.

Кір (С.) Masern. **Кількораз** (Самб.) кілька разів, einige Male.

Кіре (Ж.) collectiv Rinde von korà.

Кладне (Д.) менше-більше копа збіжа до острови кладена.

Кланці (Княж-Двір к. Кол.) Wolfszähne, Eckzähne.

Клапач (к. Льв.) прозвище пса.

Класти ся (Ж.) sich ausgeben. Ти ся кладеш за доктора. Du gibst dich für einen Doctor aus.

Клачити ся (к. Льв.) sich verfilzen.

Клебана, Клебанка (Угорскоруск. Л.) капелюх [cf. psl. кловоукъ pileus]. **Головач** (Л.)-верх клбанки.

Клевєц (Корш. Ж.), **Клевчик** dem. Hammer (von кл колоти, spalten, stechen, also клевец eigentl. das zum Spalten, Stechen, Hauen Dienende, der Streithammer, dann das zum Schlagen Dienende, der Hammer. Zu derselben radix: кло (plur. кла oder **клова**) Eckzahn.

Клепаня, Клапаня (Кол.) eine Pelzmütze.

Клепач (У.) дерево, котрим швець набиває копито.

Клепач (Л.) молоток до клепаня коси „аби косу правити.“

Клец (Угр. Л.) Klotz. На тим клецу.

Клєчити (Ж.) balzen (зрив. вiндийске klukati, руск. кликати) **Готур** на весну клєчит (Ж.) der Auerhahn balzt im Frühlinge. **Клєчка** (Ж.) квочка, Gluckhenne.

Клізіарха (Славско к. Сколєго) паламар, Kirchendiener.

Кліть (Кол.) комора.

Клюби (Крс.) дерево з корінем викопане, що возять на галярах, де инде: **клуба** = Kloben, Blockrolle, Schraubstock.

Клюбáчити ся (Ж.) sich stark winden; sich sträuben. Сліпéц клюбачит ся die Blindschleiche windet sich.

Клюка (Л.) Haken. Заклюкати verwickeln. Заклюкане zawiklanie.

Клюкви (У.) **Ключиня** (Л.) кілки на вершкy хати повязані в виді X.

Клюпати (Д.) клепати, schlagen, klopfen, picken. Жонва клюпає дзёбом в дерево der (Grün)specht pickt mit dem Schnabel an das Holz.

Клюцáк (С.) **Бічко** (угорскоруск.) Kneif (угорск. bicsak, Schnappmesser). Клюсак.

Ключ (Крс.) Gelenk [старосл. клькa κλυβλη, poples; слов. kolk = hüfte, болгарск. клькъ Schenkel **Глово о пльккоу Игоревк.** Тый клюками подпръ ся о кони и скочи къ градуу Кыевуу. Ключками = колінами].

Ко (Кол.) eine unübersetzbare Partikel, die oft zum Imperativ hinzugefügt wird. Ходи-ко! = komm (nur), komm! А ну-ко! кажит! На, sagt. (Pronom. Wurz. къ).

Кобеля (Зар.) **Кобівка** (Угр.) **Коблик** (Л.) Kober, kobialka Коблик бульбанів ein Kober Erdäpfel.

Кобильнице (Терн. Чортк.) Schneidebock.

Ковтки (Л.) рід лёків (cf. ковтун) **Ковтки** (Б.) Ohrengehänge.

Ковáчь (Ж.) коваль, Schmied [старосл. ковачь faber].

Ковбáн (Д.) Klotz namentl. ein kurzer, dicker Klotz, welchen man in Dora gewöhnlich statt eines Schemels benützt.

Ковбасеник (Кал.) Wurstmacher.

Ковбице (С.) клец, на котрим рубаютъ дрова.

Ковбок (Ж.) Klotz. Baumstamm von geringerer Dicke. „ковбками прибывают бервена.“ cf. germ. Kolben.

Ковбчик deminut. ein kleiner Klotz.

Ковтюх (Стр.) Trottler, Fex, Zwerg (зрив. ковтун, koltun, Weichselkopf російск. колдунъ, Zauberer).

Кодкати (Ж.) **Клэчити** (Ж.) glucksen. **Клэчка** (Ж.) Gluckhenne. Клэчка кодкает або клэчит.

Когутик (С.) „приколоток вежут повереслом завежуючи гуз „когу-козárь (Ж.) Ziegenhirt. **Козарька** = кошера на кози. [тик.“

Козачька (Мик.) Kupfernatter, Pelias cherssea L.

Козубéц (Ж.) коробка. Aus Baumrinde gefertigte Büchse.

Кокошний (Л.) **Гогошний** (Самб.) hochmütig, aufgeblasen (ungar. gögös). Кокошити ся (Л.) Не кокоши ся = sei nicht aufgeblasen [vgl. altsl. кычити сá russ. кичливый, sanskr. kak superbire].

Колачик (У.) плетений з ужевки обручик коло колеса від поля; за ним лён.

Колиба (С.) „покрите від дожджу“ **Чердáк** (Бук.) Obdach; aus Brettern zusammengeschlagene Hütte [зр. греч. κελύβη, стсл. колиба, польск. chalupa, руск. халупа = elende Hütte; халупник der nur eine (elende) Hütte besitzt; похалупити ся (к. Льв.) = зійти з господаря на халупника].

Колешеник (Ж.) кітлик, де варят колешу, der Kessel, in welchem Maisbrei gekocht wird.

Колéша (Ж.) мамалига, Maisbrei.

Колéшня (Печеніжин) шопа, Schuppen, Schoppen (ческ. kolna).

Колісниця (Д.) ein zweirädriger Wagen sehr einfacher Construction.

Колічко (Л.) маленьке коліснятко.

Коліш oder **Колюш** (к. Кал.) Rad an der Welle. Колішém тегнут воду.

Коловодник (Ж.) Wasserläufer, Totanus. (Uebrigens auch auf andere in der Nähe der Gewässer lebende Arten übertragen z. B. Motacilla-Arten, Cinclus aquaticus etc.).

Колодач, **Колодачик** (Оп.) **Чепіль** (Угр.) **Чепелик** (Угр.) гниб, гнибик, Кнеif, Кнеір.

Колокіл (Ж.) **Колокіл** (Ж.) дзвінок, що почіпляють вівцям и козам. Eine Art Schelle, die man den Schafen und Ziegen um den Hals hängt. Kirchenglocke wird in Zabie so gut wie in anderen Ortschaften nie anders wie „дзвін“ genannt, [sansk. kal sonare; kalakalas sonus levis].

Коломийки* (Д.) eine Pflanzenart.

Колопінник (Ясенів) Hänfling, Fringilla cannabina L.

Колосина, **Колосине** (С.) відорвані колоси, згонини.

Колосити ся (Корш.) Aehren bekommen.

Колотвице (plur. колотвици С.) **Вернина** (Л.) **Гитина** (Ж.) Spleisse.

Колубах (Стр.) Strudel, Wirbel.

Колотушка (к. Льв. Самб.) **Колотівка** (Стр.) Quirl.

Коль (С. Л.) **Кой** (Сян. угорскорук.) коли ^{ко} wenn, als [Pronominalwurz. къ (quis), sanskr. ka, griech. хо und и (ille). — ко+и = кой зр. слов. kaj; — ко+ли = коли = коль].

Коледничити (С.) колядником ходити.

Комариці (С.) dem. **Комарички** (С.) Schnacken, Stechmücken.

Комарник (С.) „лісками обложений оборіг, де вівчарь має спати,“ також: вартарня.

Комети пасті (к. Др.) Purzelbäume schlagen. Той голуб в лету кометі падé (Purzeltaube könnte demnach „комітьник“ oder „перевёртак“ genannt werden). **Коміть** = Kopfüber; Wurz. мет iacere; ко [Pronominalwurz. къ] als Vorsilbe (приставка) bei vielen Wörtern z. B. ко-роп-авий (rauh) ко-вяз-нути (erstarren), ко-міть, ко-мяд-овати (beunruhigen), ка-муз (Brei, Teig, Fleischmasse), ко-ворот (Richtung), ка-царь, ко-верзувати, ка-верзи, за-ка-мешити ся (misc miscere) etc.

Комишник (Укр.) Wegelagerer.

Коморити (Самб.) zur Miethe wohnen. **Комірник**, **Комірниця** Miethmann, zur Miethe wohnende. Він коморит у мене.

Комядовати (Л.) beunruhigen; aufhalten, Hinderniss in den Weg legen. Комядовав заяця [rad. мят мяд, turbare, sanskr. manth; oserb. komuda, komda, Verzug. komdzić, aufhalten. ко есть приставкою комяд-овати].

Контюх (Зар.) katnica, Blinddarm. (Кутюх.) cf. ukr. Кендюх.

Концури (Сян.) лахи, Fetzen.

Копанка (Унятичи) корчунок. Roden; Rodeplatz.

Копанка (Яворів) ями вибиті дощем.

Копанка (Зар.) мала, копана криниця, в котрій звичайно вода задихує намулом.

Копати, **коплю** (Д.) він копле землю er gräbt in der Erde. **Накопав** сира з діжи (Л.) = набрав.

Конюхарити (Самб.) конюхом бути.

Копаня (Л.) дерев'яна дошка до затикання печи (cf. germ. Kappe).

Копил (С. Угр. Ж. Л.) **Кобил** (С. selten neben dem gewöhnlichen „копил“) **Копиле** (Кол.) **Копеле** (Кол.) **Копиля** (Л.) **Копильчук** (Угр.) Kebskind, Bastard, Blendling [asl. **копилъ**, **копелъ** nothus]. Мале копице = малий копил, мале байстрия. **Копилице** (С.) die ein Kebskind geboren, Kebsdirne, Kebsfrau [vgl. čech. kuběna; uebrigens auch das im poln. jetzt ohne Anstoss gebrauchte kobieta = Weib; im ruth. (in Galizien) äusserst selten kobita statt жінка, жена, жона, женщина (к. Др. Кол.) жінощина (Укр.) (ursprüngl. kobieta = Kebsweib)].

Копек (Д.) стиг сіна, Heuschaber.

Коріець (Ж.) **Корчик** (Ж.) **Корек** (Д. Дел.) Ohrwurm, Forficula auricularia L.

Коргіта (С.) дерево з корінем вирубане, що на галари иде (ст. сл. **коргъ** прога?)

Корито (Крс.) нічви, niecki, Mulde. — **Валюга** (Крс.) корито (к. Льв.) Trog.

Коркобець (Матків) Regenbogen.

Кормач, **Кермач**, **Кермаченько**, **Керманич** (Кол.) Steuermann.

Коріпа (Угр.) **Коріоставка** (Мик.) **Карапане** (Д.) Kröte, Bufo.

Коротеча (Зак.) коротка година, der Tod. Короткий час, коротка година oder коротеча на тебе! der Tod möge dich ereilen! (das weissruss. корочун = früher Tod, що вкорочує вік wäre vielleicht doch hierher zu ziehen **короткъ** + **юнкъ** cf. куртий, kurz; вкоротити, вкорочувати.

Коротка година (Д.) Tod, plötzlicher Tod, Verderben. Бодай на вас коротка година упала, der Schlag soll euch treffen, Verderben über euch!

Кортечка (Самб.) ein leidenschaftlicher Drang. Така у него кортечка: усе полювати.

Корчуги (Мик.) саночки зйичайно на однім лише вязі.

Корчега (С.) **Корчуле** (Стр. gen. fem.) **Коршоля** (Сян.) **Коршів**,

Корчів (Л. genit. корчова) черепена посудина з узков шійков уживана на горівку [старосл. **кръчагъ** **кєрѣмоу** irdenes Geschirr; cf. корчма, коршма, Schenke; ukr. коряк, корець = Trinkgefäss, Becher gr. **κέρως**].

Коса (Ж.) Sense. У неї такі часті: *a)* коса, *b)* підпруток, *c)* заківка (обруч залізний), *d)* перетинь (в отворі перетеня „пупец“ „щоб не помикала ся коса“), *e)* кісе (держак деревлений), *f)* ручка (також з дерева).

Коса (Мик.) Sehne, Flechse.

Косиці (Д.) **Косички** (Д.) Zierblumen. Закосичити ся sich mit Blumen schmücken. Закосичила ся дівка.

Космогрудий (Самб.) mit behaarter Brust, **κασιόστερνος**.

Косорити ся (Кол.) stützig sein; Ansprüche erheben.

Котора (Кол.) Gram, Kränkung, Zwist. **Котору завдавати** kränken [зр. староруск. **котога**, греч. **κότης** = Groll; Zorn; Neid; **κατάρα** = Fluch, Verwünschung; старогорнонім. hadara = Hader].

Которгати (Самб.) торгати, targaé (ко приставка зрив. каторга) rütteln. Прив'язи куферок, бо которгає ся.

Котрий (к. Льв.) quis, irgendwer, декотрий. Котрий и хліба не має, einige haben sogar kein Brod.

Котюга (Ж.) пес (зр. старосл. коучька canis, сербск. куче, слов. kotuha, угорек. kutyu).

Кочерёга (С.) бруков. Kohlrübe.

Кочерьга (Л.) ожог, кацюба. Schürstock, Ofenkrücke.

Кошенице (Д.) стернь, що з під жита косять; трава на такій стерни скошена. Kornstoppelfeld worauf Gras gemäht wird; das an solchem Stoppelfeld abgemähte Gras.

Кошіль, Кошеля (к. Льв.) Bastkorb, aus ganz dünn gerissenen Spleissen verfertigter Kober [cf. psl. кошера е cod. saec. XVI. Vostokov въ ризахъ своихъ въ кошерь мѣсто взявши персть приношаста sie (beide) nahmen Erde in ihre Kleider statt in Körbe (Bastkörbe) und so brachten sie dieselbe].

Кошниця (Кол.) великій кіш плетений, де кукурузу прячуть.

Кошуля (Б.) прищі на голові.

Кошера (Ж. Д. Pferche; Hürde. гл. Шпатарі.

Корвálníце (У.) дошка, на котрій швець крає шкіру, Zuschneidebrett.

Кра́демці (Л.) крадьком, крадькома. (Укр.) verstohlener Weise.

Крак (Кол. також декуда на Укр. кряк) корч, куц, Stauch. (зрив. польск. krzak, сорабске kerк.

Красий (Гал.) bunt, gescheckt. [ческ. krkavec.

Кракун (Угр.) крук, Rabe. Ворони — кракуни. Вороги — кракуни.

Крашеник (Ж.) сердак червоний чорним баранком обшитий.

Крекнути (Л.) räuspern; stöhnen, крякнути cf. pol. krzakać gr. хрѣкати; українськ. крєктати; він крєкче. **Хрюкати** кругуцькати, grunzen.

Крєля (Чортк.) крига, sehr grosse Eischolle **Крєщатина, Хрєщатиня**, крєщате полотно (Л.) полотно на охрест роблене.

Кривовезий (Др.) krummgewachsen; verkrüppelt von кривий krumm und вяз, vez Wirbel, Halswirbel.)

Кривоголовий (Д.) mit ungestaltetem Kopfe.

Кривуле (С.) щось кривого пр. криве дерево, кривий чоловік, крива дорога. Заяць робит **кривульки** або **кривульці**.

Кригати (Угр.) kränkeln und stöhnen, poln. kwękać, kawęczéć. Старий дід кригнає (cf. крякнути.)

Крижки (Ксс) Waben, Bienenzellen.

Кріпка (Ж. plur. кріпки, кряпки) Rebhuhn. cf. ukr. куріпка.

Кріс (gen. крєса Ксс. Ж. Д.) Flinte (v. кресати, вогню кременем кресати Feuer schlagen rad. крѣс; also kpic eigentl. ein Feuergewehr mit Feuerstein nach der alten Construction; jetzt auch auf Feuergeahre neuer Construction übertragen; ähnlich wie im Deutschen der Ausdruck „Flinte“ (englisch flint, alt deutsch vlins = Feuerstein).

Кротко (Кол.) тихо, смирно; demüthig.

Крошня (Самб.) 1) прилад до иманя риб 2) Накривка від дощу, котру присилоють до возів, рід будки.

Крошня. Манякъ (мáяти ся = телєпати ся, hin und her schwingen eingeschaltetes н.) **Сакуня** (сак, saccus, Sack) **Баламут** (баламкати hin und her schwingen) **Баламутка, Ребтюх** (Хребтюх) **Опалка. Терѣбка** (Журавка к. Льв. cf. торба) **Пательне** (коло Рави) Futterschwinge, vannus.

- Круглолиций** (Л.) **Круглотварий** (Л.) з круглим лицем, с круглов тварев mit rundem Gesicht.
- (Горшк Töpfe) **Круглянча** (Л.) кругле горня. **Щербінча** (Л.) щербате горня. **Широковерхе** горня (Л.) = зшироким верхом. **Синяк, Синявча** (Л.) сивий горнець, неполиваний. **Безъушча** (Л.) з обірваним ухом горня.
- Крутарь** (Л.) крутій, мантять, Schwindler.
- Крутіть** (Л.) Seilbahn (зрів. російск. крутильня польск. kręcilnia.)
- Крутливице** (Р.) **Крутливець** (С.) **Крутило** (Стр.) „де вода се крутит“ Strudel, Wirbel.
- Крутно** (Ж.) schwierig. Крутне діло missliche Sache.
- Крутоголовец** (Ксс.) Wendehals Junx torquilla L.
- Круторогий** (Л. Чортк.) mit gekrümmten Hörnern.
- Кручинка** (Самб. plur. кручинки) Bretzel.
- Кручинек** (Постолівка) кручений тютюн der gemeine Bauerntaback in walzenförmig zusammengedrehten Blättern.
- Крянути** (Л.) парнути, ударити (cf. грянуги rasselnd hinfallen; грім гряне = der Donner rollt. der Blitz schlägt ein.
- Кретати ся** (С.) **Крятати ся** (Л.) коротати ся geschäftig sein (vgl. poln. krzątać się. asl. крѣтати flectere.)
- Кубка** (gen. fem.) oder **Блюдо** (Ж.) судина деревляна „на бриндзу“.
- Кубрак** (Бисрѣц. Ж. plur. кубракі) Hülsenwurm, Köcherfliegenlarve, die in aus Sandkörnern, Schilfstücken, Conchylien u. s. w. zusammen gesponnener Röhre lebende Larve der Frühlingsfliege, Köcherfliege od. Wassermotte (Phryganea). На кубраки ловит ся петруги.
- Кугава** (С.) пропасть, Felsengeklüft; steiler Abhang. cf. куява = Санкт-Петербург, 1862. alte Hütte.
- Кудільки** * (Ж.) eine Pflanzenart.
- Кужделѣба** (Угр.) куява, alte Hütte.
- Кукла** (Ж. Угр.) лялька, Укр. кукла. Грає oder граєт у кукли (Ж.) er spielt mit Puppen. (Котляревського пис. Санкт Петербург, 1862. стр. 257. Се не въ кукли зъ Лависей грать.)
- Кукурузиско** (Зак.) Kukurutz, Stoppelfeld.
- Кумбук** або **Кумбуч** (Ясенів) покривлене, вибраковане дерево. Krummes, kaum nur noch zum Einheizen taugliches Holz.
- Кумлик** (Ж.) Stechsnacke, Stechmücke, Culex pipiens L. pl. кумлики = кумарі (Ж) = комарі. Кумлички (sing. кумличок) deminut.
- Купільник** (Кол.) ванна до купання, Badewanne.
- Купінки** (Д.) малі кошиці сіна.
- Купчастий** (Ж.) buschig.
- Купчини, Купінки** (Крс.) Erdwarzen.
- Курмей** (Кол.) **Курмій** (Кол.) грубий шнур, Seil.
- Курник** (Курш.) Hühnerstall; Hühnerkäfig; Hühnerhändler.
- Курта** (Стр.) короткий сердак.
- Куртий** (к. Др. короткий, kurz. Куртший = kürzer.
- Курево** (Стр.) куриво; чим підкурюють пчоли. Rauchmaterial zum Betäuben der Bienen.
- Куречий єструб** (Ж.) Hühnerhabicht.
- Кусак** (Кол.) Stück, Bissen (кусати, beissen.)

Куска (Зак.) Ungeziefer (кусати, beissen.)

Кустрец (Ж.) струн, Geschwür.

Кучерявий (Гал. Укр.) kraus [стсл. *кѣкѣ хѣмѣ*; *кѣкѣ* crispus.]

Кучеревец (Ж.) Steinbrech, Frauenkraut, Saxifraga aizoon Jacq.

Кучити комусь (Кол.) Jemanden foppen; Jemandem Schaden anrichten, dokuczycь komu. Кучит медвідь у вас?

Кушати (Б.) essen, sich schmecken lassen. Кушайте на здоровле!

Кушка (Кал.) **Точок** (Л.) eine mit Wasser gefüllte Holzbüchse, worin der Wetzstein vom Mäber aufbewahrt wird.

Кущик (Сям.) кусочок, грохи ein Bischen.

Куцик (Самб.) eine kurze Jacke.

Куцохвостий (Брод. verächtlich) kurzschwänzig.

Куя (Мик.) **Куяга** старе доробайло, бурмотайло; eine alte Schachtel; Trottel, Murrkopf; Sauleder. [старосл. *кѣвати* = *γγγύζειν*, murmure; *старьца подѣ обѣзѣмь коуѣжшта.*]

Куява (Угринів старий) eine alte Hütte.

Лавице (Д.) grössere Bank.

Лавута (Ж.) Dummkopf, Tölpel, польск. *balwan*, *dureń*, *fafała*, *szuja* [зрив. *лівий*, *λαίος*, *λαφός*, *laevus*; подібно польск. *szuja* зрив. старосл. *шѣй*, *шѣйца* = *лівий*, *лівиця*].

Лагодити (Чортк.) zurechte machen; vorbereiten. Лагодь коні. Полагодив віз.

Ладкати (Стр. Самб.) **Ладувати** (У.) співати пісні весільні.

Ладнати (Зак.) zu rechte machen; in Ordnung bringen. Поладнай з ним söhne dich mit ihm aus, komm' mit ihm überein.

Ладом (У.) in der Bedeutung: viel, im Ueberfluss.

Ланка (С.) **Нізка** (гуцульск.) Kettenglied; Glasperlenschnur; Korallenschnur.

Ламаня (Л.) пр. иду на ламаня = иду ломати генгеричю, збирати біб и пр.

Ланцувати ріку (Д.) „ланцюють“ т. е. загачують ріку камінем в два ряди к одному кінци в напрямі бігучої води зближуючі ся. На той то кінець встромляють в отвір помежи камінними валами сак або другі сіти для ловби.

Ластити ся (Ж.) **Лестити ся** (С.) sich schmiegen. Пес ластит ся.

Латер (Ж.) дерева „сажень заввиші, за вдовші и за вширши.—Шух (Ж.) пів латра. (vgl. Schuh; шух in der Bedeutung „Schuh“ in anderen Ortschaften gebraucht.)

Латити (С.) лати давати. Латит се хата.

Лохута (Шоломияк. Льв.) **Лохманка**, Fetzen. Стара лохута ein alter Fetzen.

Лая (Шеп.) **Лай** Rudel. Лая вовків, псів.

Лебердаши (Ж.) мосяжні хрестики.

Лебідь (Гал. Укр. gen. masc. v. fem.) Schwan, cygnus. Pott Etym. Forsch. II, 1,917. „Mit lat. albus hat labed, labud kaum etwas zu thun, aber wohl mit Labe lat. Albis, altn. elf (fluvius). Es schwebt mir indess auch die Möglichkeit einer Comp. vor. z. B. mit S. und (madefacere) lat. unda.“ Ich bin der Meinung, dass лебідь, labędz aus біледь (asl. **БЕЛЕДЬ**) bialędz durch Silbenumstellung (через переставку) entstanden,

also einen weissen Vogel bedeutet. [vgl. монисто (Л.) наместо Halschnur mit Gold od. Silbermünzen; — пакость (Гал.) = капость (Укр.) Unrecht, Unbill — літорост, літоросток, im Poln. latorośl, im Böhm. ratolest = Sprosse, Reis.] In der Volkssprache, namentl. in Liedern, hat der Schwan sehr oft das Epitheton „der weisse“ білий лебідь, білая лебідь, лебедонька біла. Ein milchweisser Schimmel wird „лебідь“ genannt (s. Початки до ул. номенкл. V. 33). Russ. лебеда čech. lebeda, poln. lebiada kroat. lobuda klruss. лобода = Chenopodium und Atriplex; wahrscheinlich auch statt беледа, біледа da die meisten Arten dieser Pflanzengattungen weissmehlig bestäubt sind.

Левáда (Кес.) більший город коло хати; сіножатка. [λεβάδιον Aue, Wiese.]

Лежінь (Угр.) Faulenzer — **Леженка** (С.) Turphus. Де инде **лежанка** Faulheit. Лежанка го напала er wurde faul.

Леліч (Ж.) Alnus viridis, Alpenerle. „Рубаєт ся, потом стрижеєт и бгаєт ся на обручі, котрі бьєт ся на судник: бербениці то що.“

Лелетіти, Лелетати (Л.) trillern, singen. От собі лелече.

Лелітки (Л. sing. лелітка) блискучі бляшки служачі до украси.

Лёля (Укр.) сорочка для малої дитини.

Лентавий (Ж.) **Шлентавий** (Ж.) Шанталавий (Угр.) дрантивий, zerrissen, zerlumpt, zerfetzt.

Левча (коло Сколёго) люшня. Runge.

Лено (Самб.) **Леме** (Л.) ино tantum, nur л придигове; рівно як — після моєї гадки — в слові у Лемківских Русняків уживанім **лем** місто **лен(ъ)** = **ннъ** = **н+нъ** = **ино**. Місто **лем** говорять також „ле“. пр. ний ле ний lass nur, lass! цитте ле! seid nur still! ле = но = **нъ**. Той вивід слова **лем** здає ся мені имовірним, за для того що декуди говорять лено. Те минаючи слово „лем“ пригадає нам також корінь **лем** frangere, в такім случаю могло би оно бути imperativom від давного verbum „лемити“ зр. хоть, нехай, най, лиш, воль - воль (vel-vel.) и пр.

Лепіж (Підл.) **Лупіж**, ломаки, з котрих облуплено кору.

Лехваря, Нехваря, Нетварь (Самб.) несмачна юшка, невірна етрава; хамула.

Лопуше (Др.) collect. Kletten; mit Kletten bewachsene Stellen.

Ленка (Кол.) лінка eine faule Weibsperson.

Лещок (Д.) **Лешка** (Крс.) Klee.

Либати (к. Др.) черпати пр. кипечку. **Либак** (к. Др.) що черпає кипечку, der Erdöl schöpft. (cf. pol. chelbać, ruth. хлибати, захлебнути)

Лигати (Угр.) schlucken, ликати. [ся, хлюпати.]

Линок * (Ж.) eine Pflanzenart. Сино цвітєт.

Липина (Д.) тріски до підналу.

Липник (к. Кал.) **Липнек** (к. Льв.) мід з липового цвіту, в польск. lipiec.

Лисак (Крс.) — **Лисек** (Угр.) лисий беріг або щовб гори лисий, ein nackter Ufertheil od. nackter von keinen od. nur wenigen Pflanzen bewachsener Berggipfel.

Литкуп (Сяр. Н. С.) Leihkauf, Kauftrunk [польск. и чєск. litkup, віндійск. likof.]

Личак (Шол.) мотуз з лика; де инде також рід ходака.

Личман (Ж.) Ohrfeige. Дав му личмана er versetzte ihm eine Ohrfeige.

Лишенка (Самб.) die Frau, welche ihren Mann verlassen, die mit ihrem Mann nicht zusammen lebt. Пішла у лишенки sie verliess ihren Mann.

Лиширі (Ж.) лишай (у корови) Schwinden, Flechten.

Лівак (Чортк. к. Льв.) **Лівкун** (С.) **Лівцун** (Жовк.) **Лівкутник** (к. Льв.) що лівов руков робит linkischer Mensch, gaucher. **Лівачка** (к. Льв.) **Лівцунка** (Жовк.) **Лівкутниця** (к. Льв.) жєнщина, що лівов руков робить.

Лігвиско (Ж.) леговище, лігво, Lager.

Ліжник (Ж.) коц вовняний, wollene Bettdecke.

Ліпак, Ліпник (Самб.) пиріг, Mehltasche.

Ліпанда (Самб.) масть до щіплення дерев (топлять разом віск, смолу и сало.)

Літати праєс. **лічу** (Л.) **ліче** худоба, що годі удержати. Подібно говорять (к. Крч. **бик** (бок) **каре** = боде, бєє (verb. карати.)

Літепний (Л.) літеплий (Чортк.) lau. Літепна вода.

Літісь (С.) **Літішого року** (С.) **Тогід** (Чортк.) **Торік** (к. Льв.) des vorigen Jahres. **Позалітісь** (Стр.) **Позатогід, Позаторік** des vorvorigen Jahres (стєл. лѣтось hoc anno; польск. latoś, чєск. letos. — повстало з **лѣто** и **се** подібно як **днесь** з **днь** и **сь**. —

Літорост (С.) Sprosse, чєск. ratolest, польск. latorośl.

Логин (С.) **Лежух** (С.) 1) gefällt er oder vom Sturm umgeworfener Baumstamm. 2) лежняка, лежень, легейда (Шол.) Faulenzer. кор. **лег** рівно як в слові **Залога** (Др.) der die Hände in den Schoss legt, Müssiggänger.

Лодви (Кол.) дошки, именно тиі, що в ліжку кладуть під постелью. Спит на голих лодвах = er schläft auf blossen Brettern.

Ломигати когось (Л.) бити ломаком jemanden mit einem Knüttel (ломака od. ломак) schlagen. Обломигав го.

Ломотіти, Ломотати (Тєрн.) einen reissenden Schmerz verursachen Ломотит в костєх.

Лопарь (Л.) лопатка, котрою мієать глину.

Лопкати (Грибовичи) onomatopeet. mit den Flügeln schlagen, rauschen. Канє лопкає крилами, як летит.

Лоскати (Голоско к. Льв.) **Хлєскати** (Шол.) knallen. Лоскає батогом er knallt mit der Peitsche. Лоскає язиком er schnalzt mit der Zunge. зр. лискати blitzen, лускати, луснути, лудуснути knallen, mit Geräusch anschlagen, лосніти, лєсніти glänzen, schimmern. Примітнє близькє посвояченє або навіть и самоодность (Identität) виразів для означєня звука а світла. Крімє наведєних примірів: **лоск** videre, санскр. रुє (росє. близорукій=близозіркий); луна 1) Mond 2) Feuerschein 3) Wiederhall (на Україні) те само що лусна; **лоус** sonare санскр. рує splendens etc.

Луг, Луговина, Лужина * (Крс.) eine Weidenart, рід верби. „Де ростє, там найужитнійше полє“.

Лудина (Д.) **Лудіне** (Ж.) Kleidung. (cf. psl. лудѣ)

Лудити (Л.) locken. Залуди вса locke den Hund heran.

Лулукати (Кол.) ein eigenthümliches Getöse von sich geben, ululare (cf. ulula, aluco) Залулукала сова. Залулукав деліт. Durch Redu-

plication gebildet, wie viele andere, namentl. onomatopoeet. Ausdrücke z. B. чичиркнути, бубухнути, бебехнути, дулуснути, кукукнути, буботати (медвідь **бубоче** (Л.) = der Bär brummt), гоготати, бубулькнути, цоцоркнути, чичикати, чочокнути, шушухнути, вавакнути, лелетати; hieher auch глаголати, колокіл asl. **клаколъ**, etc.

Лусканець (Барилів) оріх, що вже видускує ся.

Луте (Зак. зрив. нім. Ruthe) dünne Weidenzweige, Weidenruthen namentl. Ruthen der Korbweide.

Лучина (Зак.) **Лушниця** (Кол.) **Лучниця** (Стр.) Kien, Kienholz, чеськ. louč, польск. łuszuwo. (зрив. луч=промінь; — лат. lux=світло).

Лучка (Д.) гл. **силесика**.

Лушпа (Терн.) **Лушпак** (Терн. к. Льв.) Hülse, aber auch dasselbe was луска Schuppe. [psl. **лоўспа спіса**; squama]. Лушпине з гороху Лушпа на рибі тій велика.

Лупесати (Ур.) обчирати кору з дерева, abschälen.

Ля (Рознов) wird als Einschiebsel gebraucht, etwa wie im Deutschen „halt“ пр. я ходив ля до него; пять днів ля робив.

Любас (Ж.) Beschäler; Charmant. **Любойка** (Л.) Liebchen, Herzchen.

Лютій (Л. Кол.) grimmig; wild; schlimm; barsch; strenge. **Лютити ся** (Л.) zürnen. **Запрелютій** (Самб.) sehr schlimm. Запрелютій біль oder Запретюта біль sehr grosser Schmerz. **Лють** (Зак.) Nasskälte; trübes Wetter; Unwetter.

Лечно (Ж.) страшно. Лечно ити в верхи без креса.

Маджер (С. здає ся місто мяжар cf. мядзгати, мязкати) толок (довбня) деревляний до товчення проса. Kolben zum Enthülsen der Hirse. Просо дають у **товчку** (С. товчка=колода деревляна в середині вижолобана cf. russ. толчея) а маджерем товчут.

Мазанка (Ж.) сорочка в маслі овечім мачана. В такій сорочці ходит все батаг на „стаї“.

Май (Дел.) mehr. Чим май присвітит je mehr er leuchtet. — Bei der 1. u. 2. Vergleichungsstufe den Grad verstärkend. Голова май менша у петруга, der Kopf der Forelle ist bedeutend kleiner. — Zuweilen auch als Einschiebsel, dem Deutschen „halt“ entsprechend. — **Май** — **май** theils — theils. Рибка май мала, май велика. (cf. lat. maior)

Майдан (Ур.) площавина в лісі, полянка.

Маківник (Гал.) Mohnkuchen.

Макушенка (к. Льв.) eine Speise, „Макух потовче се, розтирає и цідит через сито. Одержує се ніби вурду, котру наливають до горшка и варет“.

Маліч (Кол. gen. fem.) ягнята малі, що их відлучують від овець. Властиво: все мале, дріблячок.

Мало - згодя (Л.) злодом — перегадом, за час, за хвилю, похвили, noch kurzer Unterbrechung.

Малоумний (Кес.) [стсл. **малоумнѣ** amens] eig. vom geringen Verstande, tölpelhaft, unzurechnungsfähig, blödsinnig.

Мандибуреник (Кес.) Kartoffelbrod. „Печут з мандибурки и муки“ (Мандибурка = магдебурка, Kartoffel, Magdeburger Frucht, da dieselbe hauptsächlich von den deutschen Städten (Magdeburg, Hamburg u. s. w.) verbreitet wurde).

Мандрик (Кол. Угр.) гомілка сира приправленого з посіканим кропом. — На Укр. печуть „мандрики“ з муки, сира и яець (польск. małdrzyk).

Мантули (Ж.) пироги з кукурузянки з сиром.

Мантярь (Сам. Стр.) Schwindler.

Марга, Маржина (Ж.) Rindvieh, [зрів. нім. Mähre, англ. mare; кроатек. merha, marsha. кор. мр. мерти; здає ся, в рускім мало слово **марга** первітно значіне позорне (подібно в кроатек. значить мерга=Aas, мерша, а відтак Vieh, скот. — Тепер значіне позорне забуто, и уживають місто скот, скотина = **марга, маржина, маржинка**; в Угринові же, коло Калуша, и досі слова **мершник** уживають погордно місто звичайного „худоба“. — зрів. мерха, марати, мурга schmutziger Kerl; Grobian; schwarzer Ochs; — замурызати, beschmutzen].

Марфа (Бук.) Waare (of. mercantura).

Масничка (Гал.) Butterfass. **Навершняк** Oberdeckel im Butterfass.

Мати вагу (Л.) мати взгляд, Rücksicht nehmen.

Мати-земле! йой, мати-земле! такий сильний хрін! (Бор.) „мати-земле“ Mutter-Erde ein Anklang aus der slav. Mythologie.

Мать'-муца (к. Льв.) eigtl. reiche, wohlhabende Mutter, wird von dem Volke zur Bezeichnung des Begriffes „sehr viel“ gebraucht z. B. **Мать'-муца** тих фірманів — sehr viele Fuhrleute.

Маточина (Самб.) голова у колеса, що на вісь закладає ся. До окола маточини вбиті сниці або шприхи.

Мацене (С.) **Маценєтко** (С.) **Мацінча** (Самб.) маценьке горнятко, ganz kleiner Topf.

Мжа, Мжиця (С. Терн.) düsteres Wetter; Sprühregen; Nasskälte.

Медведчук (Ясенів) junger Bär. Maulwurfsgrille.

Медвежене (Яворів. plur. медвеженета) Junge des Bären.

Мекотіти (Самб.) blöken. Коза мекоче. **Бляяти, бляяти** (Самб. Кол.) о вівцях.

Мелайник (Д.) 1) **Малай** (Чортк.) Kukurutzbrod. 2) ein sehr brüchiges Schiefergestein.

Мерьва (Самб. гор.) Streu für's Vieh, Pferch.

Мергаснути (Др.) düster werden. Ферфелит тай мергасло es fällt dichter Schnee, deshalb wurde es finster.

Мерзá (Шеп.) Ekel; Ekelhaftes; Scheusal; то мерзá погана das ist ein abscheuliches, ekelhaftes Zeug.

Мерендзати (Л.) румегати (Терн.) wiederkauen. Віл мерендже.

Мерендя (Самб.) харч, Proviant.

Мерчечка (Крс.) мерча trübes Wetter; Staubregen; Sprühregen.

Мерша (Ж.) Aas [старосл. мрѣша cadaver.]

Мершеник (Ж.) Aasfliege, Sarcophaga; Aaskäfer, Silpha.

Мершеник (Л.) Ochs **Мершенка** (Л.) Kuh (verächtlich of. мершник.)

Мерщій (Мик. Укр.) schneller.

Метіль (Л.) метелиця, Schneegestöber.

Мигати (Оп.) flimmern; flackern; blinzen. Мигав очима, мигнув очима er blinzte mit den Augen.

Миловине (Корш.) Seifenwasser.

Мирати, Мимрати (С.) поволи биля чого заходитись, поволи робити (зр. польск. gmerać) **Миревий** (С.) повільний, лінивий, langsam, faul. **Мимра, Німра** = niuńka, Memme.

Миром (Ж.) eigentl. Friede sei mit euch (mit dir)! gewöhnlicher Gruss der Huzulen in Żabie. А. Миром! ек ся маєш? чи здоров Братчіку? — Б. Дякувать! мирно! А у Вас Братчіку мирно? — А. Мирно! Богу дякувать! мирно Братчіку! — Б. Поміч росте, Иванчіку - Братчіку? — А. Росте, Богу дякувать! А у Вас Михайлику - Братчіку? Б. Росте и у нас! Мірно, Богу дякувать, мирно у нас.

Мирха, Мерха (Самб. Стр.) шкапа; Mähre (зр. алеманьск. marech, кроатек. merha; руск. марга, маржина).

Миски (Мик.) парастас. Миски правити=нарастас правити.

Митьма (С.) На-митусь (С.) на попереk пометано, переметано. etwa hingeworfen; in verwendeter Stellung; wechselweise. Положив мішки митьма або митусь cf. psl. **митоусь** alterne. **митоусь п'кваниє**.

Мицька (Стр.) 1) дерн, дерно, кусник землі з травов (мяцка) Rasenstück. 2) Kiebitz, Vanellus cristatus.

Мідунка (к. Льв.) süsse Birne. Дівка медунка=хороша и приємна д.

Міжчинский (Ж.) мужчиньскій, мужескій den Männern angehörig; in der Aussprache oft **міщина** statt мужчина.

Міздра (У.) die innere raube Seite der Haut, woran das Fleisch angewachsen ist; die raube Seite des Leders (мясо und др, дерти; с in з; ebenso ніздра (ніс, дерти) мясо саро; мяз musculus; мяска cambium; мезка poln. miazga; гамуз.)

Міньма (Терн.) subst. міньба Wechseln. **Міньма** (Л.) adv. im Wechseln, wechselnd. Я ему дав тото міньма ich hab' mit im dies eingewechselt.

Міртук (Ж.) міра, Maass. [м'рѹ cf. моїрѹ=Theil, Antheil; Geschick, Schicksal].

Мірчити (С.) брати мірку від меленя збіжа.

Міренік (Д.) „що мірее землю“, geometra.

Містиско (Крс.) **Гніздо** (Крс.) **Містище** (Ж.) placenta, Mutterkuchen.

Мішка (Ж. Євірник к. Мик.) патик на кінци розчепірений до мішаня вурди (урди).

Мішеники (Ж. sing. мішеник) газди, що дають вівці на чужу полонину до випасу „на стаю“.

Млоити (Терн. Самб.) schwächen, abmatten. Мене млоит es ist mir unwohl (cf. poln. mdlić, čech. mdleti; russ медлить = zögern).

Мовна (С. statt вовна ähnlich komnir statt ковнir, рімний statt рівний, ватуля st. матуля) Welle. Мовни бьют die Wellen schlagen an.

Мовнит (Крс.) **Мовне бьє** fulgurat, es wetterleuchtet; fulminates blitzt.

Мовчливий (Л.) мовчазний (Укр.) schweigsam, verschwiegen.

Моква (См.) Nasses Wetter; Nasskälte, мриво.

Моклек (С.) „лісковий опіх, що не ма в нім зерна; коли на Ивана дождж иде, то вимокне“.

Мокрек (Кал.) мокляк, Sumpf. **Мокряк** (Л.) (**Сиряк** (Л.) **Сирняк** (Л.) **Сиряча, Сирняча**) plur. сиряки = сирі дрива.

Молистити ся (Стр.) просити ся. Він его бив — а той так молистит ся.

Молодина (Л.) **Верхнина** (Л.) сметанка, Oberes.

Молодойка (Мик.) кукурузяна мука (кукурузянка) на солодкім молоці. Im Süßmilch gekochter Maisbrei.

Молодек (Ж.) Junker, Jungeselle.

Молозево (Зак. молозиво) Beest, Biestmilch colostrum [старосл. **млѣзиво**; **млѣсти** ἀρῆλυσι mulgere. — Из библии Острожского виданя 1581 р. или не іакоже **млеко** **измолзе**, **насырилъ же ма еси равно сыроу**, **кожею и плотію ма облече**, **костьми же и жилами съшилъ ма еси.**] Slownik Lindego. Т. III. str. 138.* **Mlost**, n. p. Dopadlszy warzechy i mlostu Nawali w brzuch smietany. Wladyslawa Potockiego, jowialitates 2, 32.? — Meiner Meinung nach gehört **mlost** zur Wurzel **млѣз** mulgere, sanskr. mrdž abstergere und mrs mulcere, griech. ἀρῆλυ — wäre mit d. russ. смолость (uber, Euter) zusammenzustellen und bedeutet dasselbe was **nabiał** = Milchwerk, Milchsachen, (Milch, Rahm. Buttermilch, Butter und Käse).

„**Молоко гледжит ся глегом** (глег = Käselab) у путині, бьет **баталевом** (**баталѣв** oder **баталей** = eine Art Kolben od. Quirl) віберає будз в цідило, покладет, щоб вічуріло (вічурити ausfliessen). В цідилі будз (сир.) — в путині **жентиця**.“

Молот (Стр.) Trebern, mlóto [rad. **мл**, молоти (zer)malmen. — гл. Записки о Южной Руси. Кулиша т. I. ст. 224. „Підъ Стеблевоу вони солодъ замочили, Ще й пива не зварили, А вже козаки Хмельницкого з Ляхами барзо посварили, За ту бражку Счинили козаки зъ Ляхами велику драчку, За той **молотъ** Зробили Ляхи з козаками превеликий колотъ.“

Молотня, **Молотильня** (Самб.) Dreschmaschine. **Молотъба** (Самб.) Dreschen. —

Мольниця (Ж.) місце, де вимулив сильний дощ. Durch starke Regengüsse endstandene Lache.

Молоченик (Ж.) **Молочник** (Ж.) sameць у риб., Milchner. **Икрóвиця** (Ж.) самиця у риб, Rogener.

Мороквá (Л. rad. **мрѣк** aus. **мр** erweitert cf. Moor, Morast) **Сафина** (Л. statt сапина, сопина rad. **соп** сопіти, шипіти — бо вода зашкірна в таких місцях сопе або чморкає, коли наступити) прогрєзъ, грузъ, грузавина, трясавина, трясавица Pfuhl, Morast, Sumpf, Quebbe.

Морокувати (Ж.) жалъ мати, маркітним бути на кого. Морокує = er ist verdrüsslich, er murrт. На когось морокувати = на к. нарікати.

Мосір (С. сільниця з одностайного дерева вироблена.

Москати (к. Др.) schlagen. Коваль москає молотком.

Мостина (Л.) помостина, міст, підлога, Fussboden.

Мостівка (Бор.) **Муст** (С. Кес.) гноівка.

Мотлош (gen. мотлошу Бор.) Gesindel польск. motloch.

Мотузеник (к. Льв.) **Мотузник** (к. Льв.) ношак, носильник, беремник, dragarz Lasträger „бо все з мотузом ходит; — auch Seiler.

Мочá се становила (С. пр. у худоби) не може мочити.

Мочивий (Ж.) nass. Мочивє літо, nasser Sommer.

Моцарь (Л. statt мочарь) силац, силарь, силач Gewaltiger.

Мохнатий (Кол.) flaumig, behaart.

Мрак (Дмитре) Nebel. Залєг мрак der Nebel ist gefallen. plur. мрáки und мрáкі (Дмитре) Мрáки залєгли. — Мрáкі идут.

Мреч (Ж. sing. tant.) Nebel, dichter Nebel. Мреч упала ein dichter Nebel ist gefallen.

Мудерний (Кал.) kunstvoll.

Мудо (Ж. Д.) Ноде. **Мудь, Мудё** gemeiner Kerl, gemeiner Flegel, Bauerbengel. **Хамудь** = мудь (ха приставкою).

Муранділь (Л.) **Морандель** (Уріч к. Др.) Ameise.

Мурашківина (Ж.) „мурашки нагребут ф́ою“ Ameisenhaufen.

Мурашок медвежий (Мик.) grosse Waldameise.

Мургатий (Ланч) **Мурганистий** (Самб.) dunkel gestreift, польск. moregowany, чешк. morhovany.

Мурга (Гал.) schmutziger Kerl; Saukopf; ordinärer Bengel, schwar-

Мурованиця (НС.) камяниця, gemauertes Haus. [zer Ochs.

Мурчек (Ж.) **Мірчек** (Ж.) Meerschweinchen, Cavia cobaya Pall.

Мучанка (Л.) eine Speise. Муку и воду заминают.

Мушірьна (Ж. мушарка) Fliegenschwamm, Agaricus muscarius L.

Мушенник (к. Турки) **Мошенник** (Укр.) Betrüger, Schelm, Beutelschneider.

Мухариці (Ж. n. sing. мухариця) Eintagsfliegen, Ephemerae. **Мухарички** (Ж.) deminut.

Мшєдь oder **Имшєдь** (Ж.) Flechte, Lichen. (зривн. мох.)

Мята бульбу (Завадів) дусити бульбу. Вимята бульба з маком.

Мяткій (Л.) **Меткій** (Др.) мягкій, weich.

Наба́гнути (Мик.) придумати. На всечину я набагла. Alles habe ich in mein Gedächtniss zurückgerufen. — Sehulichst verlangen. Набаг ся того. — Набажний — verlangend.

Набрєзгле (набрякле) молоко (к. Трк.) трошки сквашіле. Набрясклий eigentl. geschwollen.

На-відвечірь (Л.) перед вечером. **До-світа** (Самб.) раненько, ganz in der Früh, vor Tagesanbruch.

На-в-лету! (Ксс.) Im Fluge. На-в-лету имити.

Навновати (Л.) наувірити, навкучити zum Ueberdruss werden.

На-в-простец (Зар.) grad aus.

На-в-з-до-гінци (Зар.) доганяючи. Zu bemerken die vier Praepositionen in dem Compositum. — Яструб хватає голуба навздогінци. Der Habicht fängt die Tauben, indem er sie im Fluge ereilt. Кінь летит на-в-з-до-гін das Pferd rennt im Galopp, auch на-в-за-води. Ueberhaupt ist die ruthenische Sprache an Adverbien sehr reich und im Stande sehr feine Schattirungen adverbiieller Restimmungen auszudrücken.

Нагабати (к. Брод.) verfolgen. Яструб нагабає всілякі птахи (стсл. хабити corrumpere, διαφθείρειν.) **Нагабувати** (к. Трк.) anfallen, verfolgen. — Нагаба, нахаба = напасть.

Нагавки (Сян) штани.

Нагалити (Хогінь) нараити, zureichen; zuweisen; **настрітити** (к. Др.) stręczyć (старосл. галити схиртѣти exsilire).

Наганути собі щось (Зак.) sich einer Sache erinnern.

Наганєти (У.) штуковати. Бульбами наганєем, аби добути до нового хліба.

Нагваряти ся (Л.) відказувати (на когось), ueber Jemanden schimpfen.

Нагулити (Л.) zufälliger Weise finden. Нагулив заяця er stieß auf den Hasen.

Нагулюковатий (Самб.) aufbrausend, auffahrend; einfältig.

Нагучати (Л.) насварити накричати. **Гучати** (Л.) сварити.

Надегати, Надегнути (Шол.) **Задіти** (Л.) **Засилити** (С.) einfädeln.

Надегни иглу (Шол.) = задій иглу (Л.) = силей, засили або усили иглу (С.) = nawlecz igłę.

Надими (к. Льв.) Bruch (eigentl. starke Anschwellung; надимати, дуги.)

Надовжити (Ж.) Schulden machen.

Надоісти кому (Самб.) Jemandem zusetzen. Надоїв мені хлопець.

Надсадити ся (Ж.) подвигнути ся.

Надчалистий (Л.) **Наддуристий** (Л.) нагулюковатий.

На забиток (Д.) z. B. держит маргу на забиток (Д.) er hält das Vieh zum Abschlachten.

На-за-в-леги (Ксс.) adv. um die Zeit, wann man sich gewöhnlich zum Schlafen legt. Прийшов до мене на завлеги од. коло завлег

(рад. лег.) **Найда, Найдух** (к. Льв.) Findelkind, Bastard.

Назімок (Ж.) назимок, віл, що має рік.

Наказати (Б.) mahnen, ermahnen. Наказит Вашого хлопця, щоб не пустовав (Б.) [стсл. **наказати** σφραγίζειν castigare, παιδεύειν instituere, παιδαγωγείν erudire, νοηθεύειν monere.]

Накервавити ся (С.) Blutüberfluss bekommen. Накервавила се худоба — треба кров пустити.

Наковань (Ж.) мале ковало до насталёваня сокир.

Наколи (Ж.) коли; als, wenn. **Наколи** wird in Žabie und der Umgebung in der Bedeutung wie die Conjunction **коли**, doch viel seltener, als diese gebracht.

Наменути (Оп.) згадати; erwähnen; erinnern.

Намістити (Мик.) умістити.

Намуленка (Мик.) Algen; Wasserfäden.

Нанашко (Кол.) хрестний отець.

Нанизати (Л. и Укр.) **Понизати** (Л.) насиляти, наволочи; **пронизати** проволочи [стсл. **наньзати** infigere].

На-оказ (Крс.) на показ.

На-округ (Ж.) rund um. Чертіж ч'ре гаджуги на-округ = die grosse Haselmaus schält die Rinde an jungen Rothtannen in um den Stamm gehenden Ringen ab.

На-останку (Зак. Крч.) **На послідку** (Крч.) **На послідок** (Крч.) zuletzt; endlich.

На перебеса́ (к. Трк. **Взети мішок з збіжєм на перебеса́** den Sack so wie einen Doppelsack (бисаги, бесаги, bisaccium) tragen d. h. das in dem Sack befindliche Getreide gegen beide Sackenden so zu schieben, dass die Mitte leer bleibt, und dann den Sack auf die Schulter nehmen.

На-пі-в-переки (Др.) der Quere nach.

Напір (Стр.) маточина, голова колеса.

Наплавистий (Л.) **Заплавистий** (Л.) **Надчалистий** (Л.) нагулюковатий, postrzelony.

На-по-в-перед (Самб.) наперед ganz vorwärts an der Spitze; davon наповпередити, наповпережати.

На правец (Матієвці к. Кол.) rechts, rechter Hand; grad aus [стсл. *правцьць* *via recta.*]

На прах або **до нащату** збити (Л.) збити на гамуз.

На-присідки (Бор.) на-вприсядки (Укр.) присідаючи.

На прошки (Зар.) geraden Weges; über Berg und Thal; grad aus. На прошки ити.

Нарáквиці (Кол.) з волочки або кожуха зроблені маншети [зрів. наржквица *chirothecae sacerdotalis* genus].

Нараяти (Др.) zuweisen, zuschanzen.

Наривати (Мик.) пр. наривати бики Ochsen anspannen.

Наріжниці (С.) сніжки, що пришивають на ріг хати.

Нарозумити (Ж.) когось = напутити (Укр.) на добру путь навести. Jemanden auf guten Weg führen, Jemandem einen verständigen Rath ertheilen. Нарозумив би тебе Бог, Gott möge dich erleuchten.

На-серед (Зар.) mitten in. На-серед води mitten im Wasser.

На-силу (Л.) mit Gewalt, par force.

Наспорити (Кр.) zulangen; liefern; darreichen; in Fülle geben; достачити, достарчити; наспорити. freq.

На-стежінь (У.) **На-в-стяж** (Укр.) **На-стеж** (Кол.) **На-стежір**, **На-розтвір** (Шол.) angelweit. Отвори двери на розтвір.

Настолочити (Бер.) stampfen. Ногою настолочив хробака — er stampfte den Wurm mit dem Fusse.

Наський (Гал. Укр.) nostras, unsren Landsleuten, unserem Lande angehörig; unserig [стсл. *нашьскъ ѣмѣтросъ*, *noster*] **Васький** *vestras*. **Ихній** ihnen angehörig.

Натасовати (Зар.) накласти. Натасовати в горне бульби.

На той час (к. Льв.) Zu der Zeit; zur selben Stunde.

Натрудоватити (Д. зрів. польск. *trąd, trądowaty*) rändig werden; Kupferfarbe im Gesicht bekommen. Піяк натрудоватіє = набрызгне (набряскне) в лиці der Trunkbold bekommt ein aufgetriebenes, kupferfarbnes Gesicht.

Наткнути (Бистр.) aufspiessen. Мухариці дрібненької не наток би на удку, die ganz kleinen Eintagsfliegen können nicht auf die Angel gespiesst werden.

Натрумник, Натрунник, Натрувник (Укр.) полотно, котрим накривають трумну, Sargtuch.

Начахолити (Самр.) = нарубати, натяти. пр. хворосту. [Vgl. учахнути, вчахнути рfücken; падахнути unterschlagen, unterhauen; unternagen z. B. хробак підчах; розчахнути mit grosser Gewalt auseinander spalten; грім розчахнув oder розчах дерево; чахнути, welken; schwinden, чахотка = сухоти Schwindsucht.]

Начепурити ся, Набундзєрити ся, Набундючити ся (Зак.) zornig werden, auffahren. Индик начепурив ся.

Начеремшити (Стр.) in Fülle geben. Ти мені тільки сношів начеремшив, що не дам си з тим ради.

Нашельник (Зак.) Deichselkette, Deichselriemen.

Нащурити уши (Л.) Die Ohren spitzen.

Николайки (Оп.) на св. Николу дають чемним дітям подарунки „Николайки“.

Нині, Нинька, Ниньки, Ниніка, Нинечки, Нинечка jetzt (м. днині; днина der Tag; зр. гр. νῦν jetzt, nun].

Ні-котрий (Зар.) жаден. Я вже не знаю ні котрої пісни.

Нікуда (Ж.) nirgends wohin.

Ні-кус (Самб. Сян.) **Ні кущик** = ні трохи, нічо. eigentl. kein einziges Stück (кус = Stück, Bissen, кжскъ кес) kein Bischen d. i. nichts. Нікус не помогло. Es half gar nicht.

Ніт (С.) nein (cf. russ. нѣтъ) **Тут** (С.) hier.

Нічниці (Мик. plur. tant.) гачки присилені на кріпких нитках, котрі увязують до патиків. На ті гачки настромлюють (намикають) мереєниці (Phoxinus rivularis, Ellritze; мерієниці) и ставляють той прилад нічо важкими камінями приложивши. патики, а гачки з жиром упускаючи у воду.

Нічого діля (Л. С.) = для нічого, пусто, без причини [psl. дѣла діа propter.]

Неборе (Л.) місто **небоже**. Цит-же неборейко (Л.) До жєнщини: **Неб.рко** (Л.) — **Неваловшний** (Л.) не валушний, невалочний, нездібний.

Невістуйки (Ксс.) **Незістки** (Ж.) **Королице** (Кол.) Weisse Wucherblume, Chrysanthemum leucanthemum L.

Неврод (Чортк.) Miswachs. Вдарив неврѳд рік по року Miswachs ist ein Jahr nach dem anderen eingetroffen.

Недогін (Зак.) Fusel bei der Branntweinbereitung.

Незділивий, Нездільний (Ксс.) ungefällig, nichtdienstfertig, pol. nieuczynny [старосл. здѣловати adjuvare.]

Не знав (Зар.) = не знати, wer weiss, man kann nicht wissen, vielleicht. Не знав, чи п'ятьма кіньми не поїхав.

Незнавідіти (Терн.) Hass gegen Jemanden fassen, pol. zniehawidzić.

Немола (Зак. зам. намула) Schlamm. Немолою воду чути.

Ненависний (Кол.) кого не мож навпдіти, unaustehlich, unerträglich.

Ненатля (к. У.) ненасит; ненаситність, Nimmersatt; Unersättlichkeit. гл. Шевченка **Кобзарь**. У Празі 1876. I. ст. 159. Ось слухай же, щото роблять заздрощі на світі І **ненатля** голодная. — **Тлїти** (У.) дуже скоро и жадобно їсти, begierig essen, verzehren, aufzehren. Ненатлий, ненатливий unersättlich cf. psl. тлїти διαφθεΐρειν, corrumpere. червк древо тлїть. Nachtfalter (phalaena) heisst in vielen Gegenden Galiziens **нетля**; dem Volksglauben nach, wird sich ein Mensch, dem die „netla“ zufälliger Weise in Milch od. andere Speise fällt, nie sättigen können.

Нене (Ксс.) Mutter.

Непоймавши ся (Л.) ohne sich zu schämen, ohne sich Skrupeln zu machen.

Непріємко (Самб.) unangenehm.

Непроторенно (Ж.) sehr viel. [проторити impendere; λαμβάνειν, sumere; укр. проторити].

Не стій, не погди (Л.) в одній хвили, без проволоки, augenblicklich, ohne Verzug.

Неутрійний (Ж.) nicht giftig.

Нехарний (Кол.) unrein, unsauber. **Нехара** oder **Нехаринец** = вовк.

Нехарь (Зелена коло Н.) coll. Raubthiere namentl. Wölfe. Нехарь пошкодила худобу die Wölfe fressen das Vieh. [в польск. niekara canis lusaon вовк чорний].

Носиленки (Ж.) два досить довгі друки, котрими беруть копиці сіна для зложення их під оборіг (оденок).

Ноша (Ж.) Tracht.

Някати (Ж. Укр.) міаиен. Кіт нявкает або нявчит. (Ж.)

Обавлети се (С.) säumen. Не обавлей се = не пиней, не бари ся.

Обваруцкати се (Угр.) sich beschmutzen; sich herumwälzen,

Обваруцканий обталапаний. Свине обваруцкала се в болоті. **Обмаруцкати** (Л.) обваляти (cf. марати (rad. **мр** валяти.)

Обвеснити се (У.) на весну з роботою в поли упорати ся.

Оберéмок (Гал. Укр.) дерева = тільки, кільки на раз на бере. — Bürde. — (зр. польск. brzemie).

Обертак (Сан.) ein Tanz.

Обим (Л.) щобим. Він мені гварив, обим ся на того не творив = говорів мені, щобим до того не мішав ся.

Обірни́к (Ур.) Dünger (від обора, Hürde, Viehstall; про тоє обірни́к = те, що вибирають з обори.)

Обкорити (Угр.) кору здоймити. Rinde abschälen. Обкорив дерево.

Облав (Самб.) Wildeintreiben; grosse Jagd, облова, облава.

(**Облиця**), **Віблиця** (Л.) zylinderförmiger Klotz, ziemlich dünner, langer Baumstrunk, dicke Stange.

Облоги (Ж.) або рамці (пр. шиб) Rahmen.

Обнести когось (к. Льв.) Jemanden verläumden.

Обніж (gen. fem. Крс.) der in den sogenannten Körbchen (an den Hinterschienen) der Biene gesammelte Blütenstaub.

Обніже (С.) часть стола під віком, котра служить яко скриня.

Оболоки (С. rad. **вльк** statt обволоки so wie обора statt обвора) Wolken; uneigentl. auch Firmament, das Blaue des Himmels. **Облаки**, **воблаки**, (Терн.) Wolken **Оболони** (Л.) Fensterrahmen; Fensterscheiben; Fenster. **Облак** (Сян.) Fenster (угорск. ablak з руск. rad. **вльк**).

Оборіг (Гал.) дашок на чотирох друках, під котрий складають сіно або й збіже. Fehm, Feim, Schober [rad. **вркг** curare. беречи schützen also оборіг das zum Schutze Dienende]. **Оборожина** (С.) чотири друки, що ставляють на оборіг. В горі приходять чотири **огнива** ввиді чотиреугольника, а до огнив присилені **бильці** або **ціпки**. Тая, мов, крошня вкрита соломою творить дашок хоронячий од перемаканя (од промоки) збіже або сіно в оборозі.

Оборотати (Зак.) stämpfen. Ячміль оборотають на логазу. Товчуть в ступі два рази, раз оборотають, другий раз гладять на чисто.

Обрізки (Крс.) Abschnitte.

Обсікати (Самб. rad. **сек**, secare) eigentl. abhauen, rund um abhauen, abschlagen. Обсікают бульбу, обгортают корчовою мотикою.

Обсудливий (Кол.) klatschüchtig.

Обтарити ся (Самб.) обваляти ся (зр. польск. tarzać się, у люду talać się укр. пішов на **поталу** = пішов в поневірку; орлам на поталу = на паству). Кінь обтарив ся в болоті. — Кінь тарее се das Pferd wälzt sich. (таряти ся, обтарювати ся freq.)

Обух (к. Льв. Самб.) Axtrücken. Обухом ударив.

Обхідно (Ж.) пр. туда дуже обхідно dorthin (wenn sie gehen werden) werden Sie einen weiten Umweg machen.

Обчимхати, Обчемсати (Самб.) обмикати, обібрати, **Начимхати, начимсати** (Кол.) намикати. Начимхай сіна з стога. **Почимхати, чімхати** (Стр.) чмихати, скоро ити, бічи. Чімхай до вїйта.

Обчирати, обчерсти, обчрѣти (Ясенів) abschälen. Білиці обчирають дуб die Eichhörnchen schälen die Rinde (дуб eigentl. Bast) ab.

Общубрати (Кре.) zermudeln; zusammenknicken; abreissen властиво чупер (чубер, зуб) обірвати.

Огарок (Самб.) недопалок из свічки и пр. опалок (o privativum).

Огвара (Самб.) Ungeheuer; ein ungeschlachtet Wessen; etwas ausserordentlich Grosses. Корова - огвара **Охвара** (Кал.) = огвара. Жінка - охвара eine Hexe.

Огидник (Шол.) ekelhafter Mensch. **Огиднице** (Шол.) ekelhaftes Weib.

Оглаблі (Сян.) **Оголоні** (Кре.) на яслах піхурі у коней.

Огниво (Мик.) Kettenglied. Ити в огнива im Zickzack gehen.

Огортка (Мик.) Ueberzieher.

Однпати (Самб.) **Віднепати** (Самб.) змарніти. **Занепати** захляти, заслабнути.

Одомаш (Сян. Н. С.) **Галдамаш** (угорско-руск.) могорич mercipotus, Halthaus, Kauftrunk [кroatск. aldomas, угорск. áldomás.]

Одягнути ся (Зак.) sich anziehen.

Ож (Л.) же, що, dass. **Ож би крем** (Л.) що би не знати що.

Ожеледице (Д.) Glatteis. Ожеледь (Шоломия к. Льв. Укр.) ожеледа, старосл. жл'ѣдица. — **Ожелед** (С.) Schneegraupen. **Поледиця** (С.) Glatteis.

Озниця (Сян.) діра в стріці, куда дим виходить (кор. влз санс. anh(anh) рівно як и в слові гузиця, Steiss; узнути, взнути = поцілювати в гузицю).

Ознобити ся (к. Чрк.) Простудити ся (С.) **Зазебити ся** (С.) sich erkälten.

Окékло ся (Кол. отечи ся, отекло ся) ist noch als Ueberschuss geblieben. Окékло ся и для мене.

Оклéпок (к. Льв.) **Оклéпанец** (Шол.) **Приколоток** (Угр.) **Приколоток** Bund Stroh, Stroharbe. **Околот** (Гал.) = 7—8 оклепанців звязаних. — Иди трести приколотки — а як вітресеш приколотки, наведежи три шуки (Угр. Пук=околот.) **Околотувати** (С.) „молотити з більшого.“

Окóпище (Др. и пр.) eigentl. mit einem Walle umgebener Ort; jüdischer Friedhof.

Окріяти (Ксс.) recreari, gesund werden, stark werden. Пчола окріє [стел. крѣвати quiescere uti videtur слов. okrêmati convalescere; стел. окрияти in se reverti].

Окривіти (С.) lahm werden. **Укривити** (Стр.) lähmen, krumm machen.

Окур (Угр.) засохлий коров'як (коров'ячий лайняк), котрим підкурюють пчоли.

Оманець (Самб.) манівець, Schleichweg.

Омачка (Др.) **Мачка** (Стр.) що омакає в чубуку, Tunche.

Омéга (Ж.) Alpenrose, Rhododendron ferrugineum L.

Омохтіти (Самб.) mit Moos bewachsen.

Омпно (Д. зр. польск. wątpić) пр. мені омпно = мені маркітно es verdriesst mich. **Омпити** (С.) zweifeln praes. Я омпно.

Омяснути ся (Л.) **Ошибнути ся** (Л.) sich irren. Омяснув ся. Ошиб ся.

Он (Чортк.) dort. **Он-он** (Чортк.) **Ген-ген** (Терн.) dort in der Ferne. **Онде, Ондека, Ондечка, Ондечки** (Чортк.) dort (зр. хорватске ondeka, гуцульске генденьки.)

Онако на світі (Л.) = зле на світі, не так як повинно бути.

Оначити, Онаджити (Самб.) in verschiedener Bedeutung gebraucht. Оначит = ні се, ні те робит. Оначи з ним = поговори з ним. Розонаджити нитки = розплести. Заоначити иглу = засилити. Заоначити у сорочки ковнір = завернути так, як має бути. Вионаджити кінець = витягнути кінець.

Ониж (Л.) **Онъ** (Л.) аж, erst.

Оногда (Д.) оногда недавно, neulich, vor nicht gar langer Zeit.

Онучі Fusssetzen. „В Жебю носе онучі крашені (червоні), білі, чорні або дублені кірем з вільхи (жовті).

О-па-золити ся (к. Др.) опарити ся золою [золá ausgelaugte Asche; Lauge.]

Опалати (к. Льв. Др.) wannen (зр. чеськ. pálati = vátì, povívati. Мак, крупи опалають. „Берут гречані крупи в нецки (пічви) и—швидко рухаючи нецками сюди-туди — опалають крупи. Тое, що виопалає се, луска и инша омїть: **Опалини** [cf. опалка Wanne; psl. **опаница** *λελάνη*, pelvis; полоти, виполовати; полова; лат. palea, франц. paille (солома); опалати = von Spreu reinigen.]

Опáлини (к. Льв. Др.) Abfall beim Wannen.

Опачина (Д.) керма, Ruder.

О першім когуті (Л.) die Zeit in der Nacht, wann der Hahn zum ersten Male kräht **О другім когуті** (Л.) d. Z. i. d. N., w. d. H. zum zweiten Mahle kräht.

Опій (Др.) Opium (о-пи-къ = опей) Дали ий опою — и заснула на віки.

Опішити (Ж.) saumselig werden. Дуже спéчно то и кінъ опішив da die Hitze sehr gross ist, wurde auch das Pferd träge. Опішний кінъ ein träges Pferd. Опішений кінъ ein ermüdetes Pferd. Опішила служниця ein träges Dienstmensch [оп'кшати viibus deficere; оп'кшити fatigare; в словенск. opésati = ослабати; польск. opieszaly, saumselig.]

Оплета (Самб.) плетиво, Flechtwerk; Material dazu.

Оплетини (Л.) плетінка на коси.

Опліча (Сян. Л.) женьска сорочка. Нашивана опліча. **Плечика** (Чортк.) вишивані нарамники у сорочки женьскої.

Опрацювати (Крс.) опрацювати, bearbeiten.

Орсак (Д.) дорога цісарска або цісарька (Д.) мурованка (Терн.) Chaussée [старосл. **орсагъ** vel **орсагъ** regio; польск. orszak Gefolge, угорск. orszáг Land, Reich.]

Орудувати (Д.) eingentl. ein Geschäft betreiben; worin eine Fertigkeit haben. Орудує зілем = kennt den arzneilichen Gebrauch der Pflanzen.

Осаднений кінъ (Ж.) **осаднѣний к.** (С.) спаренний кінъ ein durch den Sattel am Rücken wund geriebenes Pferd.

Освинути (Л.) in der Bedeutung: zu sich kommen, genesen, reconvalescere. Був слабій — теперь máло освив = er war krank; jetzt kam er ein wenig zu sich. — Früh aufstehen z. B. На завтра бодайсь не освив = бодайсь не встав = das Morgenlicht des folgenden Tages

sollst du nicht sehen, Tod ueber dich! [cf. psl. **осквнѣти** illucescere, mane surgere; **освнтати** pol. oświtać, oświtnąć.]

Оскарб (Самб.) 1) Spitzaxt; 2) **жорнівка** (Шол.) Quirl (b. d. Handmühle).

Осквернити ся (Л.) sich besudeln; auch я осквернув ся = я спорзнув ся, зъивъ спорзне, скоромне.

Оскипище (к. Др.) або **Грабевно** держак грабель. Rechenstiel.

Оскорб (С.) кривда, Unrecht, Unbill. **Оскорбити** Jemandem Unrecht thun [psl. **оскрѣбити** лупеіv affligere; *παράδειγματίζεiv* ludibrio habere].

Ослін (Самб.) grössere Bank.

Остебні драбини (Самб.) драбини заложені дошками. [стек firme].

Остега (Самб.) Granne z. B. bei der Gerste.

Осторобити ся (Ж.) scheu werden; scheu auseinander sprengen.

Вже осторобили ся гониці діе Таумелкѣфер sprengten scheu auseinander [старосл. **стрѣлькѣ** після Миклошича durus; fortis; — о-стороб-ити ся.—

О privativum.

Острива́ (Ж.) острова, друк, до-окола котрого складають стіг сіна.

Остривний камінь (Л.) Wetzstein, Schleifstein (seheint vom ungebr. ostriwo vermittelt d. Suff. **внѣ** gebildet zu sein; ähnlich **істивний** (Укр.) v. іство. = Essen, Speise.

Остріжки (Самб.) розсохате кіле, котрого уживають при сушеню сіна.

Острішок (Б.) **Острішник** (Самб.) **Вінець** (С.) На плит дають горі, „вінець“ з периву (перив=перий, перій Quecken), соломи, перети з гноєм и пр. eine Art Zaundach.

Островки (С.) дірки в ходаках, куди затыгає ся волюки.

Острововна (коло Яблониці) Schwein, sus.

Отрїб (Д.) Eingeweide.

Отруби пилині (Ж.) Sägespäne.

Осуга (Зар.) unreiner Satz im Wasser, in der Milch oder Butter [**осоугити** са vanum reddi.]

Осужка (Грабівка к. Кал.) сметана, Rahm, Sahne.

Осух (Сян)плячок з квашеного тіста.

Ошварі (Крс.) од. **Опилки** (Крс.) Abfälle beim Brettertchneiden.

Ошкалок (Угр.) з берези або бука скипа. Ошкалки колять на дрібні куєні, котрі зуть „липиною“.

Охаба (Стр.) грубе, здрухніле дерево. **Охаба** (С.) **Непотрїб** (С.) Taugenichts. **Охаба** (Сян.) **Охабиско**, **Охабище** Lache; Tümpel; altes Flussbett.

Охабити ся (по під Бєськидом) **Зъохабити ся** лишити ся. Я ся охабив дома. ich bin zu Hause geblieben. **Охабити ся чогось** einer Sache vergessen; etwas verlieren. **Охаблений** (Ж.) den man meidet, unaustehlich, vermaledeit, котрого би кождий хотів охабити ся, позбути ся, спекати ся; проклятуций. **Дідько охаблений** vermaledeiter Teufel. [Chron. Nestoris. **И послаша Кыяне къ Святославоу, глаголюще: ты, княже, чюждея земля ишиши и блюдаши, своєя сѧ охакивъ.**]

Охтїти (С.) нарїкати, klagen (confer cum охати).

Оцек (Ж.) ось-як, мабуть (= має бути); wahrscheinlich.

Очєпа (Д.) **Чіпе** (Д.) ловлять плоть „очєпоу“ коли прибити має до берега.

Очутити ся (Зар.) **Очути ся** (О.) очуняти wieder zu sich kommen.

Ощени́ти ся (Печеніжин) Junge bekommen, werfen (von Hunden und Wölfen.)

Ощипок (Сян.) віссяник; плячок з віссяної муки Haferbrod.

Павун (Ж.) раво (самець) (старосл. павунъ). „Павунами“ зовуть теж павлині пера, що затикають * за „кресаню“. Коло Бродів звуть ті пера „павичами“. (п. sing. павич) Співають: Коб я мала такі вочи як у того павича, Тоб я собі виморгала в swei пані панича.

Па-з-діре (к. Льв. др scindere) Acheln. Киньте паздіре на вогонь werfet die Acheln ins Feuer. **Паздерити** (к. Льв. др.) паздіре здирати терлицям из лёну або конопель; бити, щоб аж паздіре летіло. Як стану те паздерити = як стану тя бити.

Пазинати (Ж.) lauern. **Пазити** (Кол.) = пильнувати, стеречи. — Ти собі пазь діти, а я піду. Du, gib Acht auf die Kinder — und ich werde gehen. [пазити attendere; — сл. cavere — словенск. paziti.]

Пазмільки * (Зак.) eine Pflanzenart.

Паленя (Л.) мала паленичка, паланичка.

Палёвисько (к. Льв.) палёвище, паливо. Brennmaterial.

Палига (Стебник; вираз гірни́цький) стріп, повала, криша в ходорі копальнянім.

Палюхи палят на Андрія (Кал.). Вимикують мички з ключа, а поприравши их пр. до стіни запаляють. Тії мички палимі зовуть ся „палюхи“. Коли горючи падуть на себе, то закоханці — міркують — поберуться; колиж палюхи в противні сторони попадають догориваючи, так не бути закоханим у парі.

Пальковати (Самб.) значити паликами (пальками); **Відпальковати** зазначити вбитими у землю паликами. **Запальковати** паликами означити.

Палчак (Зак. виговорюють „палцак“) або **Штомбур** (Зак. стовбур, cf. стовб, ста́лєць) Stängel.

Памолодок (Терн. Жовк. Самб. plur. памолодки) junger Trieb, Ausschlag (d. Pflanzen).

Паморока (С.) помрака, Nebel. Паморока упала, потом пробере ся der Nebel ist gefallen — nach einiger Zeit wird es heiter sein.

Памету́щий (к. Льв.) властиво добре памятающий; відтак в пасивнім значіню: мои гріхи памету́щі и непамету́щі = гріхи, котрих памятаю и непамятаю.

Панькати ся (Самб.) коло когось = коло когось ходити як коло пана.

Панаджин (коло Мик.) ґрунтова спадщина, Nachlass eines Grundstückes.

Пакати (к. Льв. Кал.) **Пихкати** (к. Льв.) schmauchen. Пакае люльку er schmaucht seine Pfeife. [чеськ. tabak bafati, kouřiti].

Паношити ся (Самб. Стр.) stolz, hoffärtig werden; den grossen Herrn spielen. Спаношив ся.

Пантлика (Сян. Стр.) тясма [зр. мад. pantlika Band; стсл. пѣтати nectere; польск. petlika].

Пара́ (Ж.) verkürzt statt Параско!

Паренити або **покладати** (Самб.) поле = першій раз орати, щоб земля спухніла (спухковати́ла) **Паренина** **парениця** так зборане поле.

Паркотати (к. Льв.) plappern, plaudern. Стара баба все паркоче.

Паркотливий (к. Льв.) plauderhaft. **Паркотливець** Plaudermaul.

Парник (Ксс.) парун, ударене, стусан, туз. Schlag, Stoss.

Паровина (к. Др.) **Патериця** (к. Др. Укр.) кий, Stock. **Палюга**,

Палига (к. Льв.) grosser Stock.

Партиця (Л.) стяжка. — **Парть** (Бук.) доля. Schicksal, Loos. (cf. lat. pars).

Пасина (Л.) плохий пояс.

Пасіка (Самб.) umgehauene und ausgerodete in bebautes Land umgewandelte Waldtheile.

Пасмистий, Пасемистий (Зак.) gebändert.

Пастая (Д.) *Lunaria rediviva* L. Spitzfrüchtige Mondviole. Кресані затикають „пастаєв“. Коли вже струче (siliqua) зав'яже ся, лущинки відлуплюють а лишають лише середу півку срібисто вилискууючу и встромляють бадило из такими півками за кресаню. Подібно украшають в Альпах капелюхи **Нечуйвітром білолучем** (*Gnaphalium leontopodium* Willd. Edelweiss), рослиною, котрої я не стрітив доі в наших Карпатах. —

Пастир або пастух (Ж.) Hirt.

Пасть, Пастна (Самб.) Falle (в. падати; пад-ть.)

Пáхторити (Кал.) schnüffeln, schnuppern (cf. пахати, пахучий).

Пес пáхторит. Жид по ярмарку пáхторит, когоби ошукати.

Пацкуда, Пацкудище, Пацкунний (Л.) паскуда, паскудище; паскудний Unflath; unfähiger Mensch; hässlich, scheusslich.

Пацетник (к. Льв.) Gebärmutter (beim Schweine).

Пашенка (Стр. пасчинка) малий цебрик, в котрім розчиняют тісто.

Пекельник (Кол.) Teufel; teuflischer Kerl, Teufelskerl. **Пекельниця** g. fem. Teufelsweib.

Пеня (Л. Укр.) біда, халепа, невзгода.

Перга (Гал. Укр. зр. польск. pierzga, санскр. paraga) Stopfwachs.

Перевертаник (Ж.) корж з буришки, кукурузяної муки и бриндзі ein Kuchen aus Kartoffeln, Maismehl und Brinse.

Перєвиця (Мик.) удка, Angel.

Перезимча (Л.) зимоване теля.

Перекабатити (Чортк.) перевернути, перекинути. Перекабати в го=переробив на своє. **Перекабатити ся** = кабата пійти, umschlagen purzeln.

Перекицнути (к. Льв. перекитьнути (ся) sich umwerfen, purzeln. Перекицати ся = перекичати ся.

Перекип (рл. перекопи) Graben.

Перекоси (С.) скошене сіно. Сіно в перекосах.

Перелітовати (Крс.) літо перебути.

Перемітка (Л. мет іасере) маленька кладочка, що перемітає ся через потік або грузаве місце; покинута на таким місци **вернина** (rad. wr infigere cf. колъ в'євр'кти между р'жками); — пень дерева колють у подовж на 5—6 або більше **вернин**.)

Перемітовати (Д. in der Bedeutung wechseln z. B. Буває, ласице на зиму перемітує **барву** (Д.) Zur Winterszeit wechselt das Wiesel zuweilen seine Farbe.

Перемулина (Самб.) Lache, Tümpel.

Переняти ся (Зак.) aufhören. Дощ переняв ся der Regen hörte auf.
Переопалати (Угр.) ишоно́, крупи переопалати = з'юпалати; в перенос. значіно: Добре го переопалав = вибив.

Перелічки (Самб.) маленькі пасочки; дають священникам по освященю паски.

Переруб (Самб.) **Переруба** (Л.) засік, ein Fach in der Scheune.

Перестрітати (к. Др.) перейти дорогу. Перестрітали го дівки = перейшли ему дорогу. **Зострітати** (Л.) begegnen.

Перило (Самб.) Querwand, перестінка pol. przepierzenie.

Перистий (С.) gestreift. Перистий віл = боцистий (С.)

Перія (Зар. С.) Gasse; Häuserreihe (зрів. польск. pierzeja, pierzaja)

Перістоший (Крс.) mit dichten Federn am Halse bedeckt; am Halse gestreift.

Періщити (Терн. Самб. Укр.) бити так, що-б тіло перістим стало. Дощ періщит = паде рісно, б'є сильно.

Перси (Зар. plur. tant.) und **Пєрса** — Груді (plur. tant.) und **Грудь** (sing. im Plural z. В. жіночі груди = Brüste) Brust.

Перть (Стр.) **Пирть** (С.) стежка, кудюю вівці женуть.

Перхати (Д. unruhig springen. Gотур перхає der Auerhahn springt ungeduldig hin und her (beim Balzen).—**Перхати** auch = пирхати, прихати schnauben.

Пєсливий (Ж.) pol. pieszczotliwy, zärtlich, liebkosend.

Пєсюга (Ж.) **Псюк** (Чортк.) Hund (verächtlich).

Пєтєк (Мик.) довгий сїрак.

Пилувати (Ксс.) **Пилувати ся** (Ж.) sich beeilen. Пилуй! schnell! beeile dich. Пилує ся er beeilt sich.

Пинити (Оп. Самб.) перешкаджати. Слота пинит — не мож робити коло сїна.

Пинєти (Кал.) verzögern, säumen. Не пинєй säume nicht. **Запинив** = забавив ся. Робота иде **пинєво** = робота иде помалу.

Пипак (Л.) Hautauswuchs, Schwieler (cf. ukr. пиптики = Fleischlarpen am Kopfe des Hahnes, Puters u. a.)

Пира (Яворів) **Пирга** (Ксс.) Hund (verächtlich).

Пирхнути (С.) **Пурхнути** (Укр. cf. порхати, перхати) фурнути, фуркнути, злєтїти. Пирхли або пирхнули голуби die Tauben sind weggeflogen.

Писана трава (Ж.) Bandgras (in Gärten häufig gezogene, durch weissgestreifte Blätter ausgezeichnete Spielart des Glanzgrases Phalaris arundinacea L.)

Питомєнний Корш. Л.) **Питимий** (Укр.) leiblich. Питимє золото. Gediegenes Gold.

Пішки (Крс.) Blutfedern, Federn ganz junger Vögel.

Пишний (Ж.) stattlich; schön; würdig. Братіку мій пишний (als Anrede) mein edler Bruder. Панночко пишна та гідна Schoenes, edles Fräulein. Пишна байка eine interessante Fabel; кучерява байка eine obscene Fabel.

Піганистий (Крс.) bunt, scheckig, getüpfelt.

Підбитєк (Ж.) сердак білим баранком обшитий.

Підбїй (С.) те, чим підбиває ся, підшивка, Unterfutter.

*(С)рајзгоука - ми
мигъ кизимъ?*

Підвести (Зак.) zur aufrechten Stellung verhelfen. Підвів дитину наймитокъ der Knecht richtete das Kind auf.

Підгас (Кес.) сіль, що вибирають из панви, коли вже погасять огонь. **Гаска** (Стеб.) довбня до розбиваня сціпенілої соли виваруваної в панвах (**чирунах**.)

Підклад (Ж.) або **Серетінник** (Ж.) серетінний коц, котрий підкладають під „тарницю“ сідлаючи коня. [Несторова лѣтопись. — Святославъ Игоревичъ. — **Ходя возъ по сѣкѣ не возаше, ни котла, ни мѣсь варя, нѣ по тѣнькоу изрѣзавъ кониноу ли, звѣриноу ли, или говядиноу на оуглихъ испекъ падаше, ни шатѣра имаше, нѣ по дѣтка дѣ постлавъ и седло вѣ главахъ:** такожде и прочии коні его вѣси вѣхоу.]

Підклоцкати волосе (Укр.) підтяти на переді, чівку притяти так, щоб лиш короткі клоки волося лишили ся.

Підкладки, Підстілки, Застілки (С.) підшви під ходаки.

Підколінниці (Д.) eine Art wollener Hosen, welche die Huzulinen im Winter tragen.

Підлішки (Угр.) оріхи з ліщини опавші, вже покільчені.

Піднебене (Стр.) повала в печи.

Підникнути (Зар.) grösser werden, aufwachsen. Ледви що підникло.

Підойма * (Ж.) **Підорва** * (Ж.) Pflanzenarten.

Підсідки (Терн. Кол.) пр. на підсідки ити на заяця.

Підстолини (Л.) скриня разом из ногами, котра находить ся під віком селяньского стола.

Підступити (У.) erhöhen. Підступити ціпу.

Підсуканець (Угр.) чир кукурузяний на молоці варений. Сипле ся у молоко водою розведене кукурузяної муки и колотит або „сукає“ колотівкою. — **Підхватити ся** (Л.) скоро підняти ся.

Пізьма, Пізма (Кол.) пакість, прикрість; злість, дійма. Leid; Unrecht, Gehässigkeit. Зробити в пізму = зробити на злість, щоб ушкодити. (Vielleicht von der radix **им** (**яти, имати**) по - сь - им-а; uebrigens vergleiche altsl. **пизма** odium serb. пизма; griech. **πεῖσμα**.)

Пілка (Самб.) Vortuch; auch ein kleineres Netz, womit Fische gefangen werden.

Пілский (Ж.) arvensis. Миш пілка Feldmaus. [**польскъ** == πεδινός, campester.]

Піля (Л.) коло [зр. Укр. бия, стел. **подлѣ**, secundum, ad; pol. podle].

Пінка (Кал.) Oberes, сметанка.

Пісникати (Л.) раз на день їсти пісну страву.

Піхурка (Самб.) **Пішка** (Л.) **Пішак** (угорско руск.) стежка піша, Fusssteg.

Плавачка (Ж.) промишлюване сплавами.

Плавине (Д.) collect. дерева, що повинь нанесе. Treibholz; das durch angeschwollene Wildbäche oder Flüsse an die Ufer herausgeworfene Holz.

Плавця піти (Л.) поплисти. **Пронурити ся** (Л.) нурця дати, нурця піти.

Плай (Кол.) Steg (in den Gebirgen.) **Плай** (Угр.) Reihe, Schichte. Снопи зносили у два плаї — а з плаю у полукіпок.

Планітовати (Л.) удавати ся; помагати. Лік планітний (Л.) лік помічний.

Пластовик (Зак.) пластовець; сніг, що лішиє великими пластами. Schnee, der in grossen Flocken niederfällt.

Пластиве (Кол.) collect. eigentl. Schichten, dann geschichtete Aeste (namentl. Fichtenäste) die man zum Ebnen der Waldwege braucht.

Пластун (Д.) Schnee, der in grösseren Flocken (більшими пластами) fällt. Пластун иде.

Платати (Л.) латати. **Платка** = латка. Горнець полатати = направити.

Платва (Ж.) велике дерево, що спавлюють. **Плоть** має звичайно 20—24 платов — **Дараба** же звичайно 60 кроков.

Платина (Самб.) платок, хустинка.

Пляха (Кал.) grosses, breites Holzscheid; Block; Flötz. **Дрива** плашковаті (к. Льв.) Brennholz in breiten Scheiten.

Плєндри (Зар.) або **Штандари** (Зар.) Querbalken (in der Hütte.)

Плєнице (Д.) ein dicker, in die Hälfte gespaltener Baumstamm. Плєниця уживають до ставляня хат [psl. плєница = *πλέκωμος* cincinnus].

Плєсно (Д.) Plattfuss, metatarsus.

Плєсти ся пр. коло рота ми ся плєте (Ксс.) ich hab' es auf der Zunge (und doch kommt es mir nicht in den Sinn.)

Плєцанка (С.) сорочка, що не збираєся на обшивці.

Плєщук (Кал.) рід игри великоїної. Один парубок кладе ся и накривають его голову сіраком. Другі же из товариства бють его особливим до того праником; парубок встає и угадає, хто го „удрав;“ если не вгадає, кладе ся знов и опять его „дуть“ — если же угадає, то на его місце, кладе ся тот, котрого имя відгадав, и т. д.

Плєтє (Ж.) collect. Steinplatten, namentl. die am Flussufer sich befindlichen. Кубраки бувають під плєтем — die Hülsenwürmer kommen unter Steinplatten (im Wasser) vor.

Плєва (Ж.) ein sehr starker Regen, Fluthregen. Плєва бьет. [плєути = *fluere*; плєу-а = плова].

Плєсінь (Л.) Fläche, площа, площавина.

Плєтєрь (Д.) що плєть (Flösse) збиває, Flösser. — **Клюками** и **ужєвками** плєтєри зверчуют дерево.

Плєхий (Крс.) schlecht. Плєхà земле ein schlechter Boden. **Плєхший** = гірший.

Плєщики (С.) „не закручувані сніпки в долину колосом пошиті“.

Плєсати (Ж.) hüpfen; tanzen; sich hin und her bewegen. зрив. Укр. плясати, польск. *plasać*. Плєшет білогруд на воді die Seeschwalbe wiegt sich hin und her auf der Oberfläche des Wassers.

Побирати пр. **Сум нас побирав** (Зар.) Trauer ergriff unser Herz.

Побій (Ж. побивати, по-би-ть, побой) Dach (der Huzulenhäuser.)

По більший чєсти (С.) grösstentheils.

Поболєвати (к. Льв.) schmerzen. Палець поболєє ме der Finger schmerzt mich von Zeit zu Zeit.

Побочини (Зар.) Seitenwände, Seitenleisten.

Повєресло, **Повєресилє** (Матк.) Strohseil, Strohwisch.

Повіковати (Л.) довго жити.

- Повістувати** (Ж.) розказувати. Повістуй дальше! erzähle weiter.
- Повниця, Повничка** (Оп.) склянка, скляночка, Glas, Gläschen.
- Повнице** (С.) збанятко.
- Погар, Пугар** (Д.) Glas. Погар води.
- Погди** (Л.) погоди, пожди, чекай, (год vgl. жьд.)
- Поглодати** (Л.) погризти. Глодати = гризти, Пес поглюдав кість.
- Поголубіти** (Кес) blau werden. Etwas anderes **поголубити** = unarmen, lieblosen (gleichsam wie Tauben (голуби) lieben).
- Погостити когось** (Кал.) Jemandem aufwarten.
- Погрєбарь** (Дел.) **Грєбарь** (С) **Копанник** (С.) Todtengräber той, що грїб копає.
- Подавно** (Др.) längst. Давно ишов? Ой подавно. — Не подавно = недавно.
- Подєкуди** (Зак.) hie und da; einigermaßen.
- Подєски** (Ж.) einige.
- Подра, Підра** (Самб.) Stallboden; Neuboden (rad. др дерти).
- Подригувати** (к. Льв. Чортк.) zucken; — hüpfen. — **Дрига** Spottname etwa: der Zuckende, der Hüpfende; der Feige. **Дриги го напали** er zitterte vor Schreck (rad. дръг; дръгати, дръжати tremere.)
- Подуха** (Терн.) задуха erstickende Luft. Задуха auch Asthma.
- Подєчити се** (С.) сподобати ся. **Не-по-дячі** = не до вподоби.
- Подєчний** (Ж.) dankbar; was sich lohnt; nutzbringend. Подєчний сторож, ein nützlicher, treuer Hund.
- Подь гев** (Л.) ходи сюда, ходи к мині, komm her.
- Позадь, Позаде** (Укр.) **Послід** (к. Льв.) польск. poślad, чesk. zadina, zadnina, rozadek, Hintergetreide. Намликував чотири кірці збіже чільного а длетку позаде. — Позадне зб. — послідне; зб. передне, чільне. **Уйма** (Л.) Ueberkehr, Auswurf vom Getreide.
- Позбиткувати** (Мик.) misshandeln, beschädigen. Позбитковав худобу.
- Позивати** (Др.) auffordern, klagen; Kläger позовець (утворене).
- Позирати** (Л.) поглядати, ansehen, schauen.
- Позика** (Ж.) Anleihe.
- Позна** (Корш. scheint mit пізьма zusammzuhängen) Schaden. Глядіт, щоб кінь позни не наробив = Gebt Acht, damit das Pferd keinen Schaden anrichte.
- Покміть** (Ж.) признака, Kennzeichen.
- Покрагати** (С.) покраяти, in Stücke schneiden, ähnlich: **подогити** (С.) = подоити. Подогила корову sie melkte die Kuh ab.
- Покрөвець** (Самб.) Decke.
- Покрупини** (к. Льв.) скрупілий мід.
- Покрупенка** (к. Льв.) мука з під грєчаних круп. З покрупянки роблять „пражуху“.
- Політе** (Укр. Гал.) рік урожайний, літо урожайне.
- Полá** (С. в.) Steiplatte: **Пилє** (С.) collect, Steinplatten, плите.
- Полá** (Ж. Д.) місячниця, місячини, місячне menstruatіo, monatliche Reinigung, Monatsfluss. (зр. грєч. πλύνω, waschen, abspülen, мити, полокати; старосл. плөути = fluere. — Що иншого полъ = sexus].
- Полубка** (Угр.) **Обичáйка** (Стр.) Siebreif, Siebbogen (cf. pol. obieczej).

- Поліванець** (С.) стрілець, мисливець (С.) мисливий, Jäger.
- По-легки** (Л. Др.) leicht; sanft. Тобі ся полегки діє.
- Полівити** (Самб.) leichter machen, helfen. (cf. levis leicht; levare helfen.) Полівило очам = помогло о.
- Поліг** (Д.) пр. сіно на полові = сіно на покосах das Gras liegt abgemäht (rad. лгг). **Злоги** (к. Льв.) час, коли жінка злягає по родинах, Sechswochen, Wochenbett польск. pológ.
- Поліж** пр. траву на поліж косити = косити траву не згрібаючи.
- Політок** (Ж.) Jahresring (bei Bäumen.)
- Половник** (Самб.) Spreufach, Spreukammer, засік де зсипують полову або де кладуть околоті, звичайно коло стодоли.
- Полоник** (Д.) Kochlöffel, вареха (к. Льв.)
- Полонинка** (Д. plur. полонинки) Anthus spinoletta L. (aquaticus Bsch.), Wasserpieper.
- Полонина** (Ж.) зр. сербске планина; руск. полон польск. plon, Ausbeute, Frucht. Гірняк руский, назвав свої розлогі луки гірски, з котрих має бивний **полон** випасаючи на них скот „полонинами“ [полон зр. пльнь, πλήρης plenus, voll, пльнь, пльнити].
- Полонний** (Крс.) locuples, ergiebig.
- Полубічок** (Чорт. Кол.) Halbfass.
- Полузка** (Стр. низка eine Schnur Korallen u dgl.)
- Полянка** (Самб.) offener Weideplatz mitten im Walde.
- Помірок** (Ур.) Parcellen.
- Поміть** (С.) збіже на помети = зжате, ще в снопи не повязане.
- Помнецкати** (Стр. eigentl. помяскати — и вставне як в слові мнесо, мясо), stark zerreiben. Помнецкати бульби.
- Помолодити ся** (Крс.) sich mit feinen, weissen Wölkchen umziehen. Помолодило ся небо. На небі помолодки. [Памолодина = Schmetten, Oberes].
- Помрака** (Зак.) düsteres Wetter, Nebel.
- Понада** (Гал. Укр.) **Принада** Lockung. Принадити anlocken. **Занадити, занутити** (У.) польск. zniećić [vgl. alt ruth. поноудд].
- Понастарчувати** (к. Льв.) = понастачувати (Укр.) zustellen, liefern.
- Понеже** (Стр. рідко уживане) **Поневаж** (Стр. рідко уж.) **Поневач** (угорско руск.) weil doch ponevadž pol. ponieważ; asl. **поніе** quia [по+(н)іе]. **поніеже** quia, quoniam; **поневаже** quia ἐξ ὅτε, e quo. **ва** eine Partikel, welche den Pronominibus und Adverbiis angehängt wird. Zur Verstärkung dient **же** = sanskr. gha, ha, griech. γε. **поне+ва+же**; — in **гентова**: **ген** = он = **инъ** (Pronominalwurzel eigentl. и und нъ), **то** = тъ und endlich die Partikel **ва**. — **За-го-ва** (vielleicht statt за-год-ва), **тут-ки-ва**, **теперь-ки-ва**, **днесь-ки-ва** etc; hieher auch: **кадивай**, **тадивай**. — Jn **по-не-ва-ч** das **ч** = **чк** = **че** = Pronominalwurzel **къ**.
- Пониже** (С. Крч.) понизше. **Повиже** (С. Крч.) повисше. **Виже** висше. **Ниже** низше.
- Поніячити ся** (Бор.) eigentl. neutral werden. Поніячили ся шевці = пійка их робота, die Schuster machen ihre Arbeit nicht so, wie es sich gehört.

Понукнути (к. Льв.) понуку дати, принуку дати, принукунути, aneifern. — Чорт тебе до того понук der Teufel hat dich dazu angeeifert.

Понур (к. Шол. Engerling, Glime, Maikäferlarve. „Він нури в землі по під корінці“. — [vgl. asl. понравъ (поноровъ) čech. ponrava, pondrav pol. pađrow', peđrak, ruth. пандрак; ruth. пернак, перналь (statt понрак, понраль = Larve der Rinderbremse Hypoderma bovis L. auch „Engerling“ genant. Початки до уд. номенклятури V. 25.) radix nr thema понр. Лп пандрак eingeschaltetes д vgl. зріти, здріти, вздріти, здрячка auch мяз-д-ра (мяс-д-ра) ніз-д-ра (ніс-д-ра), wenn man in den beiden letzten Wörtern pa als Suffix ansieht. Sieh Міздра (мяс-др-а als Compositum erklärt S. 36.)

По-пере-роз-колювати (Самб.) in dünne Spleissen auseinander spalten. Поперерозколював грубі поліна. Zu bemerken die drei Praepositionen in dem Compositum. Sieh: С-по-під-різовати.

Поплави (Зар. sing. поплава) мокляки, що не косять, лишь запу-скають на них товар пасти.

Поплітати горшки (Угр.) дротовати горшки. **Поллітайно** (Угр.) Горшкодрай (Угр. verächtlich) Drathbinder.

Попозирати (Л.) von Zeit zu Zeit blicken.

Попретно (к. Льв.) rein.

Поразити (Ж.) einen Streich versetzen; verletzen; verwunden; beissen. Софія поразила худобу die Kreuzotter biss das Vieh. Софія ражеєт (ражєти, ражати frequentat.) die Kreuzotter pflegt zu beissen.

Порєпаній (Манасв) **Поріпаній** (С.) geborsten, rissig, ritzig. (Укр. репати = bersten, reissen.) Порєпанє тіло стоноги. Поріпані або посідані руки (з відги репа, репуля, ропа, коропа Kröte, бо мас мов поріпану шкіру.)

Порожник (Самб.) місце коло дверей, де звичайно кладуть мітлу. — Покій стоїт порожняком = das Zimmer steht leer d. h. es wohnt niemand darin.

Порозтікати ся (Самб.) порозходити ся, порозбігати ся. (тєк currere; sanskr. tik ire). Розтекла ся челядь = розійшла ся.

Порохнавий (Зар.) поморхлий morsch, vermodert.

Порошники (Д.) **Порошніці** (Ж.) ріг на порох, звичайно (але не доконче) з оленього рогу роблені Pulverhorn. Порошники також деревляні и из звичайного рога зладжені).

Порплі, Порилиці (Зак.) Kopfschuppen.

Порський (Ж.) **Порхкий** (Ж.) scheu, flüchtig, leicht erschreckend und zurückprallend. Порський кінь.

Порснути (Ж.) prallen, abprallen, fallen. Порє з конє er fiel vom Pferde herab. [зрів. приснути, прис(к)нути, порє(к)нути]

Портєніці (Кол.) білі, полотняні штани.

Порубок (Кол.) громадський податок на загальні потреби, на платню писаря, учителя, варту и пр.

Порхавка (Ж. Яворів) Bufo, Kröte v. порхати = fliehen; scheu werden; hüpfen.

Порєдити (к. Льв.) Ordnung machen; verwalten; herrschen. Ту чєлїдь порєдит hier herrscht das Hausgesinde.

Посиджіне (Ж.) Відєвічуване (С.) чуване при помершім.

Послабати (Ж.) schwach werden; die Festigkeit verlieren; locker werden. Дно у бербениці послабає.

Послі того (Ж.) darauf.

Поспонувати або **Пуспунувати** (Угр.) ганьбити. Випоспонував го er hat ihn ausgemacht (зр. лат. postponere nachsetzen, geringer achten.,

Постоли (Кол.) eine eigene Art lederner Beschuhung in sehr primitiver Form. Ein entsprechend grosses Stück Leder wird um den mit wollenen Fetzen umwickelten Fuss gelegt und mit Schnüren (so gen. **волоки**) fest geschnallt.

Постріш (Л.) 8—10 хат належать до одної „постріши“ и разом наймають пастуха до худоби.

Посудок (Ур.) Gefäss plur. посудки.

Потарашити (Угр.) потащити wegtragen.

Потати (Мик.) потонути untersinken. Потав в воді. Потала в Черемши.

Потахнути (Кал.) untersinken. Потав в воді.

Потемрява (Л.) помрака düsteres Wetter; dichter Nebel.

Потирча, **Потирчук** (Чортк.) Дитина, що вмер, нехрещена. Девятого дня послі смерти летить — по вірованю люда — душа дитини; а за нею чорт жене ся. Се потерча кричить: хресту! хресту! Треба тогді що не будь перехрестити и кинути; коли дитина перехрещену річ зламає, то вже її не возьме дідько.

Потропити (Л.) подоптати, treten. Худоба потропила збіжжя. (cf. holland. trappen = treten).

Потич (Л.) Hühnerzwinger, Hühnerkäfig (cf. тика Stange.)

Потрушки (Ж.) Eingeweide, Gedärme.

Потуга (Укр.) Macht, Heeresmacht. [vielleicht wäre das altruth. **потоука** hieher zu ziehen cf. psl. **потага** pondus; pol. **potęga** Macht.]

Тугий (Чортк.) tüchtig, stark; pol. **tegi**. **Потужний** (Укр.) mächtig.

Поте (Л.) потетко kleinerer Vogel.

По-часті (Зак.) По-часту́ (Зак.) oftmals, oft.

Почеревниця (Крс.) кровава бігунка, rothe Ruhr.

Почки (Ж.) Gedärme, Eingeweide.

Поцукроватіти (Бор.) Zucker ausscheiden. Поцукроватів мід.

Пошість (Л.) Krankheit, Epidemie (кор. **шъд** по-шъд-ть = що ходить по людях = *επιδημία*. Упала пошість на село.

Похабитися чогось (Сян. Самб.) лишити, полишати, lassen, vernachlässigen. [Літопись Нестора Святослав Игоревич. **И послаша Кыяне къ Святославоу, глаголюще: ты княже, чюждеи земля ициши и блюдеши, своєюи ся охабивъ.**]

Похрестник (рл. похрестники к. Льв.) **Хрищеник** (Укр.) Taufkind, Täufling russ. крестникъ čech. křtěnec, pokřtěnec.

Похробостіти (Крс.) ein eigenthümliches Geräusch verursachen, so wenn man z. B. über dürre, am Boden liegende Zweige geht, knarren. subst. **Хробот**.

Правити ся (Ж.) eigentl. sich verbessern, ein gutes Aussehen bekommen, kräftig werden. Дают того зіле худобі, щоб ся правила.

Право (Ж.) richtig. **Право казавес** (Ж.) recte dixisti.

Правотити ся (Л.) den Rechtsweg suchen, processiren. Пішов правотити ся = пішов на право, доходити права.

Прайник (Л.) праник, Waschbläuel.

Прало (С.) місце, де перуть. Пішла на прало = прати пішла.

Праскати (Л.) krachen, knallen, platzen. Скина праскає. (Л.) das Scheit knistert (während des Brennens. **Праск** (Л.) Krachen, Knall. Праскі збирало в лісі = греміло сильно и гучало (під час бурі.)

Преця (Л.) предея, прецінь, предеі doch.

Прибагнути (Стр. Самб.) придумати, забагнути. **Прибажний** adj.

Прибій * (Мик.) eine Pflanzenart.

Прибілий (Криворівня) weisslich; subalbus при entspricht hier dem latein. sub, dem altsl. сж (сжж'кль) eben so in прижовтий, призелений, призеленковатий etc.

Приворотень (Д.) Rainfarn, Tanacetum vulgare. L.

Пригальмовати (Ксс.) **Запутати** (угорско-руск.) пр. колесо ein Rad bremsen.

Пригаток (Сян.) мала гать при березі; ein kleiner Damm.

Придурковатий (Стр.) трохи дурноватий, придурний gappelköpfig.

Прикутати (Ж.) придбати, придбати erwerben.

Прилад до пряденя ниток (Ж.) У сего приладу такі части а) кужівка простопадно уткнений патик. На ній є б) куделя присилена до кужівки с) кужівником (кужівник = шнурок, шкурлат.) З куделі сукає ся нитка. Нитка (d) простень) навинуті на е) веретені. **Простень** в інших сторонах: **прішень, прішник, прострінь, починок**. Декуда кужівку долом вижолобану натикають на кілок вбитий в дошку, котру зовуть „прєслицею“.

Прилогом (Ж. кор. лег) adv. bücklings z. B. прилогом напив ся води er bückte sich nieder und trank das Wasser. (cf. лягма)

Прилуда (Стр.) загін наконечний, узонький.

Примір (Ж.) Exempel, Beispiel; на **примір** (Ж.) = на приклад zum Beispiel.

Примітка (Сп.) намітка.

Примудькати ся (Кол.) eigtl. den Hoden berühren. Примудькала ся до него — тай привела конеле.

Примховатий (Самб.) launenhaft.

Принавіть (Сян.) ja sogar, пренавіть (vgl. pol. przenigdy, przele-dwie; pre bezeichnet eine Steigerung des Begriffes des zweiten Gliedes s. Miklosich Stammbildungslehre s. 363. — Statt pre auch pro in раз-просучий сину statt поз-пре-сучий du Hundssohn, Balg! — Die Partikel при bezeichnet gewöhnlich eine Deminution des zweiten Gliedes z. B. притрудний, придурний, приглухий; прибілий; manchmal aber bezeichnet sie eine Steigerung z. B. прикрасний = прекрасный; смак = Geschmack; присмак Leckerbissen; принавіть etc.

Приобріти (Крч.) приобрести, придбати, erwerben.

Прионадити (Л.) **Зьонадити** (Л.) herbei locken.

Припін (Стр.) Vand. Ніж посять на припоні. — Коні, воли на припоні (припинають до воза, плота, стовба и пр.)

Присідати (Ж.) и пр. струпи присідають es zeigen sich Grindbildungen.

- Присінок** (С.) **Прибік** (С.) прибудоване, що прибудоване до хати, затиле.
- Приск** (Гал. Укр.) glühende Kohlen, glühende Asche. Як вже вигорить в печі **приск** закидують попелом, „загрібають жар“. Як потреба ошієля розгрібає попіл и розгнічує з приску вогонь. **Прискати** spritzen; sprengen. Водою прискати; — sprühen, werfen. Як Максимова хата горіла, то так прискало гискрами на нашу стодолу. **Слово о пльькоу Игоревѣ. Игорь - Тоуре Всеволоде! стоиши на борони, прьщещи на вон стрѣлами.**
- Присмагати** (Ж.) ein wenig pregeln. Присмагає огонь.
- Приспанка** (Н. С.) Weischläferin.
- Пристановити се** (С.) einen Hort finden; ein Fach wählen. Пристановив се до гандлю.
- Пристановище** (Зар.) Hort, Zufluchtsort. Коби дати дітем яке пристановище.
- Притаїти ся** (Зак.) lauern, auflauern. Притаїв ся пец.
- Притакувати, Притакнути** (У) присієти. Не ма де притакнути на лавці.
- Притрут** (Мик.) Bärenraupe.
- Притьмом** (Стр. Укр.) mit Gewalt (**тьм** fatigari.)
- Приходить ся** (Крс.) vorkommen; sich ereignen sich zutreffen. Приходилось мені не раз стрієти вовка. Es traf sich zu, dass ich oft Wölfe geschossen.
- Прієть** (Крс. gen. протї) Глубїнь (С.) Tiefe; sehr tiefe Stelle im stehenden od. fliessenden Wasser.
- Пробивач** (Ж.) желіє до пробиваня підков. Ein eisernes Werkzeug, womit man Löcher im Hufeisen macht.
- Пробїй** (Д.) великий водонад Прута коло Дори. — **Капливец** менший шипїт на дорозі від Дори до Микуличина за **Пробоєм**.
- Провал** (Кол. Стр.) Abgrund в Укр. провалле.
- Провередити** (к. Др.) протромити, просадити, пробити, durchstechen, durchschlagen, [**врѣдити** laedere.]
- Прогайнувати** (Самб.) промарнувати (С.) vergeuden. Прогайнував цієлий тиждень.
- Проглуб** (Стр.) grössere Tiefe.
- Прогін** (Л.) місце, куда проганяють худобу. **Вигін** (Укр.) пасовиско, на котре вигоняють худобу.
- Прозріє** (Оп.) = прозрѣніє visus recuperatio.
- Проити** (Стр.) dünsten. Варити в горшку накритім покрішкою так, щоб „дух“ не виходив (зр. мазурек. uparlic, parlic.)
- Прокидати ся** (Заріє к. Кол.) Modificationen erleiden, wechseln z. B. бесієда прокидає ся.
- Промїнь рієи** (Стр.) Flussarm.
- Пролуб** (Л.) проруб, полонка Eiswuhne [пролуб statt проруб. Dissimilation vgl. lat. singularis, ocularis, solaris aber pluralis, regalis, pectoralis; germ. Knoblauch (st. chlobilouch) Knäuel (st. Kleuel) etc. auch ruth. мересниця od. мерінка (Bitterfisch, Pfrille) statt непієтниця, непієтоцька, нерінка. In мересниця, мерест (Pfrille непієт) Vocal - Assimilation, merkwürdige Angleichung, indem der Vocal der ersten Silbe (e) auf den der nachfolgenden (i) ueber den trennenden Consonanten hinweg wirkt.

Просатар (Сян.) той, що проспять на празник.
Прасник (Простник Ж.) gerader, aufrecht stehender Stängel; Stängel überhaupt. У дівенни (Verbascum) довгий просник.

Просонє (Л.) Schlaf, Traum; tiefer Schlaf.

Прости бі! Бо да прости! (Корш. Кол.) спасiо! Gott vergelt' es!

Простій (Стр.) добродушний, благий, gutmüthig.

Просуш (Крс. g. fem.) Dürre; Verdorrtes. Просуш в лісі verdorrter Waldtheil.

Протіс (Л. gen. протеса) грубе дерево обтесане, котрого уживають до ставлення хат.

Профатна дорога (Стр. прохватна а не приватна!) Weg über Berg und Thal. Йшов профатнов дорогов — світ за очи! er gieng über Berg und Thal, wohin ihn die Augen führten.

Профачка (Криворівня, прохватити) eine starke Commotion; fatigatio.

Прохажна (Самб.) прохід, pol. przechadzka, Spaziergang.

Прохалавкнути (Кал.) begierig verschlucken, verschlingen. Пес прохалавкнув печеню.

Прочерть (Дел.) прогалина, стрелиця lichte Waldstelle.

Прочолок (Оп. у хати) Gipfel. Vordertheil.

Прочухрати (Кал.) вибити, протріпати.

Пренистий (Корш.) gestreift. Прениста худоба.

Пресло (Д.) = еутки (Самб.) у вориня; відступ від одного кола до другого. Der Abstand bei der aus jungen 3—5" im Durchmesser habenden Fichten oder auch anderen Baumstämmen von gleicher Dicke zusammengesetzten Einfriedigung (ворине rad. вр. вр'їти, concludere pol. zwierać) von einem Pflock zum anderen; Zaunfach. — **Перебоина** (Д. rad. вн перебивати) як довгі ворини, дають для укріплення еще в середині кіл, так звану „перебоину“. Wenn die zur Umzäunung verwendeten Stämme (gew. junge Fichtenst.) beträchtlich lang sind, wird mitten im Zaunfache noch ein Pflock (перебоина) in die Erde hineingerannt, an welchem nun die Zauntheile stärker befestigt werden.

Псовати (Ж.) ганьбити, maledicere, schmähen, schimpfen. Псовав = зганьбив.

Пстинькати (к. Льв.) **Финкати** (С.) von Zeit zu Zeit schluchzen od. weinen, wie es unartige Kinder zu thun pflegen. Чого пстинькаеш шмарката?

Псечити (Ж.) **Собачити** (Самб.) поневірати як пса; лаяти як пса.

Пудно (Ж.) страшно, жасно, schrecklich.

Пудживно. Бичівно. Пужално. Пужак. Пуга. Бич (Др.С.) Peitschenstiel.

Пуговиця, Пуговичька (Кол.) Metallknopf. Пуговицями набиває Гуцул ремінь (пояс), загалом любить ними строити ся; инколи влітають их дівки в коси — а навіть пселиво до дівчини говорять: моя ти пуговичько! (старосл. пжгвица globulus.)

Пук * (Ж.) eine Pflanzenart. Діти ідет сире било; оно солодке.

Пукішка (Кал.) kleiner, dicker Mensch; Knirps pol. kordupel.

Пустий (Ж.) unnütz. Пустє зіде ein Kraut, das keinen Nutzen bringt. Пустє! eine Kleinigkeit, Bagatelle! dummes Zeug! Пустє робіриш du drischst leeres Stroh zusammen, schwätztst dummes Zeug zusammen.

Пусто (Явор.) frustra, vergebens. Пусто затрудили ся паночьку: такі балти — кіньми не переїде! Umsonst hat sich der Herr bemüht: hier sind solche Lachen, dass man mit den Pferden nicht fahren kann.

Пустопаш (к. Др.) Худоба пішла пустопаш das Vieh gieng zu weiden, wo es eben wollte. **Пустопашна худоба** (С.) „що се не упрігає, ино пасе.“

Путня (Самб.) ein grosses, gew. hölzernes Gefäss. Напій з путні конє.

Путера (Євірник коло Микуличина) = путино, ein grosses hölzernes Gefäss, in welchem Käse (будзи и бриндзя) bereitet wird. — В путері загляджують молоко, відтак бьють „збителов“ [збителá (Євірник) = баталей (Ж.)], будз виберають в цідило, виціджують сирватку (жентицю). Жентицю звать коло Мик. „неваркою.“ — Вурду мішають приладом званим „мішка“ — До варєня страви над „ватров“ мають осібний прилад, у котрого слідуєчі части: 1) **вертлюг**, стовб прямиий; 2) **берфела** в горі поземо до вертлюга укріплений друк = берфело (Ж.) на котрім знов є 3) **ключ** до завішаня кітла з молоком або варимою стравою. Під кітлом горить „ватра.“ — Вурду збирають діравою лижкою „решітков“. — **Дєф** = полоник до молока, має $\frac{1}{2}$ або $\frac{1}{4}$ відра.

Путино (Ж.) Судина, в котрій роблять будзи и бриндзяю. У путині „молоко гледжит ся, бьет ся баталєем“. —

Путати ся (Д) umherschlendern, hin und her ziehen, sich herumtreiben. Путають ся вовки die Wölfe treiben sich herum.

Путє (Терн. gen. neutr.) Weg, Ausgang. Не ма тому ні кінце ні путє es ist ohne Zweck und Ziel.

Путь (к. Др. Л. gen. fem.) дорога, путь (Укр. gen. masc.) В божу путь, в щасливу дорогу!

Пушкарь (Ж.) Війт має ніби сторожників або полицєів, так званих „пушкарей“. Они ходєт з пушкою (крїсом.)

Пухлєнина (Д.) **Пухлєчка** (Небилів) Geschwulst.

Пчілник (Самб.) пасіка (зр. Укр. бжоляник.)

Пчолінєц (Стр.) стєбник, Bienenkeller.

Пшєничиско (Зак.) Weizenstoppelfeld.

Пшєницї (Крс. plur.) mit Weizen angebaute Felder, Weizensaaten.

Раз (Шоломия) Fall. В такім разу in solchem Falle.

Раматє (Ж.) **Рямє** (Укр.) **Румандє** (С.) Fetzen, Lappen, Lumpen. З раматя зроби яку мийку Mach aus Fetzen einen Wisch.

Рамінник (У. ремінник) пояс ремінний, котрим швєць підвязує фартух.

Рапавий (Ж.) ропавий, коронавий, карапавий rauh.

Рапєнка (Мик.) ein reissender Bach; Wildbach.

Рапутє (Зак.) Gerumpel, alte Sachen зрив. польск. rupiesie. Літопись Нєстора. Владимир В. Святославич. ...**такò ходихомъ въ Болгары, съмотрихомъ, како сѧ покланяють въ храмъ, рекъше въ ропати, стоѧще безъ пояса. — ропать** = delubrum.

Рафка (Ж.) судина кругла, точєна з євора (явора) або бука на масло, сир, будз. cf. germ. Reif. —

Рачьковати (Самб. гори) рачки лізти, auf Händen und Füßen kriechen.

Рачок (Ж.) трибушон, вивертка.

Рацавка (Бєстр.) Kröte. (рацавий = rauh, mit Rissen, geritzt.)

Ржія (Кал.) рудавина, руда. Morast, wo Raseneisenstein (Limonit) sich bildet. [rad. рѣд rubescere, sanskr. rudh (rudhira) griech. ῥοδ(ερυδρῶς) lat. ruf (rufus) roth.] — **Ржий, Иржий** (Терн.) Leindotter.

Реваш, Роваш (Кол.) карбіж, карбівниця; дощиця, на котрій карбами значать рахунок. Ватаг у полонині має з кожним **домарем** (газдою, що дає на літо скот до випасу) рахунок, що до бриндзі, масла, молока, числа овець, кіз и пр. Те все зазначає карбами на дощинці званій „ревашем“. Дощечку сю переколую у подовги и віддає для на-смотру одну половинку газді, другу же собі лишає (угорек. rovás Kerbholz, Kerbstock, Rechnung.)

Ремена (С.) = **Рами** (С.) = **Оболоки** (С.) Fensterrahmen.

Ретити ся (Брод.) **Рітити ся** (Стр.) kämpfen, streiten (psl. ретити contendere.)

Ретезі (С. sing. ретезь) Thürkette; Vorlegeeisen; Kette (зр. стсл. ретжзь catena польск. wżeciądze. **Ретези, Ретезки** (Кол.) мосяжні ланцюшки, які носять Гуцули для окраси, укріплючи их у пояса двома пряжками.

Речи (Л.) sagen. И я реку auch ich sage das (psl. решти dicere.)

Рибарити (Ж.) **Рибачити** (С.) трудитись риболовством sich mit Fischfang beschäftigen.

Рибарь (Ж.) Fischer; — Sterna, Seeschwalbe.

Ризи (Мик.) прилад до спусканя бутюків з погоршених місц в лісі у долину.

Риндзя або **Пірначка** (Ж.) Kalbsmagen.

Рипа (Д.) зарване місце в березі ein steiler, überhängender Ufertheil (зрив. лат. ripa, беріг.)

Рипіжити (Угр.) бити, schlagen. **Вирипіжив** = добре вибив, вигаратав. Дитина рипіжила з пів години = плакала рвучи ся, побивала ся.

Рись (Ж. gen. fem.) Luchs. О ній кажуть, що плодить ся зь вовківъ. „Єк девять неділь месницъ, то з девяти вовківъ одна рись маєт бути; девятий вовк перекинет ся на иншу масть“.

Рист! (Ж.) interj. скік! „Загоненик“ іде на кони и загоняє вівці и кози окликом: **рист до струнки! рист! рист!** [psl. ристати currere.]

Ритю (Ж.) **Ритьми** (С.) в зад, nach Hinten (зрив. старосл. рить podex; **ритми пльзати**. чеськ. řit польск. rzyć, Hintertheil; After; Steiss.) Кінь ритю ударив das Pferd schlug nach Hinten aus.

Рідкозубий (Др.) mit weit von einander abstehenden Zähnen.

Різанка (Кол.) **Локша, Локшина** макаран, Maccaroni.

Різець (С.) прилад до вирізованя (лижок); Schnitzmesser.

Рік (Д. als gen. plur. von рік.) z. B. сім рік sieben Jahre.

Ріпа (Д.) dem. **Ріпка** (Д.) Kartoffel. — In den meisten Gegenden Galiziens wird mit dem Namen ріпа Rübenkohl, weisse Rübe Brassica rapa L. bezeichnet. In Dora nennt man die Kartoffel „ріпа“. Die weisse Rübe wird hier nur sehr selten angebaut und **біла ріпа, білоріпа** benannt, während die Kartoffel (ріпа par excellence der Dora—Bewohner) im Gegensatz zur біла ріпа, der weissen Rübe, manchmal auch „бура ріпа“ genannt wird. Um Krasne (Kaluš) nennt man die weisse Rübe „грязьчка“ oder „грязучка“.

Ріпачине (Зак.) бадилляки ріпаку.

Ріпачниско (Зак.) поле, де ріпак управляно.

Ріпєник (Мик.) корж з ріпи и малаю. Ein Kuchen aus Kartoffeln und Kukurutzmehl (Малай heisst im Zališčiker Kreis Kukurutzbrod (aus reinem od. häufiger mit Weizen - oder Roggenmehl vermischtem Maismehl gebacken); hie und da in der Stanislauer Umgegend z. B. um Dora nennt man „малай“ die Kukurutzpflanze od. das Kukurutzmehl, während Kukurutzbrod (малай der Zališčiker Umgegend) мелайник od. малайник heisst.

Рісити (Кл.) **Рєсити** (С.) in Falten legen. Рішений фартух gefaltetes Vortuch. На Дмитра бють дівки фартух и приговорюют: „прадам те, рісилам те, а ти мене не віддав, бодай жесь ся підрав“. **Рєса** (С.) Falte.

Рішити (Ж.) entscheiden. Так порішили. So haben sie entschieden.

Робітний (к. Др.) arbeitsam.

[psl. р'кшити solvere.

Робочий цвек (У.) забивають у копито перед шитем чобота, потом ушивши чобіт цвек виймають.

Ровінь (Сян. С.) рівнина.

Розболіти ся (Самб.) розхоровати ся, erkranken.

Розбуток (к. Др.) пр. на розбуток, pol. na rozdobedy.

Розв'язок (Стр.) Entscheidung.

Розгорити, Розгарювати (к. Льв.) entbrennen. Розгарює се дерево das Holz fängt Flammen.

Розденати (Ж.) **Розденчити** (С.) витегати дно (з бербеници), den Deckel hervorschieben. **Заденати**, засувати дно den Deckel einschieben; mit dem Deckel versehen.

Роздобити (Л.) роздобути.

Роздоймити (Др.) розняти, розібрати, auseinander legen; zerlegen.

Розкеренити (Угр.) aufwühlen; Unordnung machen. Свині розкеренили город. **Накеренити** (Л.) напаскудити. — **Керенити** (Л.) паскудити, смітити, beschmieren, beschmutzen.

Розкіп (Ж. Крс.) **Розскіп** (Крс.) pol. rozszcep, dem. розкипец (Ж.)

Розкласти варту (Ж.) Feuer schüren.

Розкласти ворота (Ж.) Загороди городять иноді камінним тином „муром“, частійше „воринем“. Місце на **ворота** лиш заложене воринами, котрі мож **розкласти**.

Розковдчити (Зар.) розбурити. Розковдчене волосє zerzaustes Haar (statt розковдчити vgl. ковток, ковтун pol. koltun Weichselzopf.)

Розліновати ся (Ж.) faul werden.

Розмескати (Д.) на мяску розтерти, на гамуз потроцтити, roz-miażdżyc.

Розлуга (Ур.) розъоране місце umgeackerte Stelle am Feld.

Розполокати (С.) wegspülen. Вода розполоче.

Розпустити шкіру (У.) покраяти на менші кавалки.

Розфюкати (Терн.) auseinanderblasen. Вітер розфюкав солому.

Розвинути ся (Корш.) anbrechen (vom Tag). Снит ся, розсвинє ся, мине ся. — Уже ся розсвило!

Розсілнице (Д.) рідка капуста квашена з кукурузянов муков, eine Suppe aus Sauerkraut und Kukurutzmehl.

Розсоханє (Д.) Gabelweihe, Milvus (має хвіст розсохатий.)

Розсохатий (Стр.) ästig, gabelig getheilt. Розсохатий дуб.

Розсохи (Ур. С.) до обірнику вила деревляні hölzerne Mistgabel.

Розсішки = малі розсохи.

Розтерєти (к. Др.) розтерти, zerreiben.

Розтік (Бор.) Kloake. канал, куди стікає н. пр. гноївка.

Розтічка (Самб.) передолинка kleineres Querthal.

Розтоки (Д.) Arme. Прут иде на розтоги der Pruth theilt sich in Arme.

Розтріск (Зак.) eigtl. Bersten. До розтріску, до розблѣу будеш жати.

Розтрощити, Потрощити (Угр. Укр.) розбити на тріски, на дрібязок.

Розцарапати (Угр.) роздрапати. По смерти розцарапали его маєток = розхватали. Nach dem Tode haben sie sein Vermögen an sich gerissen (cf. сарапати.)

Розщипкувати ся (Ж.) розщипати ся, розщипнути ся.

Ропуханє (Майдан) Kröte, Bufo.

Роса (к. Кал.) ропа, Erdöl. — **Рубана** (Терн.) Haudegen.

Рубанці (Зак.) рубане, тонше дерево.

Рубатка (Стр.) рубаха рубашка, grobes Hemd. **Рубатя** (Л.) Wäsche.

Рудо (угорско-руск.) Deichsel (зр. словенск. rudo, сербск. руда угорск. rud.)

Рукойма (Самб.) zusammengesetzt aus рука und им-а, яти, имати, имити) Lehne, поруче. — [рукоять (ebenfalls aus рука und яти) = Handgriff.]

Руно (Ж.) das Fell sammt der Wolle, Vliess, in anderen Gegenden **руна** (gen. fem.)

Рябканистий (к. Др.) bunt, scheckig.

Рєд на конє (Ж.) Pferdgeschirre. На хребет конє покладають коц вовняний „ліжник“ або серетинний „підклад“, відтак тарницю (nom. sing. тариця = рід сїда деревляного), а на верх коц званий „повєрхництва“ або „присїдка“. Присїдланє піддержують „попруги“ (Bauchgurt). Іздец сївши на конє вкладає ноги в стрєменї (nom. sing. стрємень gen. masc. = Steigbügel). На писок закладають конєви узду з ремєня, у котрої желїзнї зобила; або лише надївають на писок конє капарству (capistrum) з предива, до котрої так як и до ремїнної узди присїленї піводи (Lenkriemen oder Lenkseile.)

Ряний (Л. statt рядний, ebenso ланний, гінний statt ладний, гідний; Assimilation) ordentlich. Рянна газдиня.

Рєдати (Жовк.) tadeln; krittern [vielleicht altsl. порадѣ = vituperatio? hieher zu ziehen.]

Рєнда (С.) подєрта одежа.

Рєска (Ж.) Rispe, panicula.

Рци (Ж.) **Рцїт** (Ж.) Imperat. v. речи, sage, saget. **Ярцу** (sic!) ich sage.

Садно (Ж.) у коня спар, що постає, коли на кони недбало осїдланїм довше їздять, Wundreiben, Quetschwunde am Wiederrüst des Pferdes.

Сagan (Самб.) dem. сaganник (з турецк. sagan catinum) Kessel; grösserer Topf.

Сакмар (Мик.) пр. на сакмар траву брати = згодити ся на гуртову роботу; скосити, згромадити и скинути в стїг. **На сакман** (С.) на гурт (magy. szakmany verdungene Arbeit; Tagewerk.)

Саленик (Бтк.) oder **Салій** (Бтк.) Engerling, Maikäferlarve.

Сама (im nom. sing. ungebräuchl.) **Брати у саму** (Д.) розважати, міркувати, erwägen. (зр. **несамовитий** etwa: nicht mit rechten Dingen zugehend.)

Самарати (Ж.) ähnlich sein, ähneln. Кіс самарае на дрозда die Amsel ist der Drossel ähnlich. Кіт дикий самарае на куницю die wilde Katze ist dem Marder ähnlich (nach der Meinung der Huzulen!) vielleicht aus dem ungarischen szamara = für ihn od. für sie; oder statt соматрати cf. **сѣмаштрати** ερᾶν, spectare, виглядати?)

Самá річ (к. Льв.) natürlich, in der That, w samej rzeczy.

Самодруг (С. Л.) я и еще один selbander. **Самотріть** (С. Л.) я и еще двоє selbdritter. Самотріть пішов я косити. **Самочетвертий** (С.) я и трёх інших. **Самодесятий** (С.) я и 9. **Самодвадцятий** (С.) я и 19 etc.

Самокисе (Ясенів) самокиша (Л.) самокись, кисле молоко, saure Milch.

Самó одно (к. Льв.) ein und dasselbe.

Самотока (Кол.) або **Звіячка** прилад до звиваня ниток з мотків на клубок.

Самотеж (С.) самотужки (Укр.) о власних силах (С.) mit eignen Kräften.

Сапуга (Бережниця) бич у батога, Peitschenstiel.

Сарпати (Ж.) zornig auffahren. Сарпае = трипае ся гнівно.

Саркнути (Стр.) **Сарчети** (Сян. praes. сарчу, сарчиш, сарчит) fauchen.

Свистовач (Стар.) **Свищ** (С.) wurmstichige Haselnuss.

Свідомий (Ж. Крс.) kundig. Я того не свідомий.

Світич (Л.) місце на припічку, де кладуть скале, котрим свігять.

Свобідно (коло Мик.) **Слобідно** (Л.) frei. Чи свобідно кнегинко увірвати косицю kann ich so frei sein, Fräulein, (eigentl. Fürstin) eine Blume zu pflücken.

Своє (Л.) пр. ми собі своє = wir sind Anverwandte.

Сегельба (Д.) викорчований и випалений ліс.

Сегодня (Ж.) heute. **Днешного дне** heutigen Tages psl. **дньш-наго дьне**.

Семиуріка * (Д.) eine Pflanzenart.

Сембриле (Мик.) на сембрилю = на службу. **Сембриля** (Л.) заслуженина.

Сепеліти, Сепелявіти (Стр.) lispeln. **Сепелявий** der lispelt.

Сепелевець Lispeler.

Сербати (Стр.) сёрбнути, засёрбнути schlürfen. [**посрѣвати** sorbere].

Сердзевий (Манява statt суржавий?) roth.

Серн (gen. серна Ж.) Rehbock. Серна Rehweibchen. Серна маєт кізличку и цапка. [psl. **срѣнь** дорхѣтов].

Сердитий (Самб.) zornig. Розсердитись, усердитись erzürnen.

Серенча (Сян.) щасте, Glück [psl. **сѣршта** occursus; casus; magy. szerencse; rum. стрѣнце fortuna].

Сивастий (Сян.) grau.

Сивозелізій (Ж.) eisengrau. Кінь сивозелізій. Eisenschimmel.

Сивуля (Терн.) grauer, unglasister Topf, синяк (Л.)

Сигла (Л.) ліс гірський, Bergwald (cf. lat. silva Wald; mag. szikla Fels.)

Силенка (Д.) або **Плетінка** (Д.) на прядівих нитках пацѣрки на-

силени, eine Halsbinde aus Glaskorallen. **Силенка** (Кал.) насильний шнурок грибами и. пр. Силенка грибів = вінок грибів. Силенка ягід = ягоди насильні на стебло трави.

Синявна (Л.) **Ворованя** (Л.) **Колобаня** (Л.) stehendes Wasser, Lache, Tümpel.

Синек (Д.) синій камінь, ein Kieselstein von blaugrauer Farbe.

Сипанец (Кол.) шпихлір, Speicher.

Сипанка (У.) бочка, в котру зсипують збіжжя.

Сипати воду (Дел.) Wasser schütten.

Сировець (С.) **Сириця** (Укр.) Rohleder; Riemen vom rohen Leder; польск. surowiec [старосл. соуровоица гл. слов. Миклосича: жезлиемь и соуровницами нападыше на нь prol. rad. = sie fielen mit Stöcken und Rohlederriemen ueber ihn her.]

Сирохман (Самб.) armer Schlucker.

Сичівник (Д.) Harnblase.

Сідієць (Ж.) малий ковбчик и т. и. на чім сидит ся, ein kleiner Sessel.

Сіменатий (Зак.) fein getüpfelt. Сімената курка.

Сіменуха (к. Льв.) сіме тре ся и переціджує; відтак ту молоч заправляють пшоном.

Сіно (Зак.) Hen plur. сіна. Збирають сіна.

Сіненки (Самб.) драбини до сіна.

Сіркач (на угорській стороні) **Сіречка** (к. Льв.) Zündhölzchen.

Скакавка (Ксс.) **Скакавиця**, **Скакуца** (В.) **Скока** (Терн.) **Скіавка** (Кол.) Frosch.

Скале (Самб.) липина, скипки до підпалу, скалки.

Скале (С.) collect. Felsstücke, Felsen.

Ска́терка (Корш.) **Скатерть** (С. Укр.) **Настільник** (Терн.) обрус Tischtuch. Fischdecke.

Скверна (С.) сквернь Unflath, Scheusal.

Скеміти (Др. Терн. Чортк. к. Льв.) zwicken, stechen, reissen pol. strzykać. Скемит в зубі, в ушех. Звідти **Оскімини** (Др. Терн. к. Льв.) plur. tant. stupor dentium cf. ukr. оскома польск. oskoma. — **Скеміти** (Золочів) biesen, summen. Муха скемит.

Скипати, Скепати (Самб.) eigentl. spleißen; поскепав дерево. — stechen. reissen. Голова мя скепає es sticht mich im Kopfe. Скипає od. скемит мені в усі = strzyka mi w uchu. [Слово о плъкоу Игоревѣ. тамо лежать поганьыя головы половецькыя, поскепанъы савлами каленъыи шеломъы оварьскыя.]

Скірні (Сян.) чоботи.

Скліщити (Ж.) eigtl. mittelst Zangen festhalten. Скліщили ся пси die Hunde vereinigten sich (bei der Paarung) [старосл. ськлякштити constringere.]

Склочити ся (Чортк.) **Скомшити ся** (Укр. Пис. Котляревського Ск. Петербургъ 1861 ст. 81. Якъ поветка борода скомшилась) sich verfilzen. ко + мъх + ити са = комшити ся vgl. мъхъ, мох, muscus.

Скленка (Д.) Flasche; **Пугар** (Д.) = склянка, Glas.

Скоба (Ж.) Anwurf, Haken an der Thür.

Скоблити (Самб.) шкробати, шкрєбѣти abschaben. Скоблити бульбу [radix scob scabere; скоблю rado].

Скóки (plur. tantum) springende Wellen. Скоки б'ють es schlagen springende Wellen an.

Сколíничити ся (Угр.) **Сколíнковатити** (С.) ослабнути на ноги. Курета поколiнiчили ся = послабли на ноги.

Сколоти́ни (С. plur. tant.) маслянка, Buttermilch.

Скон (Л. statt с кона; kin; старосл. **конь**; **конь** + **ць** = **конець** cf. с-по-кон-вiка = seit uralter Zeit). Не маю скон total bin ich nicht im Stande.

Скопец (Гал.) Melkgefäß.

Скопилити ся (Л., копила дiстати, покриткою стати, uneheliches Kind gebären, Kefsfrau werden. Скопилила ся дiвка.

Скорнети (Ксс.) зганати, будити, wecken, treiben, auch v. s. **корнети**. Скорней его weck ihn auf; корней вiвцi treib' die Schafe. (cf. psl. **корн-**

Скочувати ся (Кол.) einziehen, uebersiedeln. [ти ὕβρῳεiv.)

Скригиндзати зубами (С.) скреготати mit den Zähnen knirschen.

Скриживка капусти (Л.) Krautscheibe.

Скрипу́ла (к. Льв.) eigentl. Geiger, Geigerin (verächtl.) Ти скрипу́ла! du alte Schachtel!

Скругляти (Самб. к. Льв.) Зби́же на решетi скругляють. Через решето пересiвають (вчиняють, чинять); омiть пересiває ся, зерно позiстає в решетi; на зернi зверху остає солома, колосине и пр., те збирають „кругляючи“.

Скрути́нь бакуну (Самб.) Brief Taback.

Скугнiти (Мик.) grunzen. Скугнит як поросє.

Скупер (к. Льв.) скупарь, скупий, скупяга, скряга Geizhals.

Скургати (Др.) ausrichten, den Zweck erreichen, pol. wskórać.

Скурити (Ж.) пр. тютюн verrauchen.

Ску́са (Д.) Keichhusten, коклюш.

Скусiвник (Д.) Arnica montana L. Berg-Wohlverlei.

Скус (к. Др.) Geschmack. **Скусний** (к. Др.) schmackhaft.

Слабина (Ясенiв) Schwäche; die Weichen (bei Thieren).

Слабкий (Чортк.) schwach, schlaff. Слабо висит hängt schlaff herab.

Слабо (Ж.) in der Bedeutung „wenig“. Слабо зродило буришки die Kartoffeln gediehen wenig.

Слабовiнь (Угр.) Schwäche; schwacher Mensch.

Славолити (к. Льв.) schwätzen st. сваволити wie слобода st. свобода.

Слимак або **Пáвлик** (Печенижин) Schnecke, равлик.

Слиму́ж (Ж.) Schnecke, слимак, limax.

Слiчка (Сян.) стяжка, Band.

Служницє (Корш.) Dienstmagd. **Наймичка** (С.) Dienerin.

Слутий (Угр.) примховатий, дурноватий, stultus. Слутá дiвка blödsinniges Mädchen. [в старосл. **слóути** clarum esse; **слóутиє** gloria.]

Смаженице (к. Льв.) **Яєчнице** (С.) яєшня (Укр.) Eierkuchen.

Смирний (Ясн. к. Льв.) **Змирний** (С.) sanftmüthig, ruhig. Така Вам невістка смирная, тиха, бесiдливая (Ясн.)

Смiховалець (Стр.) смiхованець, Lustigmacher, Possenreisser, Bajazzo, Clown.

Смоленка (Євiрник к. Мик.) мазенка, рубатка в маслi зашмалєна. В такiй „смоленцi“ ходит **ватаг** через весь час, коли на стаi.

Снасть (Ж) пр. у воза, Ахе (z. B. beim Wagen) в Укр. снасть = Vorrichtung.

Сніт (С. gen. sing. snita, nom. plur. snigi) Klotz.

Сночи (Ж.) gestern (Abends). **По-за-с-ночи** (С.) vorgestern (Abends.)

Снічний adj. gestrig. **Позаснічний** vorgestrig.

Совзєніця (Зак.) **Слизгавиця** (к. Льв.) Glatteis. **Совгалка** (Зак.)

Ховзаниця, **Хвизанка** (С.) **Совганка** (Угр.) Kaschel, Eisbahn, glissoire.

Совгатись, **Ховзатись** glitschen, kascheln. **Совпіль** (Ж.) Eiszapfen.

Содухи (Терн. plur. tant.) пр. Заєць вже спустив содухи = здох.

Сокотити ся (Ж.) стеречи ся. Сокотит = дайте позір! Gebt Acht; nehmt euch in Acht! **Сокотач** (Кол.) вартівник, Wärter.

Сокіти (к. Др.) tropfen weise ausfliessen tröpfeln (z. B. vom Saft.), saçzycé.

Солоди (Зар.) шолуди, на голові струши, Kopfgrind.

Соломяник (Зак.) Strohkorb, більший кіш з ветлового дутя и з житної соломи плетений. **Соломяник** (Л.) Strohsack чеськ. slamnik, poslamnik, сільник, сінник. — **Сонійко спочило** (Л.) die Sonne gieng unter.

Соплавий (Л.) rotzig.

Сопух (Терн.) сопуха (Укр.) Dunst, Qualm. (v. сопіти). **Сопун**

Сапун der stark schnaubt.

Сотати (Тростянець) відмотати. Насотай нитки.

Софія (Ж.) Pelias berus L. Krezuotter (rad. соп софіти, сопіти, сипіти, шипіти.)

Сохтовати (Л.) sich beeilen. **Сохтуй**, **Посохтуй** = поспіши.

Спадістий (Кре.) **Спусканистий** (Пдл.) abschüssig. Спадістий беріг ein steiles, abschüssiges Ufer.

Спадістий кінь (У.) ein Pferd das viel frisst und dennoch mager ist.

Спаль (Кол.) згарь, місце, де ліс випалено.

Спárно (Ж. С.) schwül. **Спар** (Кол.) у коня відпарене місце.

Спєчний день (Ж.) hitziger Tag. Дуже спєчно es ist eine grosse Hitze.

Спилати (Стр. Самб.) schöpfen. Спилай водиці.

Спинати ся (Кре.) klettern. Кит спинає ся.

Спиндз полонинскій * (Ж.) eine Pflanzenart.

Спітнавіти (Ж.) schwitzen. Спітнавіла кобила.

Сп р (Кре. перти, спирати) Verhärtung.

Сплечити ся (Угр.) звихнути плечи.

Сплисти з розуму (С.) зєунутись з глузду, wahnsinnig werden, eine Thorheit begehen.

Сплюща, **Плюща** (С.) злива, улива, Platzregen.

С-по-під-різовати (Стр.) darunter weg schneiden. Im Ruthenischen

giebt es, so gut wie im Griechischen (z. B. *ἀντ-επ-εξ-ελαύνειν*, *ἀντ-επ-εξ-φέρεισθαι*, *ἀντ-επ-εξ-αχίζειν*, *ἀντ-επ-εξ-άχειν*, *ἐπ-εκ-δι-ηγεῖσθαι*, *προ-εκ-αν-ίστασθαι*) mit drei Praepositionen zusammengesetzte Verba, die zwar seltener gebraucht werden, aber in der Sprache zahlreich genug vorkommen. Z. B.: 1) **За-роз-по**: зарозпорядити. 2) **на-з-до**: наздоганяти, наздїгнати. 3) **на-по-в**: наповпередити, наповперезати, наповперечити. 4) **на по-у**: напоуганяти ся, наповганяти ся. 5) **на-по-за**: напозаписувати, напозаганяти. 6) **на-по-об**: напооббировати, напообзирати (пр. напообзираєв ся образів) 7) **на-по-пере**: наповпереврчувати, наповпереміяти, наповперєписувати. 8) **на-по-під**: наповпідношувати, наповпідрізовати. 9) **по-ви-на**: повинаходити. 10) **по-до-з**: подозволити (подозвольте (Укр.) erlauben Sie! bitte sehr!) 11) **по-за-в**: позавдавати, позавлягати. 12) **по-за-об**: позаобкручувати. 13) **по-за-по**: позапамятати, позапозичати ся. 14) **по-за-с**: позасмічувати, позасєчати, позазолочувати, позазягати. 15) **по-з-на**: познаходи-

ти, познадобити ся. 16) **по-на-за**: поназанимати (пр. поназанимав тільки худоби на своїм пасовиську), поназавязовати, поназастромлювати. 17) **по-на-об**: понаобзирати ся, понаобгортати, понаоб'їдати ся, понаобломувати, понаобберізovati (пр. тільки дітей понаобберізвала ся), понаобрізovati, понаобтинати. 18) **по-на-роз**: понарозказувати, понарозставляти. 19) **по-на-с (по-на-з)**: понаскидовати, понаскладати, понаскуплити, понаскуповати, понасмічувати, понасправляти, понасписовати, понаспливати ся, понаспрошувати, понастесувати, понастинати, понастолочувати, понастягати, понастягувати, понасчислювати, понасходити ся, понасходжувати ся, поназбивати, поназбирати, поназбиривати, поназбігати ся, поназвозити, поназагадовати, поназагашувати, поназгортати, поназжинати, поназмислювати, поназноєити, поназрізовати, поназрубвати. 20) **по-на-из**: поназмінювати. 21) **по-пере-про**: поперепродавати, поперепродувати. 22) **по-пере-роз**: поперерозколоти, поперерозколувати, поперерозтрясати, поперерозтягувати. 23) **по-по-від**: (die mit doppeltem по zusammengesetzten verba bezeichnen meistens eine allmählig wiederholte Handlung z. B. попоїсти, попоссати, попобити, попосварити etc.) поповідломлювати, поповідмовлювати, поповідривати, поповідставати, поповідбивати. 24) **по-по-за**: попозабивати, попозабувати, попозаганяти, попозазубрювати, попозаперечувати, попозащихати, попозапрошувати, попозатручувати. 25) **по-по-роз**: попорозбирати, попороздавати, попорозписовати, попорозтрачувати, попорозтрчати. 26) **по-по-с**: попописовати, попозбирати. 27) **по-роз-по**: порозпозичити. 28) **по-роз-пре (по-роз-про)**: порозпреділяти, порозпродавати, порозпродувати, порозпропадати. 29) **с-по-під**: спопідрізовати. — Verba composita mit vier Präpositionen sind sehr selten wie z. B.: по-на-з-до-ганяти, по-по-на-с-кладувати, по-по-з-на-ходити, по-по-на-з-носити, по-по-на-з-бировати, по-по-на-с-кидовати etc. — Mit mehreren Praepositionen zusammengesetzte Adverbia: на-в-з-до-гін, на-в-пере-їми, на-за-в-ляги etc.

Способлений (Ж.) vorbereitet, ausgestattet, qualificirt, die Fähigkeit habend. Спосібити ся sich vorbereiten, Vorbereitungen treffen.

Спорзнути ся (Стр.) poskormити ся, зїсти м'ясу страву. **Пирзний, Спорзний** eigentl. fett; dann auch unkeusch (зрив. польск. parznic; parznać, parznic, крайнєк. porznuty = besudeln. — ту, здає ся мені, віднести-б також польск. sprośny чєск. sprostny (не від prosty!) угорське parazna = libidinosus, сластолюбний, порочний; — а може також поросє, prosię, poreus.

Спохолий (С.) эпохилий, abhängig. Спохола гора ein Berg von sanften Ahhängen (psl. похымль).

Спуза (Ж.) порошок; попід; копіть; сажа. Staub; Asche.

Спуст (Л.) гибель, котрим дошки рівнають.

Спутати на курто пр. коні (Самб.) kurz fesseln.

Спритискувати (Ж.) urgiren, drängen, energisch vorgehen. Яспритискував — а жид віддав гроши.

Спретати ся (Кс.) sich verstecken. Гади́на спретає ся die Schlange verbrigt sich. **Претати ся** item. Гади́на прече ся. **Запретати** verstecken, ховати. Як іжека дїткнеш ся, то запрече писок и ноги під себе.

Станов, Станва, Становець (Самб.) більша бочка, де звичайно квасять капусту.

Старовина (Кол.) вовна з старих овець. **Натинина** вовна з то-річних овець. — **Міцна** вовна з ягнят.

Старушка (Ж.) alte Frau.

Старшинник (Стр.) належачий до старшини. **Старшенник** die Vorgesetzten. Старшинники осудили в раді. —

Стая (Ж.) Sennenhütte, салаш, халаш, колиба.

Стегно (Ж. Крс.) Oberschenkel. **Голінка** (Крс.) Schienbein.

Стежір (Д.) обгороджене місце, де кілька коняків находить ся.

Стелина (Бистр.) **Повала** (Чортк.) **Повалина** (к. Льв.) **Стеля** (коло Бродів) суфит, Zimmerdecke.

- Стéпа** (С.) Abgrund. Степи би му ся стали den Hals soll er brechen.
Степлити ся (Ж.) warm werden; lau werden. Степлита ся вода в хаті.
СТИЛИЙ (к. Льв. стинути, застинути, pol. stygnąć) erkaltet; starr, todt. До стилої матери! (ein Fluch.)
Стовковиско (У.) Стовкóвище (к. Льв.) місце, де худоба часто ходит, и витовкує траву. Tummelplatz.
Стовма (Ж.) adv. на стоячки, stehend.
Соговина (С.) острова; друк, до котрого сіно кладе се.
Стокмити ся (Кол. Стр.) übereinkommen.
Стократъ (Ж.) Bellis perennis L. Marienblümchen.
Стоніг (Ясенів Mauerrassel, стонога, стоножник.
Сторож (Ж.) Wächter; Hauswächter. Mit diesem Ehrennamen werden die Hunde von dem Huzulen ausgezeichnet. Пішов на царинку косити а сторожа лишив коло хати.
Стрёмень (gen. masc. той стрёмень, plur. стрёмені). [Слово о плькочу Игоревк. Стоупаетъ въ златъ стрёмень въ градъ Тьмоуто-роканк.]
Стремено, Стреме (Ж.) стромовина. Ein jäher, steiler Felsabhang.
Стригавка (К.) **Стрегавице** (Стр.) трясавица; болото, де застрягають люде и звирята; тундра (на Сибирі) Moorboden, Morast, Quebbe.
Стрихулéц (Зар.) Streichholz.
Стрільчиги (Ж.) Jagd betreiben.
Строгати (Кал.) zwicken, stechen (von Wunden) pol. strzykać.
Струнічки (Бор.) dünne Würstel; Krenwürstel.
Стряски (Самб.) отрясини з соломи, збіжя. **Скружки, Скрушки** (Самб.) те що скругляе ся при чиненю збіжя; покришене колосе, потерта солома и инша омить.
Ступакувати (Ж.) ступою ити. Кінь ступакуєт.
Ступір (Самб.) Stämpfel (зрив. польск. stopor.)
Ступом (С.) кроком. Кінь иде ступом; коли не много скорійше иде = у троп (С.); к. біжить у просік = галопом.
Стусати (Самб.) stossen.
Стухнути (Зак. о пухленині) сплазнути, скляснути. Рука стухла die Geschwulst an der Hand nahm ab.
Сувій (коло Ж. вити, звивати rollen, zusammenrollen **съ+ви+ъ** = **съвој** звій (к. Льв.) Rolle. Сувій полотна, сувій сукна.
Суголовки (Зак. Feldsteg; Rain. (**съ** und голова, also eigentl. das zwei Köpfe Verbindende).
Судина (Л.) **Судник** (к. Др.) Gefäß (cf. psl. **съсѣдъ** vas.)
Суднувати (Ж.) мірковати (im Geiste) erwägen я собі судкую (зр. суд, судити, **сѣдити** iudicare.)
Сукати (Стр. Самб. к. Льв.) пряти (**соук** torquere; сукно pannus.)
Сукервиця (Л.) сукровиця, böser Stoff, Eiter.
Сукотати (Самб.) полокати. Дош сукоче дорогу. **Висукати** (Л.) виполокати. Вода висукала беріг das Wasser hat das Ufer ausgespült.
Сукманич (Кол.) голова рубачів, що роблять в бутині.
Сунецъ (Кре.) ein 1½^o langer oder auch kürzerer Klotz, niedergefallter Baumstrunk [**соунъ** = turris.]
Суньголов (Кал.) стрімголов, kopfüber. — **Супочивок** (Оп.) Ruhe.

Супротивний (к. Льв.) widrig, unartig. Чи я Вам сказав що супротивного hab' ich Ihnen was unartiges gesagt?

Сусічниця (Самб.) місце в stodолі, де кладуть сіно. **Сусік** (Гал.) Banse.

Сухітник * (Д.) Pflanzenart помічне зіле „як упадут сухоти“.

Сухоліс (Ж.) **Сушиця** (Ж.) dürrer Wald; verdorrte Waldpartieen finden sich in den Karpathen häufig, da oft die schädlichen Borkenkäfer sich enorm vermehren und man der Vermehrung derselben nur auf ungenügende Weise Einhalt thut.

Сушне (С.) **Ожниці** (Кал. місто ожгниця, жьг, жешти, ugere) Darrofen, Dürrofen.

Суятити ся (Оп.) sich abhärmen, sich plagen; elend das Leben fristen. Суячу ся все. **Суятити когось** (Л.) Jemanden sekiren. **Суята** (Угр.) Bedrängniss [psl. соуєта *ματαιότης* vanitas.] **Суятний** (Угр.) schlecht; misslich; kritisch. Суятна на мене година ich bin in Bedrängniss.

Щати (Мик.) ссати. Ящур ссе корову der Erdmolch saugt die Kuh (nach der Meinung des Volkes.) **Щети** (Мик.) brunzen. Щит er brunzt.

Счезник (Ж.) дідько, Teufel.

Счиняти (Самб.) пр. счиняти збіже = чистити.

Счирати, Счерти (Самб.) abstreichen. Збіже з ділетки счирати.

Счистини (Зак.) счистиско Mutterkuchen, placenta.

Схилок (Ж.) Neige; місце, де земля спускає ся. За схилком.

Сюра (Крч.) сірий сердак.

Сєгнути в чужу гредку (Мик.) eigentl. in fremdes Beet hineingreifen d. h. stehlen.

Ськати (Грибовичи) искати, suchen. Жовна ськає за хробаками, де кора клапає der Specht sucht nach Würmern dort, wo die Rinde sich abschält.

Табла (Стан.) **Тобівка** (Кол.) **Тобілка** = мала тайстра.

Таландати (Л.) ступцєвати, ступкати; ходити и наглядати. Таланую коло худоби.

Таловати (Терн.) толочити, тратувати. Виталовали коні траву = видоптали, витовкли.

Тана! (Ж.) abgekürzt statt Танасій, Танас.

Танжир (коло Ворохти) таріль, Teller.

Тарас, Тарасина (Кол.) пруте, котрим мостять дороги.

Тараскавка, Тараскало (Самб.) тараскавка, Klapper.

Таркатий, Теркатий, Тарканистий (Стр. Кол.) bunt, scheckig. [угорск. tarka buntfarbig].

Тарко (Ж.) кличка пса тарканистого, Namen eines scheckigen Hundes. **Біличва** Namen eines weissen Hundes. **Босий** Namen eines Hundes, der weisse Füße hat.

Таровиско (Шоломия к. Льв.) місце, де худоба тарєє ся. Ort, wo sich das Vieh zu wälzen pflegt.

Тачети (С.) **Качати** (Л.) маглєвати, манглєвати, mangeln, rollen.

Тачєвка (С.) **Качівка** (Л.) вал, на котрий навиває ся шмате при маглєваню. **Ребровачка** (С.) **Маглерка** (Угр.) **Маглівниці** (к. Льв.) праник, котрим по тачавці обертає ся. Handmange. **Маглівник** (к. Льв.) ein Tuch, worin man beim Mangeln die Wäsche einhüllt.

Ташка (Ж.) lederne Reisetasche. В ташці має Гуцул протичку до чубука, кашшук, ніж, кресило (або огниво), чир, кремій.

Телстник (Кол.) пастух, що пасе телята. Kälberhirt.

Тельмом (Самб.) sehr schnell, eilends.

Темеі (к. Кал.) grosse Wälder (cf. **ТЕМЕЛЬ** fundamentum.)

Теметів (Стр.) цвинтарь, кладовище, покоище, Friedhof [зр. угорск. temet begräbt; temetés Begräbniss; temetö Gottesacker].

Тенети (Самб.) Netze.

Теперь (С.) **Теперьки** (С.) **Теперькива** (Л.) теперь, теперка, теперки, тепера, jetzt. **Теперички**, **Теперичка**, **Тепереньки**, **Теперісеньки** deminut.

Теплина (к. Льв.) **Теплиця** (Ж.) місце, де вода не замерзає взимі.

Теребити (Самб.) schälen, enthülsen; теребити горох. Ausroden; ліс теребити.

Теркатий (Ксс.) gescheckt, bunt. Дзёбак теркатий. Buntspecht. (зрив. угорск. tarka bunt, fleckig.)

Теркила (Ж.) Geräck. **Теркилка** deminut (зр. угорск. terh, tereh).

Терлимати (Кол.) zwitschern, trillern. Що затерликав, то и проликав (о грайкарі.)

Терміте (Чортк. тр терти, мет метати) Acheln.

Тернівки (Ж.) Kreiken, Früchte der Kriechenpflaume (Prunus insititia L.), namentl. der verwilderten, sogenannten Haferschlehe.

Терх (Ж.) пакунок на коня. **Отерхати** ein Pferd beladen (зрив. угорск. terh, tereh Last, Bürde; Ladung.)

Тесівниці (Крч.) скали с тесового камя, glatte Felsen.

Теско (Гал.) Gleichbenannter.

Теслиця (Самб.) ein gebogenes, meisselartiges Instrument, mit welchem gewöhnlich Holzlöfeln verfertigt werden. **Теслице**, або **Тёсле** (С.) „широка сокира майштерська“ - Тёслерь (С.) Zimmermann. **Теслерство** Zimmerhandwerk. [**теслица** securis.]

Тёта (Садк.) Tante. **Тетка** (Садк.) **Тетюха**, **Зимниця**, **Пропасниця** (Крс.) Fieber.

Тика (к. Льв. Стр. Самб...) **Тичка** Stange, Stake. **Тиче** collect. Stangen. **Отичити** **Обтичити**, **Пътичити** (к. Льв.) тичками обгородити або знадобити mit Stangen umzäunen od. versehen. [cf. psl. натычь uti videtur = φραγμός, sepes. **стрѣляюще въ насъ яко въ натычь** = стріляючи в нас, як в плит = не трафляючи, не влучаючи.]

Тилинка (Ж.) отверта сопивка з бзини або верби без дірок; на однім кінці дує грач, на другім по части затикає отвір для модульваня тонів. Eine offene aus Weiden oder Hollunderzweig verfertigte Pfeife ohne Seitenlöcher.

Тило (Самб.) Rücken eines scharfen Werkzeuges, в польск. tylec. [Правда роусьская. Аже кто кого оударить катогомъ, либо чашею, либо рогомъ, либо тыл к снію, то ёи гривник.]

Тинянки (Л.) дошки (шпатарі), котрими закладають ліси (в Л. ліса = Zaunfach der Hürde) в колибі. cf. тин.

Тирхати, **Розтирхати** (Ур.) розбурити, zermudeln. Розтирхав солому.

Тискавка (коло Бродів), **Лускач** (Самб.) Nussknacker.

Тити (Бор.) fett werden. Товар тие або прáвит ся. — [старосл. тѣтити pinguescere].

Тихомирити (Самб.) успокоювати, втихомиряти, beruhigen, beschwichtigen. **Тихомирний** (Л.) спокійний. ruhig. Тихомирний хлопець.

Тісний eng. Тісні роки упали (Кес.) Missjahre sind eingetreten, schlechte Zeiten sind gekommen.

Тічки (Кре. plur. tant.) віз без'драбин. На тічках везут дерево 3° довге.

Токан (Стр.) з киндеричиноі муки замішка, мамалиґа.

Топориско, Топорище (Гал. Укр.) держак сокири.

Топтати (Яс. Ж.) betreten (v. Hahn.) Когут топче кури. — Зауля не має чоловіка, — трищук ю топче der Kuckuck hat kein Männchen — er wird vom Zaunkönig betreten (befruchtet). [nach der Meinung der Huzulen.]

Токма (Ж.) Vertrag. Не падало до то́кми es stimmte mit dem Vertrag nicht überein. — Токмити ся, Потокмити ся übereinkommen. [тѣкмити aequiparare; тѣкѣмѣжь pactum з слав. угорск. tukma].

Толоб (к. Льв.) **Кадіб** (к. Льв.) велика бочка, що має більше як 3 кірці в собі; квасять в ній капусту. **Тулуб** (толоб) и **кадовб** (кадіб) також Kumpf. Декуда зовуть **тулубом** довгий кожух.

Торкотіти (Рознів) knarren. Ой битиму, будут тобі кости торкотіти, як біб в бордюзі.

Торонко (Ж.) богато, рясно. **Торонци** (к. Льв.) густо. Торонци обмотано dicht umstrickt.

Торопати (Стр.) plaudern, plauschen. **Торопало** Plauderer.

Травінка (plur. травіаки Мик.) Grasmücke, Sylvia.

Трапити (С.) quälen, belästigen. Овади траплют худобу. **Утрапліне** (к. Др.) Qual, Bedrängniss, Kummer. Утрапліне на те! Kummer sollst du haben! [cf. стерпнути, затерпнути, терпкий (С.) asl. оутрапити, оутрѣпати pol. cierpać, trapić. Hieher wahrscheinlich auch asl. оутроупити, оутроупаєннє; а in у cf. западити, занутити, неціє. Das а in diesen Wörtern meiner Meinung nach ein Zeugnis vom einstmaligen Bestehen eines nasalen an im Urslavischen (ähnlich wie im Französischen) also trangpiti, nangditi. Noch jetzt hat die Stadt Sandetz ruth. Сандец (statt Судец) diesen Nasalvocal behalten, während sie poln. Saçz heisst. an uebergang nachher in a, e im Ruth. meistens in u. — Im Drevanischen zajanc, mangsi, pangst, ramang, disant = заяць, мясо, пясть, рамя, десять.]

Трачка (Кол.) пила.

Требувати (Ж.) brauchen. Не трéбуют того das braucht man nicht.

Тримбіта (Ж.) ein oft über zwei Meter langes Blasinstrument, einer Trompete nicht unähnlich, mit dessen Schall der Huzule seine Schafe zusammen zurufen pflegt. Oft spielen die Hirten auch recht hübsche, wenn auch melancholische Melodien auf der sogenannten „Тримбіта“, welche aus entsprechender, innen ausgehöhlter, von aussen mit Birkenrinde umwickelter Fichtenspleisse verfertigt wird „Колют гитіну з смереки (звичайно пенєк на 4—8 частій), віжолобають, тай корою березовою обвивають“.

Тринкати (С.) **Картáвити** (Укр.) егкати, ratschen, das r schlecht aussprechen.

Тривати (Ж.) leben; verweilen, sich aufhalten. **Триваєт** в воді **триваєт** der Nörz (*Mustela lutreola* L.) hält stich im Wasser auf. **Повх** триваєт в земни и буришку зносить до куни на зиму die Wühlmaus lebt in Erdhöhlen und sammelt Kartoffeln zum Wintervorrath ein.

Трійчичка (Самб.) потрійна терлиця.

Трішки (Ж.) ein Wenig, ein Bischen. Трішки насипати молока ein wenig Milch schütten.

Тріщук (Ксс. Яворів. Биєтр. Ж.) Zaunschlüpfer, Zaunkönig (*Trogglodytes parvulus* L.) [тріщучок, де го узрите в ломі, там ся и вітріщит.]

Тровити (Самб.) hetzen, anhetzen. Затровив го псами. **Підтроволювати, підцьковувати** (Укр.) aufhetzen.

Тропати traben. Кінь тропаєт або ступаєт (Ж.) [голядеке trappen = treten. —

Троскати ся (Др.) **Троскотати ся** (Шол.) побивати ся, журити ся (об сім) sich (um etwas) kümmern, Sorge tragen, Kummer haben. Троскає або троскоче ся = журить ся, рад. **трѣск** pulsare, cf. pol. troska cura; psl. **трѣска, трѣска, трѣска** sarmentum ruth. тріска, pol. trzaska ruth. тріскати ся = побивати ся, поневіряти ся, бідовати, гарувати. — Укр. **тоска** Bedrängniss, Kummer rad. **тѣск** sollicitum esse russ. тоскнуть ся dolere vgl. rad. **тиск** premere.

Троян. Трійка. Трійло. (Л.) Gift.

Трудний (Гал. Укр.) mühsam schwierig. Трудне серце schwer betrübt Herz. Трудний з роботи von der Arbeit ermüdet. Не трудний nicht ermüdet; unermüdetlich. [Слово о плькочу Игорев'к. Чемоу миччєши хиновськына стрѣккы на своєю негроудноую крыльцию на моюа ладъи вои?]

Троєнка (Д.) Fliegenschwamm, *Agaricus muscarius* L.

Трунов (Укр.) Sarg, труна трумна, трунва, домовина, деревиско.

Трунок (Д.) Unterleib, Bauch [cf. truncus, truncus corporis.]

Трусь (Д.) **Трусак** (С.) Kaninchen. — **Трусник** (Кол.) Nase.

Трусниця (Стр. Самб.) лихорадка, Fieber. **Трусити** (Самб. Укр.) тріяти.

Трухати (Ж.) кінь трухаєт або у трух идет.

Трут (Гал. Укр.) **Трутень** (к. Льв.) Drohne (rad. тр. терти ся = sich begatten, sich vermehren, befruchten; (von niederen Thieren). — Риби трут ся, терло, терловиско, терловище, терлице. —

Трут oder **Отрут** (к. Др. те, мов, що обігре ся) Sternschuss, Sternschuppe.

Трухан (Ж.) або **Индик** (Ж.) Truthahn.

Тресирукій (к. Льв.) der mit den Händen zittert, mit zitternden Händen.

Трескотіти (Др.) knistern, knittern.

Тувальня (Оп.) touaille, Handtuch, Rolltuch, Schnupftuch.

Туйкати (Л.) кричати на вовка або иншого звіря: туй, туй! — „бейкати“ кричати на вовка „бей! бей!“ = бій, бій!

Тулуки (Ж. nom. sing. тулук) Junge der Bären und der Wölfe; auch **тулучета** (зрив. угорек. tulok junger Ochse.)

Туляки (к. Др.) **Тулїі** (к. Др.) Blutfedern (cf. тулити, отуляти)

Тупак (Л.) **Тулиця** (Стр.) **Тупець** (Стр.) **Дубак** (Самб.) **Дубас** (Самб.) stumpfes Werkzeug z. B. Messer; Stümper (Mensch.)

Турі язики * (Мик.) eine Pflanzenart,

Турнаш (по над Сяном) grosse Eisschollen, криги (cf. pol. turnia.)

Туршук (Ясенів) „криві краки“, krummes, verkümmertes Gesträuch, [туршук scheint statt туршук (трухнути, друхнути, modern, трухлий morsch, труш Moder) zustehen; dieser Ableitung zufolge sollte also туршук vermodertes, faules Holz bedeuten. Uebrigens cf. magy. törés, Bruch.]

Тутéский (Ж. **тоутъ + ѡскъ = тоутъскъ + и = тутеский**) тутешній, hiesig.

Туткива (Л.) hier. Тут + ки (Pronominalwurz. **къ**) + ва (Pronominalwurz. **въ**) Die Partikel **ка** wird in Libohora recht vielen Adverbien angefügt z. B. **ондекива** (dorthin), **вчоракива** (gestern), **теперькива** (jetzt), **днеськива** od. **днешного дне** (heute, heutigen Tages), **тамкива** (тамки dort), **гентова** (vor nicht gar langer Zeit, vorgestern, vor einigen Tagen) sich: **понеже**.

Тучи (Зак.) Ungewitter.

Тушира (Кол.) Баранів, що в осени мають різати — стрижуть другий раз коло Матки Божої, вовна із тих баранів: тушира. Туширити = стричи баранів в той час.

Тхнути (Гал.) stinken, riechen. Риба тхне від голови (зр. польск. cuchnąć). Затхло ся = засмерділо ся, стухло, затухло (стухнути польск. stęchnąć.)

Теганка (Др.) тягане по судах, позиване.

Тяж (Стр.) ужевка у плуга.

Тяр (Корш.) wahrlich. Ой тяр! [зрив. угорск. tart, hält, enthält, meint.]

Тажотілий (Ж.) schwerfällig, schwerleibig.

Темувати (Ж.) gedenken. Темуеш, gedenkst du.

Тютюнник (Рознів) що при тютюні робить.

Тютюннице, Тютюнничка (Рознів) робітниця, що при тютюні робить.

Убагрянка (Л.) **Багрянка** (Л.) з смереки смола (живиця), котру

Бойки люблять часто жвати.

Убезвічити (Л.) обезвічити, позбавити віку. Укр. **зъувічити** (Пис. Котляревського Скт. Петербург 1862. стр. 32. На смерть зъувічу мовь собаку) verstümmeln, stark beschädigen. — Укр. **увіче** (Пис. Котляревського ст. 162. За нею рани, смерть, увіча) Verstümmelung cf. russ. увічье. [Правда роусьская. Ящели оутнетъ роукоу и отпадетъ роука или оусъхнутъ, или нога, или око или носъ оутнетъ, то полъ виръ, к гривенъ, а томоу за вѣкъ і гривенъ.]

Убуванці (Л.) ремінці, котрими хлопці ходаки прислюють; те, що в Кол. „волоки“. **Волоки** (Л.) шнурки, котрими жінки прислюють ходаки до ніг. **Дубянці** (Л.) ходаки з дубленої шкіри.

Увикнути (Крч.) sich angewöhnen.

Увихати ся (Ксс.) звивати ся.

Увіз (С.) **Вивіз** (к. Льв.) **Узвіз** (Самб.) Hohlweg.

Увязка (Л.) пр. у міха Band.

Угадно (Корш.) treffend; trefflich. Невгадно (Корш.) nicht treffend; schlecht gesprochen; dumm.

Угатити (Кал.) парнути, einen Schlag versetzen, schlagen. Ото

го угатив = ударив. Укр. гатити = валити, бити. Пис. Котляревського Слѣб. 1862. ст. 219. Приставивъ тарани до брами, Въ ворота зачали гатить, Одвірки затряслись, мовъ рами И снасть одъ бою вся тріщить.)

Углова (Кол.) увязка у биленя; Schleife; Dreschfegelkappe, Dreschfegelkopf.

Угнавий (Самб. Брод.) вугнавий, що говорить в ніс. **Угнавити**, **Угнати** в ніс говорить. **Угнак**, **Угнавець** що в ніс говорить cf. вугнотати.

Удрати (Угр.) in d. Bedeutung: schlagen. Удрав го по плечах зр. Укр. драти = бити. Пис. Котляревського 1862 ст. 104. Робила грішнимъ добру шану Реміннямъ драла мов биків. [psl. оудрити vel оударити паієну, ferire]; — fliehen z. B. Ото удирав, аж ся курило = утікав; удирав або удрав на втеки (на втікача).

Ужва (Л.) **Ужов** (Л. к. Брод.) **Ужевка** (к. Льв.) вязло роблене з запрути. aus Zweigen geflochtenes Band. [стсл. гжжвица λβυος, vimen rad. ваз; слов. gōža, серб. гужва.]

Узголове (Кол. Укр.) **Заголовач** (к. Льв.) **Заголовок** (Л.) ein entsprechend zusammengesetztes Tuch oder Kleidungsstück, das man beim Schlafen unter den Kopf legt; Kopfkissen (зр. стсл. оузглавница прордзедлнов польск. wezglowie, чек. podhlavnice.)

Уздінице (С.) або **Обротенка** (С.) з прядива узда, Halfter.

Укротити (Кол.) demüthigen. [кротити εζημεροῦν, cicurare кротъкъ mansuetus, lenis, modestus.] **Укротити ся** (С.) втихомирити ся, успокоити ся, усмирити ся.

Уливати (Л.) in der Bedeutung: schnell fliehen. Пес уливав = утікав скоро (vgl. rad. ли лити und тек течи, втікати.)

Улогий (Л. rad. лег) eben; flach; nicht aufsteigend. Улоге поле ebenes Feld. Улога гора ein Berg von sanften Abhängen. Улоге землице ein Terrain von nur geringen Erhebungen.

Уміетний (Ж.) вмілий, gelehrt; geschickt. Уміетна жінка geschickte Frau; pol. umiejętny чек. uměly.

Унимати ся (Стр.) schüchtern sein; sich schämen. **Унимливий** (Стр.) schüchtern, schamhaft. cf. **внимати ся**.

Упораити (Л. rad. пр scindere cf. пороти, auftrennen; aufschlitzen чек. rozpárati; пороти землю die Erde aufwühlen) schinden. Докус мя упораив etwa: er hat mich bis auf die Haut geschunden. Докус = gänzlich, ganz und gar).

Упослед (С.) endlich; nachher.

Упремий (Ж.) stützig; fest haltend. **Упремий корінь** eine in die Erde tief gehende, daher fest haltende Wurzel, wie solche bei den Gebirgspflanzen gewöhnlich gefunden werden. [пр contendere ukr. пря asl. пра contentio; прямий. cf. пр fulcire, перти, спирати; упрі; упріний; упорливий.]

Упелити (Угр. Самб.) уколоти. Сорокуле (сороката гадина) го упелила die Kreuzotter hat ihn gebissen.

Урвитель (к. Др.) **Урвипола** (к. Льв.) **Урвиголова** (к. Льв.) **Увірванець** (к. Льв.) **Ввірванець** (к. Льв.) **Вірва** (Жовк.) **Шибеник** (к. Льв.) Galgenstrick, Galgendieb, Galgenschwengel.

Урётно (Ж.) niederschlagend; traurig; langweilig. Самому уретно в хаті [ретьно contentione.]

- Уріже** (Самб.) Еск. На уріжу.
- Уредно** (С.) добре, тревало, порядно. Уредно зробити pol. na urząd.
- Уставичний** (Д. зрив. польск. ustawiczny) beständig, unablässig.
- Уста́вичне** (С.) adv. immerwährend.
- Утирало. Втирало** (Л.) Handtuch, Wischtuch.
- Утихоморити** (Л.) утихомирити, beruhigen.
- Утік** (Д. кор. тек, гечи), Eiter, böser Stoff, сукровиця; спирає ся
 утік es sammelt sich der Eiter an.
- Утомити слёзи** (Ясн.) утолити слёзи.
- Утори** (С. зр. польск. wator, чesk. autory, російск. уторъ) Zarge, Kimme, Gergel, Fuge für den Fassboden. **Уторник** (С.) **Утірник. Втірник** (С.) „різець до вирублюваня уторів“ Zargemesser, [wahrscheinlich zur Wurzel жд ligare sanskr. and. cf. **адро; падро** sinus; **жтрк** intus; **жтрнь** interior also утори das innerhalb Liegende, das Zusammenfügende, die Fuge; uebrigens auch die Ableitung von **тр** терти möglich.]
- Утрійний** (Ж.) giftig.
- Ушиёк** (Л.) schmaler Waldtheil, überhaupt ein schmaler Theil, der zwei grössere verbindet (**ши** suere; санскр. si iungere **шина** collum.)
- Утямити. Втямити** (Л.) спамятати.
- Утеглий** (Шоломия к. Льв.) schwerfällig, ociężały.
- Уходити** (Л.) verb. trans. виходити пр. виходивем заяця ходив, ходив аж и придбав.
- Ушкварити** (Л.) властиво: упечи на шкварок, в. Л. в значіню: ударити, в Укр. також в знач. удати пр. вшкварив пісню, (**сквр** sonare; від тогож корія: сквиринець, сквириноук, скверщук gryllus.)
- Фагівник** (У.) шевекий прилад до обшкробуваня шкіри. Kratzmesser.
- Фай би му!** (Л.) eine Verwünschung etwa: Krankheit über ihn! krepiren soll er, хору́ба на него, пек-за-пек! пек- осина! (cf. magy. fáj schmerzen, weh thun.)
- Файний** (Корш. и инде) fein, schön. Файна кресаня ein schöner Hut.
- Фанта** (к. Кал.) Kleid, Kleidungsstück.
- Фанте** (Чортк.) collect. Kleidungsstücke, aber auch: Lumpen, zerfetzte Kleidungsstücke, Fetzen.
- Фарагів** (Л. gen. **Фарагова**) Beil [угорск. faragó Breitaxt]; **Фарагівча** (Л. g. neutr.) малий топорець.
- Фастиско** (Дубровиці в Сян.) Unkraut, (зрив. польск. chwast. руск. хвист = Schwanz.)
- Фатів** (Л.) **Бовгарь** (С.) Fratz; Balg. (magy. fattyu Bastard, Bankert, Fratz.
- Фацарний** (Кол.) пацарний (Стар.) stützig, boshaft, [зр. угорск. fajzat, Geburt, Rasse; el fajzás Ausartung.]
- Фацигати** (Угр.) фацкати, тцкати ausschlagen. Кінь фацигас.
- Фелелувати** (Ж.) = **Ручити ся** (Др.) безпечити. Не фелелуй = не безпечи, не ручи ся, büрге nicht! [угорск. felel antwortet; leistet Gewähr, steht gut.]
- Фенделенка** (к. Ксс.) ein zerlumptes Kleid.
- Ферделинка** (Д.) ділетка, ein Viertel Koretz.
- Ферділь** (Ж. зрив. нім. Viertel) ділетка, чвертка.
- Ферфеліти** (Др.) vom Schnee: dicht fallen.

Фик (Самб.) ein ungezogener Bengel, pol. fryc, Фрик. **Фикати** (Сян.) aufbrausen.

Фискавка (Криворівня) Pelias berus L. Kreuzotter.

Фіглявий (Ж.) lustig, zum Possenreisen aufgelegt, possierlich.

Філософіста (Куликів) Philosoph. Філософіста наїв ся тіста, взев коралі, пішов далі. **Філософний** (Л.) штудерний (Л.) klug, studirt; schlau.

Філь (Ж. gen. fem.) покоронок, раса. Така філь у тих овец: всі білохвості. **Филь** (Угр. gen. masc.) Familie. З того філю. [зрив. грецк. φυλή = tribus, Zunft; φύλον Geschlecht; lat. pullus Junge.]

Фірас (Ж.) тертак, Sägenmühle.

Фірма (Ж. зрив. firmare befestigen, укріпляти) судина на свічку, подібна до обваріпка. Ein einer Bretzel nicht unähnliches, glasirtes Gefäß, das als Leuchter gebraucht wird.

Фіцька (Угр.) Rotztasche; leichtfertige, junge Weibsperson. Крутит се тога фіцька. [cf. magy. ficzko Bursche].

Флеків [Яворів; plur. Флекеї зрив. нім. Flegel = фик; старосл. **флѣквѣ** φελλός = stammelnd, lispelnd; **хлакѣ** ἄγαμος coelebs] парубок 16—18 літний.

Флисник (С.) Flösser польск. flis.

Флоєра (Ж.) Hirtenflöte, eine offene Pfeife mit sechs Seitenlöchern.

Фляцкати (Угр. бити рукою полегки так, щоб аж пляснуло, mit einem Klatscher, Platscher woran schlagen.

Флюта (С. cf. плота) мокрий сніг, nasser Schnee, Schneeregen.

Фолосити ся (Корш.) щастити ся. Не фолосит ся = не веде ся, es glückt nicht [зрив. угорск. foly fliesst, geht; fold fickt, foltos geflickt.]

Фолькотіти (Крс.) unverständlich reden, lispeln. [старосл. **флѣквѣ** φελλός.]

Фортуна (Кол.) **Хвортуна** (Укр.) зрив. лат. fortuna, Glück, Habe.

Фоснути, **Фоскати** (Ж.) fauchen. Кит фоснув = die Katze fauchte.

Фощавка (Ж.) Stäubling, Lycoperdon.

Фофлавий (С.) невизразно говорящий, lispelnd, [зр. старосл. **флѣквѣ** φελλός, blaesus.]

Фоя (Ж.) хвоя, хвоина als coll. Aeste der Nadelbäume.

Фраирка (Сян.) любка, любашка.

Фрейда (Стр.) schlechte Weibsperson.

Фрембія (Л.) увязка у фартуха. Schnur beim Vortuch.

Фрела (Д.) = флоєра (Ж.) Hirtenflöte, eine offene Pfeife mit sechs Seitenlöchern.

Фрига (Д.) 7° langes Stück Holz.

Фрішно (Сян.) frisch,, hurtig schnell.

Фудульний (Корш.) hochfahrend, stolz. **Фудулити ся** aufgeblasen sein. **Фудулія** Hoffahrt.

Футити (Корш.) дути. На все футит er ist immer aufgeblasen, hoffärtig [угорск. fuj bläst.]

Фужела (Свірник, коло Мик.) Kreuzotter, Pelias berus L.

Фуферне (Чортк.) заверуха, Gestöber.

Фуярити (Др.) Dummes herausbringen; Dummheit treiben. Зафуярити ся einen dummen Streich machen [зр. фуяра, угорск. fuj bläst.]

- Хабина** (Шоломия.) хворостина, прут, Gerte, Ruthe.
Хабник (к. Льв.) **Хамник** (к. Льв.) **Хащ** (Шол.) Gestrüpp.
Халаш (Ж.) **Салаш**. Иду до халашу (Ж.) = иду до хати. —
 Иду до дому (Ж.) = иду на той світ, ich sterbe. [зр. мад. szállás.]
Хамний (С.) stolz, hoffärtig; бутний, пишний.
Хамузе (Кал.) **Гамуз** (Чортк.) **Камуз** (Кол.) Потрощив на гамуз,
 збив на хамузе = zbil na miazge.
Хамула (Чортк. С.) **Хмула** (Кол.) sehr schlechte Kost; namentl.
 schlechte Suppe. **Розхамулити** пр. молоко, борщ и пр. = pantschen (зр. рос-
 сійск. хлам = alte Sachen, Trümmer).
Хапко (Укр.) Dieb.
Хараман (Гал.) Beutler, Schwindler. Хараманити = манити, ду-
 рити (зр. крамолити, коромолити, крамоли ковати Ränke schmieden;
 польск. gramolić się krabbeln, карабкати ся; — крамола зр. лат. car-
 mula нім. Gram.)
Харити (Самб.) reinigen.
Хвиля (С.) **Година** (С. Кол.) véreme, погода. Добре або зле ве-
 реме. Добра або зла хвиля. Добра або лиха година.
Химородь (Пдб.) **Хамородь** (Шол. Сороки) пр. в хамороді im Dun-
 keln, im Schatten [рад. мр cf. мара, хмара. Укр. химородник Gaukler.
 Taschenspieler, Schwarzkünstler, Zauberer. Химорода Schwarzkunst. Зап,
 о Южноі Руси. Кулиша I. 79. Химородоу химородив.
Хиріти, **Хирлати**. **Хирляти** (Самб. Стр.) kränkeln. **Хирий**, **Хирля-**
вий, **Хирлевий** kränklich (зр. хорий, хоріти, хорувати; чеськ. churavý,
 chorý=kränklich, krank). Хирів бись мовчки etwa: elender Wicht sei still.
Хитванний (Самб.) або Шитванний wankend. Хитванний плит,
 що легко хитає ся.
Хихлатий (Ж.) buschig. Фіст у лиса хихлатий, asl. **ХОУЪЛЬ** turbo
 russ. хохоль. Schopf.
Хідлі (Сар.) **Ходули** (Стр.) **Ходильниці** (Л.) Stelzen, Stelzfüsse.
 Хідлями переходет через болото. Паничі учат ся на хідлях ходити. —
 Ходули хромих звичайно зовуть „кулями“ або „костурами“ на Укр.
 „дибами“ (в Галичині „диби = кайдани schwere Ketten) звідти „на
 дибки зопяти ся“ = станути цапки або цапка, пр. заяць зопяв ся
 на дибки. Гал. дибати = зачаювати ся etсл. **ДЪКАТИ** clam ire.)
Хір (gen. хоря Ж.) Foetorius patorius L. Jltis, txip (тхнути stin-
 ken) russ. хорёк.
Хмелина (Мик.) Flachsseide, Cuscuta.
Хмуровий (Шол.) eigtl. mit düsterem Auge (oko); mürrisch.
Хнюроватий (Д.) mürrisch. **Хнюрко**. **Хнюра** mürrischer Mensch.
Хобза (Ж.) **Хопта** (Д.) Attich. Sambucus ebulus L. зр. польск.
 hebd, hebzina; в інших околицях **хопта** = бурян, Unkraut. —
Ходильця (к. Льв.) у коліски підставки, на котрих колише ся.
Хожалій (Д.) zum Gehen gewohnt, im Gehen ausdauernd.
Хожувати (Бистр.) verb. iterativum, öfters gehen. Хожували
 пані в гори.
Холітати (Др.) wanken. Дверцета холічут ся = drzwiczki kołyszą się.
Хомівка. **Хомля** (Сам.) **Химевка** (Л.) **Кибавка** (Шовк.) Kopfreif
 (bei Bäuerinen).

Хорбури (Ол. verächtlich) Knochen, Rückgrath, Rippen. Така суха корова — самі хорбури лишилися die Kuh ist so mager — es sind lauter Knochen geblieben (rad. **хрѣь**, зрив. хребет.)

Хороший (Гал. Укр.) schön. (З пісень людових) Я си взев жінку убогу Щаслив з нею хвала Богу: Єі праця, груд **хороший**, Станут за найліпші гроши. — Тобі гра такого, Щоби був **хороший**, Щоби був **хороший** и мав много грошій. Хоть я не **хороший**, о тоє не дбаю. — Будь здорова и щаслива я вже гиншу маю. (Зап. коло Корш. в Кол.). Шевченко вид. Львівське, стор. 193. ст. 36. стор. 194 ст. 1... Дівчата Аж понедужали за ним: Такий **хороший** та багатий. Марка Вовчка Нар. оповід. 1862. Три долі. ст. 87. Ну **хороший** же він справді?

Храбуст (Кал.) Листе з капусти обмикают, січут и підправляют сирватков и муков. — **Храбуст** (Ж.) Kohl-Kratzdistel Cirsium ole-raceum L.

Хандра (Укр. Угр.) манколія (Угр.) меланхолія, Schwermuth; Kummer.

Храпа (С.) **Храпле** (С.) грудь на дорозі, коли замерзне festgefro-gene Erdschollen (cf. **грѣь**, **хрѣь**, **хрѣп**, хропавий, храпавий = рапа-вий, рапавий, = rauh, uneben; oft sagt man auch: репетина statt хребетина Rückgrath).

Хрещате полотно. **Хрещатина** (Самб.) полотно на охрест робле не

Хрипавка (С.) **Хрипка** (С.) Heiserkeit.

Хробак (к. Льв. Терн. и. пр.) **Хорбак** (Ж.) **Гробак** (Укр. — польск. gobak, rad. **грѣь**, грѣсти, graben fodere; **грѣь**+**ъ** = **грѣьъ**; **грѣьъ**+**акъ**=гробак, ein grabendes, wühlendes Thier; ein in Gräbern sich aufhaltendes Thier.)

Хрובавий (к. Др.) uneben, rauh, (rad. **хрѣь**, cf. **грѣь**.)

Хромак (Ж.) хрома вівця, hinkendes Schaf.

Хропостіти (Др. onomatopoe.) knarren, knistern.

Хропостити (Др.) хрумсати, хрупати knuppern.

Хропостит яблука knuppernd isst er die Aepfel.

Хрупати (к. Др.) **Хрумсати** (к. Др.) knuppern. Коні хрумсают сіно.

Хрусталка (Зак.) хрястка, хряц, хриц, Knochen.

Худобний (Сян.) arm чesk. chudobný.

Царь-зіле (Ж.) або **Вовк** (Ж.) Ononis hircina Jacq. Stinkender Nauchechel.

Царина. **Царинка**. (Кол. Стр.) кусень поля, пастівник або сіно-жатка під загородою. **Царок** (С.) під припічком місце, де кури сидять.

Царок (Л.) загалом загородка пр. на телята и пр. Zwinger. — **Об-царьковати** (Самб. Кол.) обгородити, umzäunen, mit einer Einfriedung versehen, einfrieden.

Царгнути. **Царгати** (Угр. cf. germ. zerren (für zieheren) auch торгнути, торгати) сараннути, шаринути, шарпати, сіпати, reissen, zer-gen, heftig hin und her ziehen. Царгнув пес за ногу.

Цвайка (Кол.) довга хабина, котрою ловлять „дарабу“ и притя-гають до берега.

Цваркати, **Чваркати**, **Шваркати** (Самб.) Чварснути eigentl. zwitschern; dann: unverständlich sprechen. Чварснув по жидівски.

Цвілити (Самб.) schlagen, niederschlagen. Доц цвілит. [psl. **цвѣк-**

лити affligere. Слово о плькоу Игоревк. О моя сыновца, Игорю и Всеволоде! рано юста начала половицькою землю мечи цвклити].

Цѣпати (Зак.) schlagen. Дідунь цѣпає до пальця: скрип! der Musikkäfer (Dorcadion holosericeum) schlägt an den Finger mit einem knarrenden Geräusch an. **Цѣпак** (Льв.) grosser Knopf, mit dem die Kinder spielen.

Цѣпку. Крихту. dem. **Цѣпинку. Цѣпиночку. Крихітку. Крихіточку** (Кал.) etwas, sehr wenig.

Цѣра (Кал.) unreinliche und unsittliche Weibsperson.

Церькати (Л.) дойти, мелкен. Вицерькала корову.

Цереглѣвати (Л.) міняти; вибирати, wechseln; ausklauben, auswählen (cf. magy. cserél tauschen, schachern.) Цереглуой вівці.

Ци! (Ж.) так кличуть до коня. Mit diesem Ruf wird das Pferd aufgemuntert.

Ціба! (Чортк.) = marsch! (zum Hunde.) А ціба! окропу на пса! ціба!

Цілина (к. Др.) поле, що лежить довго одлогом (перелогом) ein mehrere Jahre hindurch brach gelegenes Feld. Цілина другий рік перерана = **відверть** або **иверть**. — **Виверть** auch: Rahne.

Цівати. (Стр.) **Цѣпати** (Терн.) pierren. Цѣпают курета. Вицівало се куретко.

Цілушка (к. Льв.) **Прилипка** (Чортк.) **Окрасць** (Стр.) **Скрасць** (К.) Ranft (beim Brod.)

Ціпина (У.) друк у ціпа.

Ціпки (Самб.) Leitersprossen.

Ціпкий (к. Д.) starr; **заціпий, сціпенілий** erstarrt, в староруск. жестокий. [Слово о плькоу Игоревк. оутроу князю кровавѣна юго раны на жестоцѣмь юго тѣлѣ = утру князю кривави его рани на сціпенілім его тілі.]; въ Укр. жорстокий wild, streng. Жорстокий погляд ein strenger Blick.

Цісарька (Д.) **Мурованка** (Терн.) цісарска дорога, Heerstrasse.

Ціцібенька (Рознів) Alauda cristata L., Haubenlerche.

Ціха (к. Др.) Zeichen.

Цоркотіти (Д. пр. готур цоркотит = der Auerhahn schleift d. h. giebt von sich ein zwitscherndes Getöne, gleich dem Geräusch, wenn man eine Sense wetzt. Гавка цоркоче (Гавка eine kugelige Thonklapper, mit der Bauernkinder häufig spielen cf. pol. galka.) **Цоркнути, Цоркати** klirren. Цоркнув замок. Цоркнули, зацоркали шаблі.

Цубірка (Угр.) Eichhörnchen Sciurus vulgaris.

Цундравий (Угр. С.) lumpicht, канцуравий, драптигузий, шанталавий, обдертий.

Цураха (Угр. С.) Аби не урік, треба (по забобоннім вірованю люда) що небудь хвалючи дивитись на нігті або у стелю и казати „нівроку!“ або „цураха“. Аби зло відогнати (відпекати) кажуть теж: цур! цур та пек! пек-запек!

Цурпалок (Гал.) **Цурупалок** (Укр.) Spleiss, dünnes Stück Holz. [für сурупалок? сирий, суровий psl. соуравъ crudus oder eher v. цурпати, цурупнути, zerren (zer)].

Цуцик (Укр. Гал.) **Муцик** (Гал.) Mops; kleiner Hund. **Цуценя**

(Укр.) Hündchen. **Цюця** (Гал. in der Kindersprache) Hund [cf. psl. коўчка.]

Цякавий (Л.) цікавий, цікавий, neugierig; witzig; merkwürdig (pol. ciekaawy, dosiekać.)

Цянути (Кол.) цягнути, канути. [в коляді: де кровця цяне, церковця етانه. етсл. **канџти** *stążeni*, stillare rad. **кап** hieher капка, ципка; капканистий, цяпканистий; cf. дзябканистий.)

Цямкати (Самб.) **Плямкати** (Стр.) істи цмокаючи губами.

Цят, Цята (Самб.) ein Bischen; до цяти ganz und gar.

Цюприк (Самб.) Spitze, Gipfel (z. B. eines Berges зрив. чуп, чуб, чуприк, чубрик.)

Цюник (Бер.) або **Грицик** мала монета срібна, що досить часто виконують. Місто „маціоник“ себ то гріш маленький, мацінький. „Цюниками“ зовуть теж потростинники (*Emberiza schoeniclus*, *Salicaria cariceti* и др.)

Цюркотіти (Стр.) цюрком ляти ся. Дош цюркотит.

Чалапати, Чалапкати, Чалапкотіти (Самб.) traben. Коні чалапкают.

Чапаш або **Чепаш** (Д.) стежка, Steg (може від **чепь** catena Kette? чепь+ашь або від чап-ати, ходити?) Ідіт цим чапашем.

Часунка (Стр.) корова, котра в свій час відбігала ся. **Бидзунка** (Стр.) корова, котра передь часом відбігала ся.

Челедин (Ж.) чоловік з челеди, Knecht, Diener. [Правда роуська. **Яже ч е л а д и н њ с ѣ к р ы е т ь с я , а з а к л и ч ю т ь њ на торгоу, а за три дњи не в ѣ в е д о у т ь њ го , а п о з н а ю т ь њ третїй д ѣ н ь , т о с в о ѣ ч е л а д и н њ п о а т и , ш н о м о у п л а т и т и њ г р и в и н п р о д а ж е .**]

Чемний (Ж. für kchemnig) artig.

Чемчикувати (Укр. гл. Писаниа Котляревського Скт. Птбргъ 1862. Енеида ст. 74. А ну пора чемчиковать) ступцєвати, драпцєвати *tripeln*; mit kleinen Schritten schnell gehen od. laufen cf. psl. **мѣкнџти** ruth. мчати чмихати, чмихнути, чмхати, чмхнути pol. mknać czmychnąć, czmychać; rad. мѣк movere; **че** als Vorsilbe (приставка) = **ко** (Pronominalwurzel **кѣ**); **че+мѣк+ик+овати**. Die Vorsilbe **че** finde ich auch in **чемериця, чемерник, чемерниця**. [*Veratrum album* L. weisse Niesswurz; rad. **мр** mori; **че+мерь+ица** = *planta virosa* ідке, уморляоче зіле; asl. **че-мерица** *helleborus* (sehr giftige Gebirgspflanze) **че-мерь** *venenum*; **че-мерьнѣ**, *venenatus* bulg. *čemerlivki*] **че-пірнатий** (federartig gefranst), **че-тирхатий** (rauh cf. *тирхати*; розтирхати, розторгати = розбурити, **че-пряги** (eine Art Klammer). —

Чень (к. Др.) **Чей** (к. Льв.) предсінь, [in чень Pronominalwurz. **кѣ** und **нѣ** = **нѣ** (*нѣ* für *нѣ* auch in **неконь, неконѣ** (ruth. либонь in d. Bedeutung: wahrscheinlich); in чей Pronomw. **кѣ** und **и**.]

Чепраги (Ж.) клямри до пацірок.

Чепулеті (Кол.) hinkend gehen.

Червак лихий або гадина (Дел.) Kreuzotter.

Червити, Червити ся (Крс. Ксс.) sich vermehren, Brut erzeugen. Матка червит die Bienenkönigin zeugt junge Brut.

Червінка (Д.) Bauchtyphus.

Червоноки або **Березюки** (С.) червоні губи, іжні; ростуть під березами.

Черга (Чортк. Укр.) Ordnung, Reihe. Чергюо der Reihe nach pol. po kolejі. — **Очерга, Черга** Gefolge польск. orszak стсл. **чръга**. Menaeum, cod. chart. saec. XVI. serb. olim A. de Mibanović. **єдинь оть чръгы** iewo von seinem Gefolge, von seiner Suite.

Чередник (Кол.) **Чердаш** (Угорско-руск.) пастух череди.

Черєнка (Шоломня) окладинки ножика, Messerschale. Кинув но- жик (цізорик = cisoir) с красними черенками, або **черемхами**.

Черемш (Ж.) Черемош. Черемш біла, Черемш чорна.

Черепанє (С.) збита люлька. **Черепанька** також и ціла люлька черепена.

Черлєний (Ж. Яс.) roth. [Слово о плькоу Игоревк. **Чрьленъ** стигъ, б'кла хороговъ, чрьлена чолка, сребрено строужніє хравромоу Євятъславличю]. Hie und da hört man im Munde der Huzulen auch „червонний“ mit doppeltem н.

Чернєччина (Самб. Стр.) майно (пр. ґрунта) належаче до мона- стиря. Klostervermögen, Klostergrund, Klosterpfründe.

Черпітиха (Бук.) Alauda cristata L. Kothlerche, Haubenlerche.

Черсати, Черснути (Кал.) kratzen; anstreichen. Зачерени сїрни- ком = зачеркни с. — **Почерсав** = почухрав; чкурнув; побіг.

Чертєц (Ж.) **Черўн** (Ж.) **Чертєжник** (Ж.) **Чертїж** (Ж.) **Лупей** (Ж.) Myoxus nitela Schreb. (?) grosse Haselmaus „миш писана, як мїрчек; він ч'ре гаджуги тай орїхи їсть; рїдко ся злучєєт.“

Чєртице (Дєл.) дерево на округ обчертанє.

Чєрть! (Ур.) interj. = хлюст! хляст! пр. черть в песок.

Чєтверток (Л. gen. четвертка) ein Mass.

Чимбїр (Стр.) Чимборик (Стр.) крайка до оперїзованя [угорск. csombol schürzen, knüpfen, binden.]

Чимсати (Ж.) чемсати, чїмхати; скубати. Начимсати вовну. Де- рево з галузя обчїмхати. — **Почїмхав** скоро або **почерсав** = побіг скоро (Угр.)

Чинкі (Ж.) чари.

Чиновате полотно або **Чиновать** (С.) полотно дубельтове, на 4 нитки робленє.

Чипєра, Чапєра (Самб.) **Чєпєрга** (С.) Gabelast, розсоха, галуза розсохата; кусєнь дерева розсохатий, зрїв. старосл. **чьпєрь** v. **чьпєрь** ramus. — з відги **розчєпєрити** крила, ноги die Flügel auseinander schlagen, die Beine auseinander spreizen.]

Чирка (Зак.) Geschwür. Корова має чирки на вїмю die Kuh hat auf dem Euter Geschwüre.

Чистий дощ (Мик.) дощ без грому и без граду.

Чистило (Баринів) **Счистиско** (Шол.) Mutterkuchen.

Чичва (Стр.) **Чич** (Стр.) schlechtes, auf Sumpfboden wachsendes Futtergras.

Чївка (Самб. зрїв. чїлка, чоло) = чуб, Schopf.

Чїлце (Ж.) Kopfbinde.

Чїнджєк (Кал.) малий, чєпурний чоловяга.

Чїнити ся (Ж.) чїнити ся, ставати, werden. Чоловік чїнит ся давний, медвїдь старий.

Чїпнарь (угорско-руск.) Mundschenk (cf. чїп, зачопити, відчопити бочку)

Чітура (Ж.) бляшаний судник, Blechbüchse [зрив. угорек. csutura = hölzernes Trinkgeschirr.]

Чіхратий (Зак.) behaart, zottig (cf. **чес**, чесати.)

Чмихати (Чортк.) schnauben. Корови чмишут.

Чморкати (Стр. о воді) Идеш по багні, а вода чморкає. Чморкнула вода.

Чобаник (Бук.) Bachstelze, Motacilla.

Чоботи наставити (У.) набити на правило; **чоб. застояти** = наставити и до сонця запечи, щоб були штивні.

Чокнітка (Євірник к. Мик.) Steinschmätzer, Saxicola.

Чорнечний (к. Бродів) dem. v. чорний, schwarz.

Чорноголовий (к. Льв.) mit schwarzem Kopf, melanocephalus.

Чорноволосий (Кол.) mit schwarzem Haar, *μελανόκομος*.

Чорноротий (Ж.) mit schwarzem Mund, melanostomus.

Чохли (Брод.) **Дуди** (к. Др.) Manchetten.

Чубрик (Ж.) чубок; чупер.

Чубук (Ж.) Tabacksrohr, Pfeifenrohr, (турськ. tshubuk, tschebek)

Чукан або **Чокан** (Кол. Keilhaue.

Чукурлій (Ланчин. Дел.) Alauda cristata L. Haubenlerche. (Hie und da nennt man so auch Alanda arborea Gm., ja selbst Totanus cinclus Naum. und Cinclus aquaticus.)

Чулко (У.) Обручик з паперу навитий стяжками з тилу звисаючими, котрий молода носить на голові від полудня суботи до полудня неділі. Від полудня неділі зкидає той наголовник а надіває **вінок**, в котрім иде до шлюбу.

Чумів (Л. ген. чумова) або папушка бакуну (тютюну) Brief Tabak [угорек. esombó Knoten; Büschel, Packet, Bund, Ballen. es. dohány Briefftabak.

Чунний (Л.) чудний. — **Чутка** (Л. Укр.) Ruf, fama.

Чухнути (Яворів) treffen, ugodzić. **Чухрій** (Кал.) Lausbub, Lausekerl.

Чедо (Дел.) чадо, Kind.

Честокіл (Терн.) Stakenzaun, Pfahlzaun.

Шадий (Сян.) grau, graulich weiss; сідий, староруск. **сѣдѣый** чеськ. šedivý, польск. sędziwy.

Шайтур (Д.) Scheiterholz.

Шар (Самб. Терн.) Schichte; Reihe; Platz, Ringplatz. Під тим шаром шукайте фірманів = an diesem Ringplatz suchen Sie nach Fuhrleuten.

Шафурка (Л. шапурка cf. шапка, Kappe) Becherhülle (z. B. b. d. Haselnuss.)

Швигар (Самб.) кінець корбача. **Сторонки** (п. sing. сторонка) шнурки з котрих плетуть карбач [cf. посторонок (к. Льв.) = Schnur.]

Швиркати (Крс.) ein schwirrendes Geräusch verursachen, schwirren; schnell davon fliegen. Швиркає коса. Швирнув або шварнув птах.

Шветкий (Стр.) biegsam. Шветкий бич (С.)

Шерехатий (Самб.) шерепатий, шерпатий, rauh, chagrinartig, стел. **срѣхѣкѣ** *травѣс*, asper.

Шестірне (С.) ein zirkelartiges Werkzeug zum Marquieren des Zargenkreises am Fass. Zargzieher, Bodenzieher. Шестернев значит а утірником вирізує утори (С.) [cf. psl. **шестарѣ** vasculum.]

- Шелéпати** (Зак.) **Шолопати** (Кал.) Geräusch machen; rascheln; prügeln; schlagen. Миш шолопає. Пошелéпав град der Hagel schlug los. —
- Шешлак** (Самб.) кучма, шишлак.
- Шиб** (Л.) Gestalt. На тоту шиб або на тоту здіб (Л.) von dieser Gestalt. **Шибсти**, **Шибати на когось** (Л.) ähnlich sehen, подабати. Він шибé на того або на того.
- Шибкий** (Стр. о воді) reissend. Вода шибка reissendes Wasser.
- Шилом іхати** (Сян.) В горах, де звичайно вузкі стежки а дорога прикра, запрягають коні поєдинці одного по одним, що зовуть „шилом іхати“. — **Ціпом іхати** (Кал.) іхати двома кіньми, одним великим, другим малим, разом запряженими.
- Шипкати** (Д.) ein heiseres Zwitschern von sich geben готур шипкає, der Auerhahn zwitschert.
- Ширинка** (на границі Бук.) хустинка.
- Шіпати се** (Кал.) чіхати ся sich kratzen; schaben, verächtl. Вушевий шіпає ся. Шіпавий schäbig (cf. скоблити, scabere, schaben.)
- Шкалі** (Самб. кл скалити, колоти spalten.) **Дуги** (Самб. угорсько-руск.) Fassdauben чеськ. duhy, duhoviny.)
- Шкалубати** (Верхобуж) stochern; hasteln. Дзобал (picus, der Specht) шкалубає в дереві.
- Шкара́дний** (С.) hässlich. **Машка́ра** (Стр.) abscheuliches Zeug.
- Шкарапа́не** або **Карапа́не** (Д.) Kröte, Bufo, карапанє (Надвірна.)
- Шкари́дь** (Кал.) **Скари́дь** (Л.) **Шкаравать** (Кал.) мерзá ekelhaftes Zeug, Scheusal. **Скари́довати ся** (Л.) гидувати, бридити ся. Ekel haben, sich ekeln. Він ся скари́дує того ліку напийти. [psl. скара́дъ foedus; скара́дніє foeditas; скара́довати са скара́довати са abominari].
- Шкафа́** (У. прилад кушнірекий до обшкробування шкіри, eine Art Kratzmesser, Schabmesser.
- Шкепитя** (Л. coll. gen. neutr.) Felsstücke, Steine (cf. скеп, скепати)
- Шкитавий** (Стр. Самб. скитавий, скитати ся) (eigtl. keinen festen Wohnsitz habend, hin und her ziehend) schlotternd.
- Шкідник** (С.) шкодник, ушкодник, шкодороб. Schadenmacher.
- Шкільник** (С.) школяр, Schüler.
- Шкрєбта́чка** (Кал.) Kratze, (gewöhnlich werden zum Abkratzen (z. B. der Töpfe) Muschelschalen gebraucht.)
- Шкурла́т** (Гал., шкіра und лат, латка.) Hautläppel.
- Шкуряки** (Л.) ходаки з недубленої шкіри.
- Шлик** (Стр.) hohe, spitzige Pelzmütze.
- Шмигнути** (Крс.) schnell vorüber laufen. Шмигнув заяць.
- Шмондя** (Ж.) eine unsittliche Weibsperson, ein unreines Mensch; pol. rajfurka, паплюга.
- Шморганистий** (Зар.) gestreift.
- Шне́па** (Євірник к. Мик.) Schnepfe.
- Шниряти** (Зак.) grübeln; nachsuchen; — eilen, davon fliegen.
- Шовківка** * (Ж.) eine Grasart.
- Шовкови́це** (Д.) Conferva, Wasserfaden.
- Шонтавий** (Л.) lumpicht, zerrissen) шанталавий.
- Шпадер**. **Шпатер** (Грабівка) Spleisse, дерезга. Пробив ногу на спадер (с-па-дер; rad. др, дерти, uebrigens vgl. спатарь σπαθάρης. —

Шпаркий (к. Др.) frisch; rüstig; behend.

Шпáтарі (Ж.) дранички, котрими затикають ворине кошари. —

Струнка місце для проходи вівці або кози до продукю. — **Повірник** (Ж.) дашок над стрункою, під котрим сидит **дійнар** на ковбчику. — **Загоненик** (Ж.) той, що загонее вівці або кози до струнки окликом: **рист до струнки! рист! рист!**

Шпеник (Стр. Укр.) Splitter; abgebrochene Spitze z. B. vom Nagel.

Шпéтний (Ж.) hässlich, abscheulich, scheusslich. Шпéтна дорога.

Шпинь (Самб.) шійка пр. у ножа.

Шпитіти (Л.) **Шпити** (К.) wühlen. **Прошпитіти** (Л.) **Прошпити** (К.) zehr wühlen. Прошпитіла худоба ліс. Прошпили черви здохлого коня cf. **Шпати** (Манаів) wühlen. Конер по гівнах шпає der Rosskäfer wühlt im Dreck. **Шпитко** Grübler, Wühler.

Шпóтати ся (к. Льв. Угр.) stolpern. Зашпóтав ся, пошпóтав ся, зашпóртав ся, пошпóртав ся er stolperte.

Шпуга (У.) поперечка, що спює дошки у дверей; [зрив. польск. szpaga.]

Штага (У.) прилад шевський до завішованя шкір над прикадком (де шкіри виправляють.)

Штани (Д.) Hosen. **Убранє** = сині штани сукняни **валенки** = сукняні штани червоні; **холошні** = сукняні штани білі; — **портки** = білі, полотняні.

Штáпний (Ж.) geschickt; niedlich; schön [старосл. **штáпнити** luxuriose vivere] **штепурний** (Кал.) чепурний.

Штигати (С.) **Штихати** (С.) stechen. stosesn. Штиханец (к. Льв.) Stoss.

Штóла (Ж.) **Штольнє** (С.) діра глибока в камені. Stollen.

Штолá (Д.) скала, Fels; **Штоле** (Д.) grössere Felsstücke, grössere Steine.

Шторáн (Дел.) Blatta orientalis L. Kuchenschabe.

Штуб (Ж.) **Штовб** (Ж.), **Штубáк** (Ж.) hohler oder fauler Baumstrunk; Strunk (vergl. шовб = Gipfel; старосл. **штáп** = Stab, baculum.)

Штурбак, **Штурмак** (Самб. Стр.) доробайло, понихайло; ein ungeschickter Mensch, Trottel.

Шувір (Пер.) заверуха, Sturm [кор. **вр вркти** fervere, bullire **шу** = **су** = **ск**; cf. **Шуставиця** (Стр.) = суставиця, Gelenk **съяставъ**.

Шумелине (Мик. Кал.) **Шумела** (Угр.) Kolbenscheiden der Kukurutzpflanze.

Шуниця (С.) Erdbeeren, суниця (rad. **соу** tumescere; crescere; cf. **сш** parere; sanskr. su; also суниця die stark wachsende, da die Pflanze zahlreiche, stellenweise wieder Wurzel schlagende Ausläufer hervorbringt und überdies gewöhnlich massenhaft auftritt. Das weissrusische сумяцица grossruss. сумоцоха (rad. **мьн** мяти **ск+мат+ниця** oder **мат ск+матъ+ниця**) scheint auf das massenhafte Auftreten und die weiche Consistenz der Früchte hinzuweisen.

Шурубейник (Кол.) недбалець, гольшпака, забияка (Proletarier.)

Шурхати (Самб.) huschen. Яцірки шурхають.

Шушерепка (Ж.) Morchella, Morchel.

Щасти Біг! (Ж.) Glück auf! (eigentl. Gott gebe (dir, euch, Ihnen) Glück.

Щенюк (Ж.) молодой вовк або пес. **Щене** (Ж. plur. щенета) junger Hund od. junger Wolf [старосл. **штеница** canis; **штеньць**, **штена** satulus зр. греч. *κύνων* genit. *κυνός*].

Щибати (Мик.) Jucken verursachen = **Лоптати** (Др.) — Щибают ноги. — Лоптит мерука = pol. *świędzi mię ręka*. **Лоптячка** (Л.) сверблячка, Jucken. — **Щибати** (Кал.) abschlagen. Щибати буком яблика.

Щикавка (Зак.) Schlucksen.

Шо-вівтірка (Зар.) jeden Dinstag.

Щокати (Угр.) was? fragen. В селі зацокали мене = питали ся що? що?

Щуптати (Кал.) berühren. betasten; streicheln. Ласкавий зайць щупчит = губами хватає за руку, обмацує.

Єдинокий (Л.) одинокий, einzeln, einsam. **Єднач** хиба.

Єднанка (Ж.) перепросини. Versöhnung. З ким поєднати ся sich mit Jemandem aussöhnen, mit Jem. übereinkommen. **Єзик** (Ж.) язык, Zunge.

Єрєм (Ж.) ярмо. Joch. **Єрємик**, **Єрємчик** або **Ключ** = мале ярмо, яке закладають на шию товарині або безрозі (зрив. старосл. *яръмъ*. *ζυγός*, *iugum*).

Єти ся (Ж.) яти ся, passen, gut zu Gesichte stehen. Єло ся = добре до лица.

Єщур (Ж.) Salamandra maculosa Schnz. Gefleckte Salamander.

Єщурка (Ж. Ясенів) Eidechse, Lacerta.

Ябличко (Д.) Kniescheibe.

Ягівка (Самб.) гагілка.

Яз (Сян. зрив. лат. agger) Wehre, Damm.

Язв́а (Угр.) язъ; Hexe, böses Weib (psl. *язва*, *vulnus*, *plaga*.)

Язвина (С.) Schlucht, Abgrund (psl. *язкина* *latibulum*; čech. *užina* Engpass. psl. *язкъ*, *язкъць* *jaźwiec* Dachs, ein in Schluchten (Höhlen) lebendes Thier.

Ялина (Оп.) Tannenholz.

Ялівник (Тери. Чортк.) **Габельник** (Угр. **Габель** Kalb, junges Rind) junges Hornvieh.

Янчар (Самб.) **Ягнятник** (Кол.) пастух, що пасє ягнята.

Ятряний огонь (к. Др.) ein heftiges Feuer. Огонь розъятрує ся das Feuer flackert stärker auf.

Ячміниско (Зак.) Gersten-Stoppelfeld.

Ящик (Самб.) Butter od. andere Meste, Büchse.

Д о д а т о к.

Ад (Бойківске) а ди! а диви! Sieh! Ад, яке жито красне.

Алєсь (Л.) отжеж, таже, ось (wahrscheinlich aus але+ось).

Барівка, **Барилиця**, **Барило**, **Барила** dem. барівка, барилка, барильце cf. psl. *барило*; ital. *barile*, fr. *baril*, ngr. *βαρέλι*.

Баловати, **Бановати** (Самб.) тужити. **Банно** = тужно. — **Банник** (Самб.) пляцок з сиром. — **Баяти** (Л.) ворожити. **Бай** (Самб. Стр.) вода або що иншого, над чим ворожено. — **Бгати** (Ж.) biegen. в Укр. коровай бгати = місити. — **Блавкати ся** (Л.) блукати ся. Відблавка-

до ся ягня. Приблывало ся ягня. — **Близьці** (Л.) nahe gelegene Hügel od. Berge u. w. — **Блиндати** (Кол.) плентати. Піяк блиндає ногами. — **Бобирьки** (Л.) kleine, kugelige Kothklumpen z. B. die der Schafe oder der Hasen. Заяць побобирячив. Вівця побобирячила.

Варцаби (Л.) Сіно покошене в вали згортають в „варцаби“. — **Велицюзний, велицезний** (к. Др) величезний (Укр.) великий sehr gross. — **Величь** (Самб.) eigtl. Grösse; etwas Grosses. величь-риба grosser Fisch. **Грубінь**. Dicke. **Глубінь** Tiefe. **Висінь** Höhe. — **Вербівка** (Л.) судина (бочка и пр.) з вербового дерева. **Липівка** (Стр.) бочівка з липового дерева. — **Веренка. Веретенка. Веретюх** (Стр.) верета, котру беруть яко верхнянку (Oberkleid) а зацінкають „шпинником.“ — **Верхнина** (Стр.) Oberes, Schmetten; Sahne. — **Веснуватий** (Стр.) пр. худоба веснувата = худа, як звичайно на весні. — **Вигабаний** (Шол.) споневіраний. (verb. вигабати.) — **Вилущити очи** (Стр.) вибалушити очи, mit glotzenden Augen anschauen. — **Вихожети** (Стр.) herauskommen. Книжка „Просвіти“ вихожеє. — **Відпасти від худоби** (Л.) страпити худобу. — **Віскресний** (Стр. sehr ähnlich. **Вітролом** (к. Льв.) Sausewind. — **Воловід** (к. Льв.) шнур, на котрім ведуть воли. — **Володарь** (Л.) Gebieter; Herr. **В-енно** dem. **В-енночко** (Л.) в-енно, заєдно, разом; все.

Галайко (Стр.) лопотун, Schreihals. — **Гаргара** (Кал.) ueberhaupt: etwas Grosses, Plumpes. Баба як гаргара. Хто годен таку гаргару опалити (о покої) cf. огвара. — **Ги** (Л.) як. Ги тот гварив. Ги тотя якась казала. — **Глівіти** (к. Льв. Стр.) глівіти ganzig werden. Зглівілий сир. cf. гливий, gilvus, gelb. — **Голице** (С.) прха, обшкoblена шкіра Weissgerberleder. — **Гузиця** (Гал.) Arsch. s. S. 43. von **вляз** abgeleitet; — uebrigens auch auf sanskr. gu cacare (wovon auch гівно, asl. **говьно** sterces) erinnernd.

Ганчавий (Самб.) fehlerhaft, mit einem Fehler behaftet. Ганчавий вїл. **Гердан** (Бук.) плетінка, кавалок тканки пацёрками в десенї вишпаваної, котру пришивають на стяжку обо и так беруть для украши — дівчата на шию, а парібки (легіні) на кресано (крисан). — Ой герданї-ж мої герданї, Ой крисанї-ж мої крисанї! Та хто в вас буде ходити? и пр. (в пісні). cf. згарда, гарда.

Дань (Л.) податок, Abgabe. — **Данє** (Кол. Самб.) vergifteter Trunk, vergiftete Speise. (да дати, dare; данє cf. germ. Gift, geben). Данє му дали. — **Дедва** (Сур.) смітя, патики и пр. в молоченім збіжю гл. **Дудва**. — **Днівка** (Л.) Tagarbeit. Має днівку поля = тільки, що день треба орати. — **Дорібки** (Самб.) час в осени, коли зібравши збіже звикли празникувати.

Жміхати, Жміхнути (Кал.) потурбовати, бити, дусити, schlagen, drücken (жмь comprimere). Жміхнув го добре = ударив.

Завихрити (Стр.) aufwirbeln; Unordnung, Unruhe verursachen; aufwiegeln. — **Загалом** (Самб.) alle insgesamt; im Allgemeinen. — **Заградити** (Стр.) пр. заградило би му очи = осліп би. — **Задавка. Задавлячка** angina, Halsbräune (ჯრუ დავლი). — **Задоста** (Л.) genug, bei Weitem ausreichend. = **Задубіти** (Л.) erstarren. **Задубити** gärben. Задубити ходаки. — **Задусь** (Л.) в-задусь, вєпять, nach hinten, rückwärts. — **Залудуватий** (Стр.) rappelkörpig. — **Заметати** пр. заметало

або засукало (снігом) дорогу (Стр.) der Weg ist vom Schnee verweht. — **Запека** (Стр. Самб.) запеклий чоловік, Trotzkopf, trotziger Kerl. — **Запливанці** (Кил.) пироги (Mehltaschen) з зглівлім сиром. — **Засипнути** (Самб.) заговорити сепеляво. **Сипливий** сепелявий. — **Західний** (Гал.) zugänglich, mit gutem Eingange versehen. Західне місце, західна корчма; trachtend pol. zapobiegliwy. Західний батько; fremd. Західні люде = зайди; westlich. **Заходистий** (Стр.) що любить з другими заходити, сваркий, zänkisch. **Здэлека** (Ж.) и здалека, zдалекý von Weitem (Перехід а в е и на відворотъ в южноруск. частий пр. Укр. а делі = а далі; скеля = скала (Гал.); фля (м. феля cf. Welle фая; бэ-лега и балега, ластити ся, лестити ся, дай его кату и дей его кату и пр. — **Злюбити** собі щось або когось (Самб.) lieb gewinnen. — **Змітка** (Гал.) кляч, що змете жеребя. — **Знайда**. **Знайдух** (Гал.) найда, Findelkind. — **Знёвісти** (Стр.) unversehens; von Ungefähr. — **Золотник** (Стр.) goldene Ader (думають, що се хробак в чоловіці, котрий, коли прорве ся, великі справляє болі а навіть смерть наводить).

Карауша (Кал.) брика велика, колимага. — **Кацан** (Кал.) grosser Topf (cf гавзун ukr. казан = Kessel). — **Кебим**. **Кедьбим** (Л.) колибим. — **Кертиця** (Самб.) Maulwurf [lit. kertus; (rad. kьрт findere; sanskr. krt.) ruth. куртий, короткий, kurz]. — **Киндек**. **Скиндечка** (Стр.) полотнянка, вереньчук. — **Кипень** (Л.) Sud. Süde. Я взяв собі чиру з під кипени. — **Кічка** (Кал.) geroga, Kreisel. — **Клámати** (Л.) на жарт брехати, zum Scherze lügen. Я повів тоє на клам = на жарт збрав. — **Колупати** (Укр.) abschaben, leicht spalten, ein Wenig spalten, (ко+лупати). — **Копачь** (Камб.) **Корпак** ein Stab zum Graben; Grabholz. (Укр. корпати = порпати, копати; викорпати = викопати). — **Котре що** (Л.) quodcumque. — **Кочук** (Стр.) у плуга кілок, котрим плуг може після потреби скорочувати або спускати ся. — **Кривина** (Кол.) Krümmung. На тій кривині. — **Крунути ся** (Стр.) sich umkehren, sich umwenden. (cf. psl. крнѣти deflectere; крѣтати flectere). — **Курбелювати**. **Курбелити** (Кал.) wirbeln. **Курбелі** звивати Staubwolken treiben (cf. курити, курба). — **Курило** dem. **Курильце** (Кал.) Rauchbesteck. — **Кушнати ся** (Стр.) sich necken (пр. парібок з дівков кушнате ся. — **Куяти** (Кал.) **Куняти** (Кал. Укр.) schlummernd nicken; schläfrig sein; saumselig sein; sieh: **Куя**.

Лідвиці (Стр.) Lenden (psl. ладвина lumbi; dorsum. — **Лобище** (Стр.) flache, kahle od. nur spärlich mit Gras bewachsene Erhebung des Terrains. — **Лупень** (Стр.) Stoss, Schlag. Дав му лупня.

Макортет (Л.) макотерт, макотертъ, макітра Reibschüssel. — **Мара би тя загладила** (Л.) etwa: der Teufel soll dich holen. — **Мержеліти** (Стр.) пр. мержелит = мерчит es fällt ein Staubregen. — **Мерендит** (Стр.) der Himmel ist trübe geworden, regnerisches Wetter steht bevor. г. мр — **Метлиці** (Стр.) **Поконече**, **Наконече** рілі, часть рілі наконечна, котру на попереk оре ся; декуди **поконече** зовуть також „суголовки.“ — **Мірчек** (Ж.) Savia sobaya, Meerschweinchen. **Чертежник** (чергїж nach der Beschreibung der Bauern wahrscheinlich Myoxus nitela) такий писаний як и мірчек die grosse Haselmaus ist gestreift wie das Meerschweinchen). **Молитвати дитину** (Стр.) охрестити лиш з во-

ди. — **Мшити** (Л.) мохом затикати шпари mezi протесами. — **Мягудзити** (Л.) на гамуз дусити pol. dusić na miazgę.

Накопичити (Стр.) пр. сіна = назбирати на купу. — **Намолотний** (Терн. Самб.) видатний, ergiebig (о збіжю). — **Не-при-чим** (Л.) **Неприказуши** (Л.) най ся прич каже, най ся не приказує.

Осмірня (Стр.) achtseitiger Körper z. B. копула осмірня. — **Отрова.** **Отрута.** **Трута.** (Стр. Самб.) Gift. —

Пайка (Стр.) часть, Theil. Паювати theilen. Попаювати. — **Парість.** **Паростень.** **Паросток** (Жовк. Терн.) junger Trieb der Pflanze. Шевченка Кобзарь вид. Пражске. II. ст. 260. А од коріня тихо любо зелені **парости** ростуть. **Пауз** (Л.) рубель, Heubaum друк котрим прикладують снопи або сіно на возі. **Павзити,** паузити, прирублити, паузом приложити. — **Перебірки** (Самб.) Ausschuss-Waare, Brack-Waare, Ausschuss - Getraide u dgl. — **Перегризки** (Л.) полишена худобою іда (сіно або солома). — **Перти** (Л.) streiten, verneinen. Я не пру = не перечу. — **Першинá** (Стр.) первина (Укр.) Не першина, не першинка для мене das kommt mir nicht zum ersten Male vor. — **Пирнатий** (к. Льв.) **Кирпатий** (Укр.) mit aufgeworfener Nase. — **Підпар** (Стр.) ein geackertes, dem Einflusse der Sonne bloss gestelltes Feld. — **Підстожине** (Шол.) отрясини (зерно, солома и пр.) під стогом. — **Піяне.** **Піянєтко** (Стр. Кол.) Trinkgefäss. — **Плахта** (Гал. Укр.) grobes Tuch od. grobe Leinwand zum Einpacken; ein Kleidungsstück der Bäuerinnen (vgl. d. Plahе, Plache schwed. Plagg). — **Побантувати** (Стр. Самб.) beruhigen; stören. — **Повести** голосом (Л.) заспівати. — **Поголовщина** (Л.) податок від голови. — **Победен** (Л.) mancher, Jemand, einer. Я не є такий, ги победен. — **Покурбан** (Л.)* ein Pilz. — **Полонина** (Кол.) Alpe pol. hala čech. hole. — **Полуда** (Шол.) Catarrhaeta, Katarakt, Augenstaar. — **Поперек** (Стр.) pp. поперек мя болит = болять мя крижі. — **Порплиця** (Стр.) **Погонич** (Угр.) патик, котрим камінь у жорнах крутять (cf. порпати graben, wühlen). — **Посчунути ся** (Стр.) пощунути ся прочнутаи ся (cf. psl. поштоўтити sentire rad. чоў intellige.e). — **Працівний** (Л.) von der Arbeit ermüdet.

Розчепá (к. Льв.) ein am Ende gespaltenes Stück Holz. — **Рукоятка** (Самб.) Handgriff. — **Рупа** (Милошовичи коло Наварні) Maikäferlarve, Engerling (cf. psl. роупа foramen germ. Raupe; pol. rup'; lat. repere=kriechen). **Рупниця** (Лопатин коло Бродів) Schafbremse, Schaf-Biesfliege, Cephalomyia ovis L. Scherzend sagt man: коби тобі рупниця на ніє сіла! In anderen Gegenden **Рупниця** od. **рупник** Nymphe L. Rinderbremse.

Стати пр. вівці стають (Л.) = парують ся. — **Сторопати** (Кал.) змучити, ermüden, plagen. Кінь сторопав се. Сторопали корову, як пігнали на ярмарок — тай занемогла (cf. трапити) — **Стулень** (Угр. gen. стуля) пиріг, Mehltasche. Дурень зівів стулень, а розум зівів г в козубі. — **Сутіч** (Кал.) **Сутки** (Шол.) Закутипа за плотами, де звичайно мечуть черіне тощо. cf. (стикати). **Спрокудити** (Стр.) Lust bekommen. Спрокудило мене щось. Спрокудив ся на щось. (cf. psl. прокоўдити *прокоўды*; *прокоўда* *фаўла*; *коўды* voluntas.)

Циб (Стр.) завите бабеке на папері (cf. germ. Zopf, Zipfel) **Накидка** завите бабеке без паперу.

Пр. **Задудурити ся** rad. **доур** warsch. durch Reduplication gebildet cf. дурити. dieser Ableitung zufolge дудурити ся; betäubt werden, Geistesgegenwart verlieren.

ОБЪЯСНЕНЕ СКОРОЧЕНІЙ.

Бер=Бережанщина. Бистр.=Бистрець (Бистрець) в Коломийщині. Б=Більче коло Залічик. Бор.=Борислав коло Дрогобича. Брод.=Бродщина. Бтк.=Битьків коло Делятина. Дел.=Делятин (Делетин). Д.=Дора в Станиславщині. Др. к. Др.=Дрогобич, коло Дрогобича. Ж.=Жабе (Жебе) в Коломийщині. Жовк.=Жовківщина. Зак.=Закомарколо Бродів. Зар.=Зарубинці під Тернополем. К. Кал.=Калушина. Кол.=Коломийщина. Корш.=Коршів в Коломийщині. Крс.=Красне коло Калуша. Ксс. Кс.=Косів (Коссів). Л.=Либогора в Самбірщині на границі Угорек. Луч.=Лучани. Льв. к. Льв.=Львів, коло Львова. Мик.=Микуличин коло Делятина. НС.=Ново-Сандецке. Ол.=Олеско коло Бродів. Оп.=Опакá к. Дрогобича. Пдб.=Підбережці к. Льв. Печен.=Печеніжин в Кол. Підл.=Підлисе к. Брод. Самб.=Самбірщина. С.=Синевідеко. Стан.=Станиславщина. Стр.=Стрийщина. Сян.=Сяніччина. Терн.=Тернопільщина. Трк.=Турка. У.=Угнів. Угр.=Угринів старий к. Кал. Ур.=Уріч к. Др. Чортк.=Чортківщина. Шол.=Шоломия к. Льв. Шеп.=Шепарівці к. Кол. Яв.=Яворів (у Гуцулів: Єворів) в Кол. Яс.=Ясенів (у Гуц.: Єсенів) в Кол. — Гал.=Галицке; Укр.=Українське; Бук.=Буковинське; Угорекоруск.=Угорекоруске, підриче язика южноруского. — Угорск. або Мад.=язик мадарекій належачий по головних примітах до язиків финських (чудських). —

О П Е Ч А Т К И.

Випечано:

Треба читати:

Ст. 6.	в'ѣтoшн'кь	вѣт'шн'кь
"	16. Дріці Trug, Trester	Дріці Hefe (cf. Trug, Trester)
"	26. в. 21. з дол. Weichselkopf	Weichselzopf.
"	31. (Кушка) в. 8. з гори Mäber	Mäber
"	31. в. 1. з дол. Silbenumstellung	Metathesis
"	32. в. 1. з гор. Halschnur	Halsschnur.
"	37. Władysława Potockiego	Wacława Potockiego
"	40. Натрумник (Укр.)	Натрумник (Угр.)
"	53. Порилиці	Порплиці,
"	55. в. 23. з г. нитка навинуті	нитки навинуті.
"	59. (Реваш.) в. 8. з г. У подовги	у подовж
"	59. рѣт'жзъ	рѣт'жъ
"	59. (Ризи в. 22 з г. з погоршених місц	з погористих місць
"	62. Сивуля	Сивуляк
"	62. Сигла	Сигла
"	63. Синявна	Синявка
"	65. в. 1 з д. позаолочувати	позастолочувати. (т'л'к).
"	66. (Способлений) в. 29 з д. Vorbereitungen	Vorbereitungen.
"	67. Соговина	Стоговина
"	75. (Фірас) в. 10 з г. Sägenmühle	Sägenmühle
"	80. (Черлений) в. 12 хороговъ	хороговъ
"	80. Чортежник	Чертежник
"	80. Чіпнарь Mundschenk	Чіпнарь Zapfer.

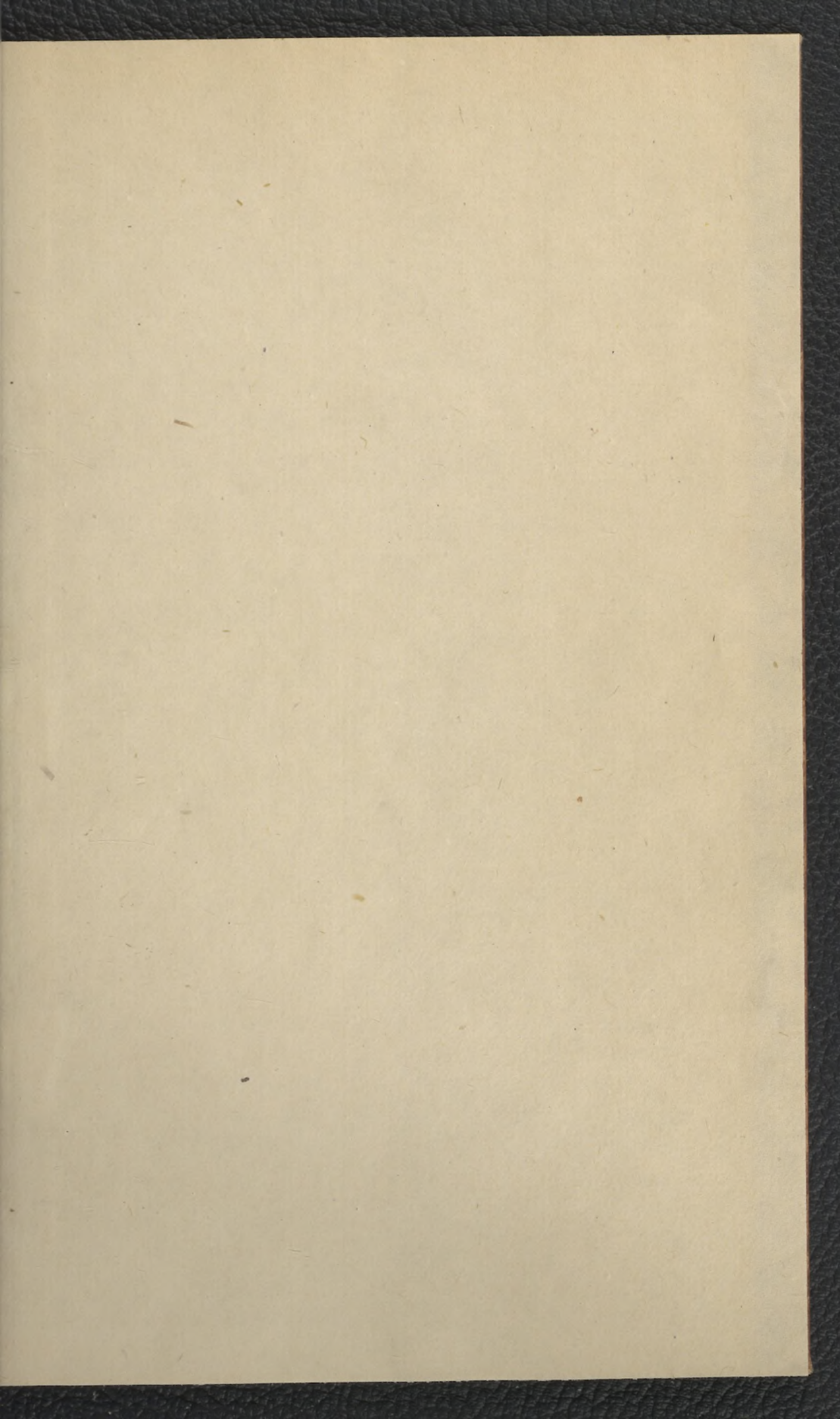

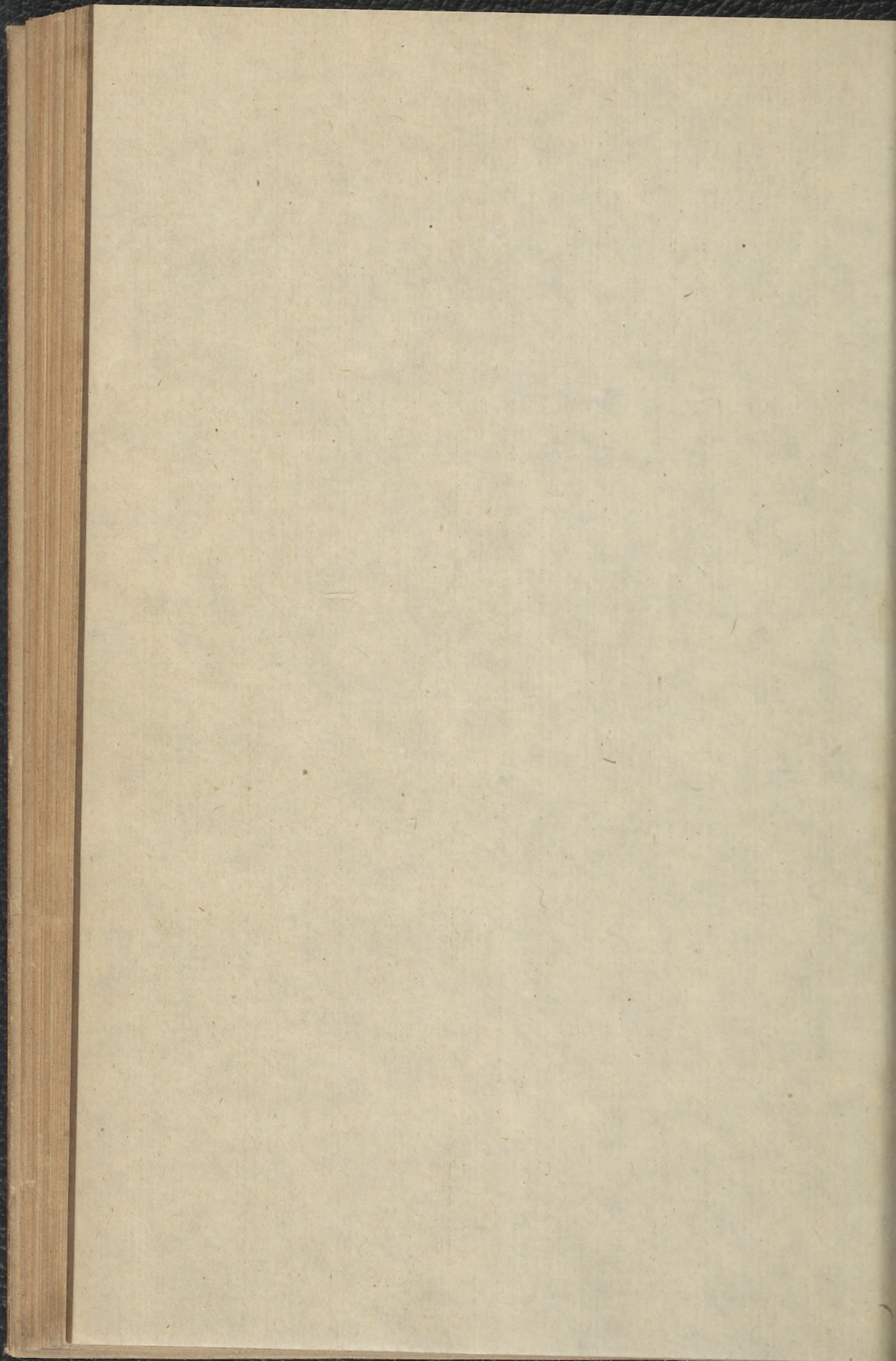
Через недогляд в коректі пропущено похибку на стороні 83. в. 7.
з дол. (сумяцица, сумото́ха)

місто : gad. мѣн мяти съ+мат+ница oder мат съ+матъ+ница
—мае бути : gad. мѣн мяти, съ+матъ+ница oder мат съ+мат+ница.

**В книгарнях руских продають ся між иншими
слідующі виданя:**

Початки до уложення поменклятури и терминології природописної, народної. Нап. Иванъ Верхратскій I—V. 1864—72.	1 р. 10 ц.
(Поєдинчо вип. II. III. и IV. по 20 ц. V. вип. 30 ц).	
Вѣтка бозу. Оповѣданье славної англійскои писатель- ки de la Ramé (Ouida). Переложивъ на языкъ рускій И. Верхратскій р. 1873	40 „
Калина. Збѣрникъ стихотворѣвъ И. Верхратского. 1874	30 „
Кілька слів о словарі О. Партицкого Нап. И. В. 1875	10 „
Заджумленихъ батько. Поема Ю. Словацкого. Пе- реложив И. Верхратскій. 1876.	20 „
Байки, приказки и повѣстки. Нап. И. Верхратскій 1876.	50 „
Стрижокъ. Збѣрникъ поезій сатиричнихъ. Написавъ Иванъ Щипавка. 1876.	30 „
Тріолеты. Написавъ Любартъ Спѣвомиръ. 1876. .	10 „
Одвѣтъ п. О. Партицкому на его замѣтку вымѣрену противъ статьи: „Кілька слѣвъ о словарѣ О. П.“ и декотри инші замѣчанья, именно о литера- турной стѣйности и тенденціи „Друга.“ Нап. И. Верхратскій. 1876.	10 „

96157

1